

S U P P L E M E N T
TO THE
B O M B A Y G O V E R N M E N T G A Z E T T E.

Published by Authority.

FRIDAY, 5TH SEPTEMBER 1862.

PROCEEDINGS OF THE LEGISLATIVE DEPARTMENT, BOMBAY.

The following Bills which it is intended to introduce into the Council of the Governor of Bombay for the purpose of making Laws and Regulations, are, together with the Statement of Objects and Reasons accompanying them, published for general information :—

A Bill for the Regulation of the District Police in the Presidency of Bombay.

Whereas it is expedient to consolidate certain portions of former Police Regulations, and to establish other Regulations for the administration of the Police of the Presidency of Bombay ; It is enacted as follows :—

Preamble.

Repeal of certain Portions of Regulations of the Bombay Code.

I. *Clause 1.*—The following portions of Regulations of the Bombay Code are hereby repealed—

Of Regulation XII. of 1827, Section I., in as far as it applies to the Zillah Magistrate.

Clause 1 of Section III., in as far as it relates to the Police functions of the Zillah Magistrate.

Section IV., in as far as it extends to Assistant Collectors in charge.

Clause 4 of Section X.

Clauses 1, 6, 7, and 8, of Section XIX.

Section XX.

Clause 2 of Section XXVII.

Section XXX.

Clause 4 of Section XXXI.

Section XXXVII.

Section XL.

Of Regulation V. of 1830, Clause 4 of Section II.

Of Regulation VIII. of 1831, Section I.

Of part of Section X. of Act XXVI. of 1850.

Clause 2.—Section X. of Act XXVI. of 1850 is hereby repealed, so far as it affects any Town or Suburb under the Presidency of Bombay.

And of Section II. of Act XXVIII. of 1852.

Clause 3.—Section II. of Act XXVIII. of 1852 is hereby repealed.

Section II. of Act XXVIII. of 1850.

II. The administration of the Police throughout the whole or any

Administration of Police to be vested in one or more Commissioners, who shall have power to frame rules and issue instructions.

portions of the Districts of the Bombay Presidency, shall be vested in one or more Commissioners, as may seem fit to the Government of Bombay, and the said Commissioners shall, subject to the orders of Government, have

Section XII. of Act XXVIII. of 1850.

authority to frame such rules and issue such instructions as they may, from time to time, deem expedient for preventing abuse or neglect of duty, and for rendering the Police Force efficient in the discharge of its duties.

Section I. of Regulation XII. A.D. 1827.

III. When no one is specially appointed by Government to be Zillah

Collector, as Zillah Magistrate, when to have general control and charge of executive administration of District in all Criminal and Police matters.

Magistrate, the Collector or Officer exercising or in charge of the duties of Collector, in any District, shall, as Zillah Magistrate, have the general control and charge of the executive administration of that District in all Criminal and Police matters.

Section IV. of Act V. of 1861.

IV. Subject to the

Subject to control of Magistrate of the District, administration of Police in such District to be vested in a District Superintendent and Assistant District Superintendents.

general control and direction of the Magistrate of the District, the administration of the Police in each District shall be vested in a District Superintendent, and such Assistant District Superintendents as the Government of Bombay shall consider necessary.

Section VI. of Act V. of 1861.

V. The Government of Bombay may vest any District Superintendent,

Powers of District Superintendent and Assistant District Superintendents.

or Assistant District Superintendent of Police, with all or any of the powers of a Magistrate within such limits as the Governor in Council may deem proper; but unless specially

deputed in any case by the Magistrate of the District, such Officers shall exercise the powers with which they shall be so invested, only so far as may be necessary for the preservation of the peace, the prevention of crime, and the detection, apprehension, and detention of offenders, in order to their being brought before a Magistrate for the taking and recording of evidence, and for the trial and punishment of their subordinates for offences cognizable under Sections XXVIII. and XXIX. of this Act, and otherwise so far as may be necessary for the performance of the duties assigned to them by this Act.

New.

VI. It shall be the duty of the Magistrate of the District to direct

Magistrate of the District to direct proceedings of all Magistrates within his District.

and superintend the proceedings of all Magistrates within his District, in all matters in regard to which they may not by law be specifically made, independent of his control; and

it shall be the duty of such Magistrates to assist the Magistrate of the District in the discharge of his functions.

Clause 4, Section X. Regulation XII. of 1827.

VII. It shall be the

Apprehension of Deserters from Her Majesty's Military Service.

duty of every Magistrate to issue a warrant for the apprehension of any Deserter from Her Majesty's Military Service who may be within his local jurisdiction, and such Deserter, when apprehended, shall be forthwith forwarded in custody to the nearest Military Station.

Section XXVIII. Regulation XII. of 1827, repealed by Act XVII. of 1862, but very necessary.

VIII. *Clause 1.*—If

Security for good conduct of persons not being Natives or British-born subjects.

in any District any person not being a Native thereof or a British-born subject, be required to furnish security for his good conduct, and failing to do so, it shall be lawful for the Magistrate of the District to order that he be

When to be forwarded to Magistrates of Districts of which they are Natives.

forwarded to the Magistrate of the District of which he is a Native, who shall take such precautionary measures as may be legal and requisite.

Clause 2.—If the Defaulter be not a Native of any District of the

Or to the Frontier of Bombay Presidency in the direction of their Native country.

And there discharged.

To be furnished with a Document.

from which he is thus removed,

Which shall be issued by the Magistrate making the original order.

Magistrate of each District through which the Defaulter may be forwarded.

Bombay Presidency, he may be forwarded in the direction of his Native country as far as the frontier of the said Presidency, and there discharged, being furnished with a document, certifying that he has been permitted to return to his home, and notifying that, in the event of his being again found in any of the Districts removed, he will be liable to the punishment provided in the next Clause of this Section. The said document shall be issued and registered by the Magistrate making the original order, and shall be endorsed and registered by the Magistrate of each District through which the Defaulter may be forwarded.

Clause 3.—Any person removed in the manner prescribed by the

Punishment for returning without permission to Districts from whence removed.

imprisonment of either kind

Magistrate may recall order of removal.

Magistrate may recall order of removal.

last preceding Clause who shall return, without permission duly obtained, to any of the Districts from which he shall have been so removed, shall be liable to the punishment of imprisonment of either kind for a period not exceeding six months, or to fine not exceeding Rupees (50) fifty, or to both; but it shall always be competent to a Magistrate to recall his order of removal, when satisfied that the circumstances which rendered it necessary no longer exist.

IX. In any case in

Magistrate may direct suspected persons to attend at certain places at stated times, or to be kept under inspection of the Patel of their village, and prevented leaving certain limits without a written permit.

trustworthy persons, and

Punishment for breach of orders issued under this Section.

which the Magistrate may deem sufficient a more lenient alternative than imprisonment in default of furnishing security for good behaviour, it shall be lawful for him, in order to secure the good conduct of suspected persons, to direct their attendance at certain places at stated times, or that they be kept under the inspection of the Patel of their village or other prevented from leaving certain limits without a written permit; and any breach of orders issued under this Section shall, on conviction before a Magistrate, be punishable by imprisonment of either description not exceeding six months, or by fine, or by both.

Clause 2, Section XXVII. of Regulation XII. of 1827.

X. *Clause 1.*—When

Inhabitants of a Village when liable to a fine after Robbery committed within its Boundary, or perpetrators of a Robbery traced thereto, and neglect or connivance proved against the Inhabitants or Village Police Establishment.

ing the value of the property lost, the whole or part of which may be awarded in compensation to the owner, according to the degree of caution and activity which he may have evinced or the occasion may deserve.

Clause 2.—A fine imposed under this Section, if leviable from the

Fine under this Section how to be levied.

demand according to the assessment of the Magistrate imposing it. If

robbery has been committed within the boundary of a village, or the perpetrators of a robbery have been satisfactorily traced thereto, and neglect or connivance is proved against the inhabitants or the Village Police Establishment with regard to prevention, detection, or apprehension, it shall be competent to any Officer with the powers of a Magistrate to exact, after summary investigation, a fine not exceeding the value of the property lost, the whole or part of which may be awarded in compensation to the owner, according to the degree of caution and activity which he may have evinced or the occasion may deserve.

Section XXXVII. of Regulation XII. of 1827.

leviable from individuals of the Village Police Establishment, imprisonment may be adjudged in commutation.

Section XIX. of Regulation XII. of 1827.

Rules respecting Dhurmsallas, Public Wells and Tanks, Roads, all places of Public resort, &c., may be promulgated by Officers vested with Powers of a Magistrate.

and generally all places of public resort, and any breach of such Rules shall be punishable on conviction before a Magistrate with a fine not exceeding 50 Rupees, or with imprisonment not exceeding eight days, or with both.

Section 308 of Code of Criminal Procedure.

Magistrate of District, or of Division of District, if he consider the erection, repair, or alteration of any building, or the making of any drain to be, by reason of its vicinity to any Tank, &c., or otherwise, likely to occasion injury thereto, and danger to the health of the community, may issue an order as in Section 308 of the Code of Criminal Procedure.

prescribed by Section 308

Proceedings thereupon.

Act II. of 1839 rescinded by Act XVII. of 1862. Re-enacted as Section X. Act XXVI. of 1850 refers to it.

XIII. On the requisition of the Commissioners of any town or suburb into which Act XXVI. of 1850, or similar enactment, shall have been introduced, or of any of their Officers duly authorised, any Magistrate having local jurisdiction in such town or suburb shall enforce payment of all penalties and arrears of taxes leviable under the said Act, by warrant to levy the amount thereof by distress and sale of any property of the defaulter which may be found within the said Magistrate's local jurisdiction, and if no such property be found, it shall be lawful for such Magistrate to sentence the defaulter, in commutation of penalties or fines to imprisonment not exceeding two months.

Section XX. of Regulation XII. of 1827.

XIV. At the head-quarter station of every Magistrate having local jurisdiction shall be kept standards of such weights and measures as are authorised for retail dealings throughout the District; and every one shall be at liberty, on application, to have access thereto for the purpose of examination or comparison.

Section VII. of Act V. of 1861.

XV. *Clause 1.*—Besides the Officers mentioned in Sects. II., III., and IV. of this Act, the Police Force in each District shall consist of Officers of such numbers and denomination as the Government shall, from time to time, direct; and the appointment and dismissal of such Police Officers shall rest with the Commissioner, who may delegate his authority in this matter to the District Superintendent subordinate to him, who may also, under the control of the Commissioner, suspend, reduce, or fine to any amount not exceeding one month's pay, any Police officer who shall be careless or negligent in the discharge of his duty.

Police Force in each District, of whom it shall consist.

Appointment and dismissal of Police Officers.

Punishment of Police Officers careless or negligent in discharge of their duty.

Commissioner of Police may vest any Officer of superior grade in Police Force with authority to issue Summonses and Warrants, and to take and record statements of the Prosecutor and Witnesses.

Clause 2.—It shall be competent to the Commissioner of Police to vest any officer of superior grade in the Police Force so constituted, with authority to issue summonses and warrants, and to take on solemn affirmation and record the statements of the prosecutor and witnesses in any case under inquiry before him.

Section IX. of Act V. of 1861.

XVI. No Police Officer shall be at liberty to withdraw himself from the duties of his office unless expressly allowed to do so by the District Superintendent or other Officer authorised to grant such permission ; or without the leave of the District Superintendent to resign his office, unless he shall have given a written notice of not less than two months of his intention to resign.

No Police Officer to withdraw from his duties without leave ;
Or without leave to resign his Office, unless he has given two months' previous notice in writing.

the duties of his office unless expressly allowed to do so by the District Superintendent or other Officer authorised to grant such permission ; or without the leave of the District Superintendent to resign his office, unless he shall have given a written notice of not less than two months of his intention to resign.

Section XI. of Act V. of 1861.

XVII. There shall be deducted from the pay of every Police Officer, of a class not entitled to the benefit of the Uncovenanted Service Pension Rules, a sum after such rate as Government shall direct, not being a greater rate than one anna in the Rupee. The sum so deducted, together with the amount of any saving from the stoppages from the pay of Police Officers during absence from sickness or other cause, and of fines imposed on Police Officers for misconduct, and on other persons for assaults upon Police Officers, and any money arising from the sale of worn or cast-off clothing or other articles supplied for the use of the Police, or from any other source which may be authorised by Government, shall, from time to time, be invested in such manner and in such securities as Government may direct, and the interest and dividends thereof, or so much of the same as shall not be required for the purposes herein mentioned, shall be likewise invested as aforesaid, and accumulate so as to form a fund, to be called "The Police Superannuation Fund," and shall be applied from time to time, to the payment of superannuation or retiring allowances or gratuities, under such rules as may be passed by Government : Provided that any Police Officer may be dismissed or removed without a superannuation allowance, and that no Police Officer shall be entitled as of right to any allowance from the said Fund, or shall retain any right to a refund of any deduction made from his pay while he shall have been a Police Officer.

The sum so deducted, with certain savings from stoppages, &c.

To be invested, and the interest and dividends accumulated and form a fund to be called "The Police Superannuation Fund."

Application of such Fund.

form a fund, to be called "The Police Superannuation Fund," and shall be applied from time to time, to the payment of superannuation or retiring allowances or gratuities, under such rules as may be passed by Government : Provided that any Police Officer may be dismissed or removed without a superannuation allowance, and that no Police Officer shall be entitled as of right to any allowance from the said Fund, or shall retain any right to a refund of any deduction made from his pay while he shall have been a Police Officer.

be deducted from the pay of every Police Officer, of a class not entitled to the benefit of the Uncovenanted Service Pension Rules, a sum after such rate as Government shall direct, not being a greater rate than one anna in the Rupee. The sum so deducted, together with the amount of any saving from the stoppages from the pay of Police Officers during absence from sickness or other cause, and of fines imposed on Police Officers for misconduct, and on other persons for assaults upon Police Officers, and any money arising from the sale of worn or cast-off clothing or other articles supplied for the use of the Police, or from any other source which may be authorised by Government, shall, from time to time, be invested in such manner and in such securities as Government may direct, and the interest and dividends thereof, or so much of the same as shall not be required for the purposes herein mentioned, shall be likewise invested as aforesaid, and accumulate so as to form a fund, to be called "The Police Superannuation Fund," and shall be applied from time to time, to the payment of superannuation or retiring allowances or gratuities, under such rules as may be passed by Government : Provided that any Police Officer may be dismissed or removed without a superannuation allowance, and that no Police Officer shall be entitled as of right to any allowance from the said Fund, or shall retain any right to a refund of any deduction made from his pay while he shall have been a Police Officer.

XVIII. The employment of the Police of one District within the limits of another District shall be lawful when authorised by the Police Commissioner, or an emergency by the Magistrate of the District to which they belong.

When Police of one District may be employed within the limits of another.

If on an emergency Police Force insufficient to quell riot, &c., Magistrate of the highest authority on the spot may apply to Commanding Officer of nearest Military Post or Station for Military aid.

XIX. If on any emergency the available Force of Police be found insufficient to quell riot or other serious disturbance of the public peace, it shall be lawful for the Magistrate of highest authority on the spot to apply to the Commanding Officer of the nearest Military Post or Station for Military aid to quell the disturbance by force of arms.

Clause 4, Section XXXI. of Regulation XII. of 1827.

XX. Whenever any railway, canal, or other public work, or any manufactory or commercial concern, shall be carried on, or be in operation in any part of

Section XIV. of Act V. of 1861.

Employment of additional Police Force when required by
PROCEEDINGS—130

behaviour or reasonable apprehension of behaviour of persons employed on any Railway, Canal, or other Public Works, or in any Manufactory or Commercial concern.

the country, and it shall appear to the Commissioner that the employment of an additional Police Force in such place is rendered necessary by the behaviour or reasonable apprehension of the behaviour of the persons employed upon such work, manufactory, or concern, it shall be lawful for the Commissioner, with the consent of Government, to depute such additional Force to such place, and to employ the same so long as such necessity shall continue, and to make orders from time to time upon the person having the control or custody of the Funds used in carrying on such work, manufactory, or concern, for the payment of the extra Force so rendered necessary, and such person shall thereupon cause payment to be made accordingly.

Section XV. of Act V. of 1861.

XXI. It shall be lawful for a Commissioner of Police, with the sanction of Government, to be notified by proclamation in the *Government Gazette*, and in such other manner as Government may direct, to employ any Police Force in excess of the ordinary fixed complement of the District to be quartered in any part of a District which shall be found to be in a disturbed or dangerous state, or in any place or part of a District in which, from the conduct of the inhabitants, he may deem it expedient to increase the number of Police. The inhabitants of the place or part of the country described in the Notification shall be charged with the cost of such additional Police Force, and the Magistrate of the District, after inquiry, if necessary, shall assess the proportion in which the amount is to be paid by the inhabitants according to his judgment.

Section XVI. of Act V. of 1861.

XXII. All monies payable under the last two preceding Sections on account of any additional Police Force employed as therein directed, shall be recoverable on the requisition of the Magistrate by the Collector, in the same manner as sums due for Land Revenue; and the moneys paid on this account, or so recovered, shall be credited to Government.

Instead of Section XVII. of Act V. of 1861.

XXIII. It shall be lawful for a Magistrate or District Superintendent, or Assistant District Superintendent, or for the Head of any Village Police, to call upon any person within his jurisdiction to assist the Police in regard to the preservation of the peace and apprehension of offenders; and if any person so called upon shall, without sufficient excuse, neglect or refuse to obey such lawful order or direction as may be given to him for the performance of the said duties, he shall be liable, upon conviction before a Magistrate, to a fine not exceeding fifty Rupees for every such neglect, refusal, or disobedience.

Penalty for refusing.

Section XXIII. of Act V. of 1861.

XXIV. *Clause 1.*—Every Police Officer shall, for all purposes in this Act contained, be considered to be always on duty, and shall promptly obey and execute all orders and warrants lawfully issued to him by competent authority, and shall collect and communicate intelligence affecting the public peace, and the temper, health, and general condition of the community; prevent the commission of offences and public nuisances; detect and bring offenders to justice, and apprehend all persons whom he is legally authorised to apprehend, and for whose apprehension sufficient ground exists; and it shall be lawful for every Police Officer, for any of the purposes mentioned in this Section, to enter without a warrant and inspect any drinking shop, gaming house, or other place of resort of loose and disorderly characters.

Duties of Police Officers.

Power to seize instruments, &c. believed to be kept for unlawful purposes.

Such instruments, &c. to be disposed of as Magistrate of District may direct.

Clause 2.—Every Police Officer shall be authorised to seize all such instruments or other articles as he shall have good reason to believe are kept for unlawful purposes; and such instruments and articles shall be disposed of as the Magistrate of the District may direct.

Section XXX. of Regulation XII. of 1827.

XXV. When from distance or other sufficient reason it is impos-

able for a Police Officer having an accused person in custody to obtain within twenty-four hours such a special order as is contemplated in Section CLII. of the Code of Criminal Procedure.

Course to be pursued in such cases.

having jurisdiction the short despatch prescribed in the aforesaid Section, and may retain the accused person in custody pending receipt of the Magistrate's reply.

sible for a Police Officer having an accused person in custody to obtain within twenty-four hours such a special order as is contemplated in Section CLII. of the Code of Criminal Procedure; and when the Police Officer shall deem the detention of the accused person in custody for a longer period than twenty-four hours necessary for the proper investigation of the case, he shall forward to the Magistrate

the short despatch prescribed in the aforesaid Section, and may retain the accused person in custody pending receipt of the Magistrate's reply.

XXVI. *Clause 1.*—It shall be the duty of every Police Officer to take charge of all unclaimed property which, if not otherwise disposable under Act III. of 1857, or other enactment, he shall deliver to the Patel of the village, taking a receipt for the same, which he shall forward to the nearest

Duty of Police Officers and others with regard to the detention and sale of unclaimed property.

Magistrate having local jurisdiction, and the Magistrate shall issue orders for the disposal of the property to the Patel.

Clause 8, Section XIX. of Regulation XII. of 1827.

Clause 2.—The Magistrate may either direct the Patel to detain the property or desire him to forward it to the Magistrate, who, in either case, shall issue a proclamation specifying the articles of which it consists, and requiring any person having any claim thereto to appear and establish his right within six months from the date of such proclamation.

Clause 3.—If within the period allowed such property be not claimed, it may be sold under the orders of the Magistrate of the District, and the proceeds shall be at the disposal of Government, liable to the claim of any one who shall establish his right thereto within one year from the date of notice.

Every person ceasing to be a Police Officer, and not delivering up his Clothing, Accoutrements, &c., liable, on conviction, to Penalty not exceeding Rupees 200, or to imprisonment not exceeding six months, or to both.

XXVII. Every person having ceased to be a Police Officer who shall not forthwith deliver up his clothing, accoutrements, appointments, and other necessaries which shall have been supplied to him for the execution of his duty, shall be liable, on conviction before a Magistrate, to a penalty not exceeding two hundred Rupees, or to imprisonment, with or without hard labor, for a period not exceeding six months, or to both.

Section XXVIII. of Act V. of 1861.

XXVIII. Every Police Officer who shall be guilty of any violation of duty or of wilfully breaking any rule or regulation, or of disobeying any lawful order, or of other similar misconduct requiring punishment greater than that authorised under Section XV., or who shall withdraw from his duty without permission or without having given two months' previous notice, or who shall be guilty of cowardice, or who shall maliciously and without probable cause prefer any false, vexatious, or frivolous charge or information against an individual, or who shall knowingly and wilfully, and with evil intent exceed his powers, or who shall in taking any person into custody subject him to unnecessary hard-

Section XXIX. of Act V. of 1861.

Police Officers guilty of violation of duty, &c., &c.

greater than that authorised under Section XV., or who shall withdraw from his duty without permission or without having given two months' previous notice, or who shall be guilty of cowardice, or who shall maliciously and without probable cause prefer any false, vexatious, or frivolous charge or information against an individual, or who shall knowingly and wilfully, and with evil intent exceed his powers, or who shall in taking any person into custody subject him to unnecessary hard-

Liable on conviction to penalty not exceeding 3 months' pay, or to imprisonment not exceeding 3 months, or to both.

Such punishment not to preclude any other Prosecution, Civil or Criminal, to which offender may otherwise be liable.

wise than under this Act be liable.

XXIX. Any Police

Officers taking any fee, gratuity, or recompense, other than what they may be authorised to take, liable on conviction, to penalty not exceeding 6 months' pay, or to imprisonment not exceeding 6 months, or to both.

XXX. Any Police

Officers guilty of extortion, &c.

ing to do any acts which it

Or of an attempt to commit the same liable on conviction to a fine not exceeding 12 months' pay, or to imprisonment not exceeding 12 months, or to both.

months' pay, or to imprisonment of either kind not exceeding twelve months, or to both.

Section XXX. of Act V. of 1861.

Magistrate, &c. may direct conduct of any assembly or procession on the Public Roads, Places, and Thoroughfares.

Prescribe the routes thereof.

And regulate the use of music in the streets on festivals and ceremonies.

Power of prohibiting procession vested in Magistrate and District Superintendent alone.

decency, or objectionable

Section XXXI. of Act V. of 1861.

Police to keep order on Public Roads, Ghauts, &c. and prevent obstructions on Public roads and in Public thoroughfares.

roads, and in public thoroughfares.

Section XXXII. of Act V. of 1861.

Persons disobeying orders issued under two last preceding Sections liable, on conviction, to a fine not exceeding Rs. 200.

ships shall be liable, on conviction before a Magistrate vested with powers not less than those of a Subordinate Magistrate of the 1st Class, to a penalty not exceeding three months' pay, or to imprisonment of either kind for a period not exceeding three months, or to both, and punishments adjudged under this Section shall not preclude any other prosecution, civil or criminal, to which the offender may other-

wise than under this Act be liable. A
indirectly take or receive any fee, gratuity, gift, or recompense other than he may be duly authorised to take or receive, shall, on conviction before a Magistrate vested with powers not less than those of a Subordinate Magistrate of the 1st Class, be liable to a penalty not exceeding six months' pay, or to imprisonment of either kind not exceeding six months, or to both.

XXX. Any Police Officer who shall directly or indirectly extort, exact, or obtain any bribe or unauthorised reward or consideration, by any illegal threat, or pretence, or for doing or omitting or delaying to do any acts which it may be his duty to do or to cause to be done; or for withholding or delaying any information which he is bound to afford or to communicate, or who shall attempt to commit any of the offences aforesaid, shall be liable upon conviction before any Officer vested with the powers of a Magistrate, to a fine not exceeding twelve

months' pay, or to imprisonment of either kind not exceeding twelve months, or to both.
XXXI. Any Magistrate, District Superintendent or Assistant District Superintendent of Police may, as occasion requires, direct the conduct of any assembly or procession on the public roads, or in public places and thoroughfares, and prescribe the routes by which, and the times at which such processions may pass. They may also regulate the use of music in the streets on the occasion of festivals and ceremonies: Provided always that the Magistrate and District Superintendent alone shall have power absolutely to prohibit any procession which may be considered likely to tend to a breach of the peace or a breach of the laws of decency, or objectionable from any other cause.

XXXII. It shall be the duty of the Police to keep order on the public roads, and in the public streets, thoroughfares, ghauts, and landing places, and at all other places of public resort, and to prevent obstructions on public

roads, and in public thoroughfares.
XXXIII. Every person disobeying the orders issued under the last two preceding Sections shall be liable on conviction before a Magistrate to a fine not exceeding two hundred Rupees.

The three preceding Sections not to interfere with general control of Magistrate of the District over matters therein referred.

XXXIV. Nothing in the last three preceding Sections shall be deemed to interfere with the general control of the Magistrate of the District over the matters referred to therein.

Section XXXIII. of Act V. of 1861.

XXXV. Any person who, in any town in which there is a Magistrate resident, or a Municipal Commission legally constituted, or in any town or on or close to any public road to which town or road the operation of this Section shall be specially extended by order of the Government of Bombay shall offend as follows, so as to cause obstruction, inconvenience, annoyance, risk, danger, or damage to residents or passengers, shall, on conviction before a Magistrate, or before a legally appointed Board of Municipal Commissioners, be liable to a fine not exceeding fifty Rupees, or to imprisonment not exceeding eight days ; and it shall be lawful for any Police Officer to take into custody without a warrant any person so offending ; that is to say—

1. Any person who wantonly or cruelly beats, ill-uses, or tortures any animal.

2. Any person who bathes or washes in, or otherwise defiles or causes to be defiled, any well, tank, or reservoir, so as to render it less fit for any purpose for which it is set apart.

3. Any person who on any road or public thoroughfare recklessly or furiously rides, drives, trains, or breaks, or leaves insufficiently tended or secured, any horse or other cattle, or keeps any cattle or conveyance of any kind standing longer than is necessary after receipt of warning to remove ; or who unauthorisedly deposits for sale or otherwise any goods ; or who throws or lays down, except in appointed places, any dirt, filth, or rubbish.

4. Any person who, on or close to, and within sight of any public street, passage, or thoroughfare, slaughters any cattle or cleans any carcass or hide, or wilfully and indecently exposes his person or any offensive deformity, or disease ; or commits nuisance by easing himself ; or who is, from intoxication, riotous, disorderly, or incapable of taking care of himself ; or who is found gambling or abetting the same.

Section XXXIV. of Act V. of 1861.

Police Officer may take into custody without warrant any person so offending.

Warrant any person so offending ; that is to say—

Wantonly beating, &c. any animal.

2. Any person who bathes or washes in, or otherwise defiles or causes to be defiled, any well, tank, or reservoir, so as to render it less fit for any purpose for which it is set apart.

3. Any person who on any road or public thoroughfare recklessly or furiously rides, drives, trains, or breaks, or leaves insufficiently tended or secured, any horse or other cattle.

Unauthorisedly depositing for sale any goods.

Throwing or laying down dirt, filth, or rubbish, except in appointed places.

or who throws or lays down, except in appointed places, any dirt, filth, or rubbish.

Slaughtering cattle on or within sight of any public street.

Indecently exposing the person, or any offensive deformity or disease.

Committing nuisance by easing himself ;

Or being, from intoxication, riotous, disorderly ;

Or incapable of taking care of himself ;

Or found gambling or abetting the same.

XXXVI. Any person who, on any public thoroughfare, constructs any booth, shed, stable, or the like, or lays down any stones or building material, or who

Nuisances. within the limits of any town or village causes to accumulate any offensive matter in cesspools, dungheaps, or the like, so as to cause annoyance to the neighbouring residents or to passengers ; or who causes any offensive matter to issue on to any public thoroughfare from any house, factory, stable, privy, or the like ; or who deposits the bodies of dead animals or refuse or filth of any description either in channels which, in the rainy

season; feed any tank or reservoir set apart for drinking, or in other places where to deposit such is offensive to the community; or who, in disregard of established Rules, or the order of a Magistrate, stacks or stores grass or other inflammable material, or fails to remove the same when stacked or stored in dangerous proximity to any dwelling-house, out-house, or other building; or who disobeys the order of a Magistrate or Board of Municipal Commissioners for the pruning or removal of prickly-pear or other vegetation, the unchecked growth of which is likely to be injurious, shall be punishable for every such offence, on conviction before a Magistrate, or Board of Municipal Commissioners duly constituted, to the extent of fifty Rupees fine, or imprisonment not exceeding eight days.

Clause 2 Section XVIII. of Regulation XII. re-enacted.

XXXVII. Misconduct on the part of domestic servants, such as insolence, disobedience, culpable neglect, or quitting service without a month's previous warning, or reasonable cause, shall be punishable, on conviction before a Magistrate, with fine not exceeding fifty Rupees, or imprisonment not exceeding one month, and the offender shall also be liable to forfeit his claim to the current month's wages.

Section XXXVI. of Act V. of 1861.

XXXVIII. Nothing contained in this Act shall be construed to prevent the prosecution of any person under any other Regulation or Act for any offence made punishable by this Act, or from being liable under any other Regulation or Act to any other or higher penalty or punishment than is provided for such offence by this Act: Provided that no person shall be punished twice for the same offence.

Act II. of 1839, re-enacted. See Section XIII. Sup. Sec. XXXVII. Act V. of 1861 improved.

XXXIX. Except when otherwise provided for all forfeitures or penalties imposed under the authority of this Act for offences punishable by a Magistrate may, in case of non-payment, be commuted to imprisonment, or levied by distress and sale of the property of the offender.

Section XLI. of Act V. of 1861.

XL. All sums paid for the service of process by Police Officers, and all rewards, forfeitures, and penalties, or shares of rewards, forfeitures, and penalties, which by law are payable to informers, shall, when the information is laid by a Police Officer, be paid into the General Police Fund; Provided that nothing in this Section shall prevent the grant to individuals of the Police Force of special rewards for particular services.

Section XLII. of Act V. of 1861.

XLI. No action or prosecution against any Police Officer on account of wrong occasioned by his neglect or violation of duty, shall be admitted unless commenced within three months after the act complained of shall have been committed, and notice, in writing, of such action and of the cause thereof, shall be given to the defendant, or to the District Superintendent, or an Assistant District Superintendent of the District in which the act was committed, one month at least before the commencement of the action.

Action or Prosecution against Police Officer to be commenced within three months.

Notice in writing to be given one month before commencement of action.

Tender.

Costs.

trial is held shall certify his approbation of the action.

XLII. When any action or prosecution shall be brought or any proceedings held against any Police Officer for any act done by him in such capacity, it shall be lawful for him to plead that such act was done by him under the authority of an order issued by an Officer of Police to whom he was at the time subordinate or by any Magistrate ;

Police Officer in such action, &c. may plead he acted under authority of an order issued by an Officer of Police to whom he was subordinate, or by any Magistrate.

such plea shall be proved by the production of the order, or a copy thereof attested by a Magistrate, and the defendant shall thereupon be entitled to a decree in his favour, notwithstanding any defect of jurisdiction in the Officer who issued the order, and such order or attested copy shall be admitted without proof of signature, unless the Court shall see reason to doubt its being genuine. Provided always that any remedy which the party may have against the authority issuing such order shall not be affected by anything contained in this Section.

Such plea how proved.

Saving the remedy of the party against the authority issuing such order.

XLIII. The following words and expressions in this Act shall have the meaning below assigned to them, unless there be something in the subject or context repugnant to such construction, that is to say—

Interpretation Clause.

The words "Magistrate of the District" shall mean the Chief Officer charged with the executive administration of a District, and exercising the powers of a Magistrate, by whatever designation the Chief Officer charged with such executive administration is styled.

"Magistrate" of the District.

"Magistrate."

The word "Magistrate" shall include any person exercising all or any of the powers of a Magistrate.

"Police"—"Police Officer."

The words "Police" and "Police Officer" shall include all persons appointed under Section XV. of this Act.

"Property."

The word "Property" shall include any moveable property, money, or valuable security.

Words importing the singular number shall include the plural number, and words importing the plural number shall include the singular number.

Number.

Gender.

Words importing the masculine gender shall include females.

Person.

The word "person" shall include a Company or Corporation.

Month.

The word "month" shall mean a calendar month.

Cattle.

The word "cattle" shall, besides horned cattle, include elephants, camels, horses, asses, mules, sheep, goats, and swine.

XLIV. In citing this Act in other Acts or in any instrument, writing, or proceeding, it shall be sufficient to designate it as "The Bombay District Police Act of 1862."

Short Title.

A Bill for the Regulation of the Village Police in the Presidency of Bombay.

Whereas it is expedient to provide for the regulation of the Village Police in the Presidency of Bombay; It is hereby enacted as follows:—

Preamble.

Repeal of portions of Regulation XII. of 1827 of the Bombay Code.

I. The following portions of Regulation XII. of 1827 of the Bombay Code are hereby repealed, viz:—

Section VI.

So much of Section XXII. as has not already been repealed by Act XVII. of 1862 of the Legislative Council of India.

Sections XLVIII. to LIII. inclusive.

II. The administration, control, and direction of the Village Police throughout each District shall, under the general control and direction of the Commissioner of Police, be among the duties which devolve on any officer lawfully in charge of the office of Magistrate of the District.

Administration, control, and direction of Village Police, in whom vested.

III. It shall be lawful for the Governor in Council to declare that any authority which is or may be exercised by the Magistrate of any District over Police Patels or other Village Officers for the purposes of Police, shall be exercised subject to the general control of the Commissioner and of the Magistrate of the District by the District Superintendent of Police, and by his Assistant when specially empowered.

Authority over Police Patels or other Village Officers.

IV. The Village Police in each Village shall be under charge of the Hereditary Patel or of such other person as the Magistrate of the District shall appoint to be Police Patel subject to the approval of the Commissioner, and with due regard to the provisions of Act XI. of 1843, or other Act regulating the services of Hereditary Village Officers under the Presidency of Bombay.

Village Police in Villages to be under charge of Hereditary Patel, or of such other Police Patel as may be appointed.

V. *Clause 1.*—In any town or place in which the duties of Village Police cannot suitably be directed by a Police Patel, the Magistrate of the District, with the consent of the Commissioner, may either appoint a sufficient number of Police Patels for the different divisions of the town or place, or an Officer of the District Police with authority to control and direct the entire Police Force of all kinds, including the Village Police therein, or both.

Police Patels may be appointed for different divisions of a town or place.

Clause 2.—Any Officers appointed under this Section shall have all the authority and be bound to discharge all the duties of Police Patels in addition to any authority and duties which may belong to them under the Bombay District Police Act, No. of 1862.

Their authority.

VI. The Police Patel, besides being subject to the orders of the Magistrate of the District, shall act under the orders of the subordinate Magistrate within whose ordinary local jurisdiction his village is situated, shall furnish to him any returns or information called for, and shall keep him constantly informed as to the state of crime and of all matters connected with the Police, and with the temper, health, and general condition of the community in his village. He shall also afford the District Police all the assistance in his power when called upon by them for assistance in the performance of their duty.

Duties of Police Patel.

VII. The Police Patel shall have authority to require all village servants, in whatever capacity ordinarily employed, to aid him in performing the duties entrusted to him; and it shall be the duty of those employed to keep the Village Revenue Accounts, to frame all written returns and proceedings for the Police Patel.

VIII. The Police Patel shall dispose of the Village Establishment so as to afford the utmost possible security against robbery, breach of the peace, and acts injurious to the public and to the village community, and shall report to the Magistrate to whose jurisdiction he is immediately subordinate, all instances of misconduct or neglect committed by any members of the said Establishment.

IX. Any Police Patel or member of a Village Establishment liable to be called on for the performance of Police duties, who shall be careless or negligent in the discharge thereof, shall be liable to be fined under the order of any of the Officers vested with the authority over the Village Police provided for in Section 3 of this Act, to any amount not exceeding his estimated average official emoluments for three months. If he shall be guilty of any violation of duty or breach of rule, or of other misconduct or offence requiring a heavier punishment than can be inflicted under this rule, he may be proceeded against and punished in the same manner as a Police Officer might be proceeded against and punished for similar misconduct or offence under Sections 28, 29, and 30, of the Bombay District Police Act No. of 1862.

X. *Clause 1.*—It shall be the duty of the Police Patel and of every Village Police Officer promptly to obey and execute all orders and warrants issued to him by authority which he is bound to obey; to collect and communicate to the District Police intelligence affecting the public peace; to prevent within the limits of his village the commission of offences and public nuisances; to detect and bring offenders therein to justice, and to apprehend within the said limits all persons for whose apprehension sufficient ground exists.

Clause 2.—Every person so apprehended shall be forwarded within twenty-four hours to the District Police Station within the limits of which the village is situated, or detained pending the arrival of the Officer in charge of the station or an Officer deputed by him, who will act under the provisions of the Bombay District Police Act of 1862.

XI. If a crime shall have been committed within the limits of the village, the perpetrator whereof has escaped or is not known, the Police Patel shall forward immediate information to the Officer in charge of the District Police Station within the limits of which his village is situated, and shall himself proceed to investigate the matter, obtaining all procurable evidence relating to it, which he shall forward to the said Officer.

XII. *Clause 1.*—If any unnatural or sudden death occur, or any corpse be found within the bounds of any village, the Police Patel shall forthwith assemble an inquest to be composed of three or more creditable and intelligent persons belonging to the village or neighbourhood, who shall investigate the causes of death and all the circumstances of the case, and make a written report of the same, which the Police Patel shall cause to be delivered to the Officer in charge of the Police Station within the limits of which the village is situated, which report may be used as evidence during ulterior proceedings if necessary.

Clause 2.—Any person who on being called upon by the Police Patel to serve as a member of such inquest shall without justifiable cause refuse or neglect to do so, shall be liable, on conviction before a Magistrate, to punishment not exceeding 50 Rupees fine, or imprisonment for one month.

Clause 3.—If the result of the inquest afford reason for supposing that death has been unlawfully occasioned, the Police Patel shall, if the corpse can be forwarded without the risk of putrefaction by the way, forward it to the nearest Civil Surgeon or other Medical Officer appointed by

Government to examine corpses under such circumstances, who shall endeavour to ascertain the cause of death. Should it be impossible to forward the corpse before putrefaction shall have rendered its examination useless or dangerous, the Police Patel shall nevertheless prevent the burning of such corpse until the Officer in charge of the District Police Station within the limits of which the village is situated, or a Magistrate, shall have assented thereto.

When that is impossible, burning of corpse may be delayed till Officer in charge of Police Station has assented thereto.

XIII. The Police Patel shall apprehend any person within the limits of his village whom he may have reason to believe has elsewhere committed any serious offence, and shall detain him until the arrival of the District Police Officer in charge of the Police Station within the limits of which his village is situated, and thereupon deliver the accused into the custody of such District Police Officer together with all articles likely to be useful as evidence in the matter, which he may have been able to obtain possession of.

Police Patel may apprehend any person he believes has committed any serious offence elsewhere.

May in certain cases call and examine Witnesses.

Record their evidence.

Search for concealed articles.

But in a dwelling house between sunset and sunrise only on urgent occasion.

XIV. *Clause 1.* The Police Patel in making any inquiry coming within the scope of his duty, not being a case in which it is competent for him to inflict punishment, shall have authority to call and examine witnesses, and record their evidence on solemn affirmation, and to search for concealed articles, taking care that no search be made in a dwelling-house between sunset and sunrise without urgent occasion.

Clause 2.—He shall also have authority in carrying out any search or any pursuit of supposed criminals, to enter and act within the limits of other villages, being bound however to give immediate information to the Police Patels thereof, who shall afford him all the assistance in their power.

May enter limits of other Villages.

XV. It shall also be lawful for the Police Patel in carrying out any investigation or other duty entrusted to him, to enter without warrant and inspect any drinking-shop, gaming-house, or other place of resort for persons of loose and disorderly character.

May enter without warrant and inspect any drinking-shop, gaming-house, &c.

May try certain cases of petty assault, abuse, and petty theft of property, when value or damage does not exceed 2 Rupees.

And persons charged with resistance of orders of Police Patel.

Punishment.

confinement in cases of contempt to be awardable only on failure to pay a fine.

XVI. The Police Patel shall have authority to try any person charged with the commission, within the limits of his village, not more than 8 days before, of petty assault or abuse, or of mischief or petty theft, when the estimated value of the property stolen or of damages sustained, does not exceed two Rupees, and to try any person charged with resisting or refusing to obey a lawful order issued by such Police Patel personally; and it shall be lawful for him to sentence any person convicted before him of any of the above acts, to punishment by fine, not exceeding Rupees 5, or confinement in the village chowkee for a period not exceeding forty-eight hours; the confinement in cases of contempt to be awardable only on failure to pay a fine.

XVII. The Patel shall also have authority to punish by a fine not exceeding one Rupee, or by confinement in the village chowkee for a period not exceeding twelve hours, any person committing nuisances or disorderly acts such as are below described, and to forbid the continuance or repetition of such nuisances or acts, that is to say :—

Punishment for certain nuisances and disorderly acts stated below.

Beating, &c., any animal,

1. Any person who wantonly or cruelly beats, illuses, or tortures any animal,

Bathing, washing in or defiling any well, &c.

2. Any person who bathes or washes in or otherwise defiles or causes to be defiled any well, tank, or reservoir, so as to render it less fit for any purpose for which it is set apart.

Throwing down dirt, &c., in forbidden places.

3. Any person who throws or lays down in forbidden places any dirt, filth, or rubbish.

Committing nuisance by easing himself,

Or from intoxication &c., riotous or incapable of taking care of himself,

Or found gambling.

4. Any person who on any public street, passage or thoroughfare commits nuisance by easing himself, or who is from intoxication riotous, disorderly, or incapable of taking care of himself, or who is found gambling or abetting the same.

Accumulating offensive matter in cesspools, &c.

5. Any person who causes to accumulate any offensive matter in cesspools, dung-heaps, or the like, so as to cause annoyance to the neighbouring residents or to passengers, or who causes any offensive matter to issue on to any public thoroughfare from any house, factory, stable, privy, or the like, or who deposits the bodies of dead animals, or refuse, or filth of any description either in channels which in the rainy season feed any Tank or Reservoir set apart for drinking or, in other places where to deposit such is offensive to the community.

Causing offensive matter to issue on any public thoroughfare from any house, stable, privy, &c.

Depositing bodies of dead animals or filth in channels feeding any Tanks &c. set apart for drinking.

XVIII. The proceedings under the two foregoing Sections shall be verbal, and held in presence of the parties, and it shall be optional with the complainant to withdraw his complaint at any time before conviction is recorded. The names of the parties in such cases, and the finding and sentence or order, or the withdrawal of the charge shall be recorded with the date of proceedings, and forwarded to the Magistrate of the District in such form, and through such channel, and at such times as he shall prescribe.

XIX. The Police Patel shall take charge of all unclaimed property found within his village or made over to him under Clause I. Section XXVI. of the Bombay District Police Act, and in the former case make a report to the nearest District Police Officer, and act thereafter as he may be directed by the Magistrate, provided that nothing contained in this Act shall be deemed to interfere with the provisions of Section XVI., Act III. of 1857.

XX. Nothing contained in this Act shall be construed to prevent the prosecution of any person under any other Regulation or Act for any offence made punishable by this Act, or from being liable under any other or higher penalty or punishment than is provided for such offence by this Act; provided that no person shall be punished twice for the same offence.

XXI. In case of the Police Patel being unable to attend to his duty, owing to absence from the village, sudden illness, or other cause, he shall place his nearest competent relative, or failing his having a competent relative some other competent person in charge of his office, making an immediate report of the circumstance to the Magistrate to whom he is directly subordinate; and the person so placed in charge shall, until the receipt of instructions, continue to act for the Police Patel in all his duties except those which involve the trial and punishment of offenders.

XXII. In citing this Act in other Legislative Acts, or in any instrument, writing, or proceeding, it shall be sufficient to designate it as the "Bombay Village Police Act, 1862."

Short Title.

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS.

Act V. of 1861 was passed with the intention of making it applicable to all parts of India.

It was proposed to introduce it into this Presidency, but Sir George Clerk's Government objected to it, and it is now proposed to introduce such parts of it as are applicable to this part of the Country in which the Village Police exists, whose status was not to be affected by the General Police Act.

The vast size of the Zillahs or Districts on this side of India, as compared with those in Bengal and the North-West Provinces, prevented the introduction of the whole Act V. of 1861, and were the size of the Zillahs or Districts reduced, the expense that would be incurred would not justify the change. It is therefore proposed to consolidate certain portions of former Police Regulations, and to enact parts of Act V. of 1861 with such modifications as will make it applicable to our large Zillahs and Village Police, and to repeal and re-enact the provisions of Chapter VI. Regulation XII. A.D. 1827, providing for the Village Police in such a form as to adapt it to the Act for regulating District Police.

The accompanying Bills, drawn up with the assistance of the Police Commissioners, are therefore laid before the Council.

By order of His Excellency the Governor in Council,

L. H. BAYLEY,
Deputy Secretary to Government.

Poona, 1st September 1862.

मुंबई येथील लेजिस्लेटिव खात्यांत धाललेले कामांचे प्रोसिडिंग.

बंदेगान आलीनवाब मुस्तताब हजरत आनरबल गवरनर साहेब बाहादूर जंजिरे मुंबई यांचे कानून व कायदे करण्या विषयींचे कौन्सिलाचे नियमा प्रमाणे खाली लिहिलेला आक्टाचा मसुदा हेतुंचे व कारणांचे तपशिलासुद्धां प्रसिद्ध केला असे.

मुंबई इलाक्यांतील डिस्ट्रिक्ट पोलिसा वावद नियम ठरविण्या विषयींचे आक्टाचा मसुदा.

मागील पोलिस कायद्यांचे कित्येक भाग एका आक्टांत एकत्र करणे योग्य आहे आणि मुंबई इलाक्यांतील पोलिसाचे व्यवस्थे विषयी इतर नियम ठरविणे योग्य आहे यास्तव खाली लिहिल्या प्रमाणे ठरविलें आहे.

उद्देश.

१. रकम १ ली— मुंबईचे कायदे पुस्तकांतील कायद्यांचे खाली लिहिलेले भाग रद्द केले असतः—

मुंबईचे कायदे पुस्तकांतील कायद्यांचे कित्येक भाग रद्द करण्या विषयी.

सन १८९७ चे १२ वे कायद्याचें १ लें कलम जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटास जितकें लागू आहे तितकें.

३ रे कलमाची १ ली रकम जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाचे पोलिस कामा संबंधी आहे तितकी.

४ थें कलम इनच्यार्ज आसिस्टंट कलेक्टरास लागू आहे तितकें.

१० वे कलमाची ४ थी रकम.

१९ वे कलमाची १ ली व ६ वी व ७ वी व ८ वी रकम.

२० वें कलम.

२७ वे कलमाची २ री रकम.

३० वें कलम.

३१ वे कलमाची ४ थी रकम.

३७ वें कलम.

४० वें कलम.

सन १८३० चे ५ वे कायद्याचे २ रे कलमाची ४ थी रकम.

सन १८३१ चे ८ वे कायद्याचें १ लें कलम.

रकम २ री.—सन १८५० चे २६ वे आक्टाचें १० वें कलम मुंबई इलाक्यांतील कोणते-ही शहरास किंवा शहरा बाहेरील वस्तीस लागू आहे तितकें रद्द केलें असे.

सन १८५० चे २६ वे आक्टाचे १० वे कलमाचा भाग.

आणि सन १८५२ चे २८ वे
आक्ट्याचे २ रें कलम रद्द
केले असे.

सन १८५० चे २८ वे
आक्ट्याचे २ रें कलम.

सन १८५० चे २८ वे
आक्ट्याचे १२ वे कलम.

रकम ३ शि.—सन १८५२ चे २८ वे आक्ट्याचे २ रें कलम रद्द केले असे.

२. मुंबई इलाक्याचे सर्व जिल्ह्यांतील किंवा त्या जिल्ह्याचे काही भागांतील पोलिसची व्यवस्था करण्याचे काम मुंबई सरकारास योग्य वाटेल त्या प्रमाणे एका किंवा अधिक कमिशनरांकडे सोपवें आणि गैर काम न होऊं देण्या विषयी किंवा कामाची हयगय न होऊं देण्या विषयी आणि पोलिस फोर्सांचें काम चांगले रितीने चालण्या विषयी योग्य वाटेल त्याप्रमाणे वेळोवेळीं कानून ठरविण्याचा व हुकूम देण्याचा अधिकार सदरहू कमिशनरांस आहे परंतु त्याणीं हें काम सरकारचे हुकुमास अनुसरून केले पाहिजे.

सन १८२७ चे १२ वे
कायद्याचे १ लें कलम.

३. जिल्ह्याचा माजिस्ट्रेट हाणून कोणी मनुष्यास सरकाराने मुद्दाम नसेल तेव्हां कलेक्टराचे ताब्यांत व हुकुमांत किंवा जो अंमलदार कलेक्टराचीं कामे चालवीत असेल किंवा ज्याचे तीं स्वाधीन असतील त्यांचे हुकुमांत व ताब्यांत जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटा प्रमाणे त्या जिल्ह्याचे सर्व फौजदारी व पोलिस बाबदींची व्यवस्था राहिल.

जिल्ह्याचे सर्व फौजदारी व पोलिस बाबतीची व्यवस्था जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटा प्रमाणे कलेक्टराकडे केव्हां राहिल.

सन १८६१ चे ५ वे आक्ट्याचे ४ थें कलम.

जिल्ह्यांतील पोलिसाची व्यवस्था डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटाचे व आसिस्टंट डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटाचे स्वाधीन राहिल आणि त्यावर जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाची हुकुमत.

४. प्रत्येक जिल्ह्यांतील पोलिसाची व्यवस्था डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटाचे आणि मुंबई सरकारास जरूर वाटेल तितके आसिस्टंट डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटाचे स्वाधीन राहिल आणि त्यांवर जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाची हुकुमत व देखरेख राहिल.

सन १८६१ चे ५ वे आक्ट्याचे ६ वे कलम.

५. गवरनर इन् कौन्सिलास योग्य वाटेल त्या हद्दींत माजिस्ट्रेटाचे सर्व अधिकार किंवा त्यांपैकी काही अधिकार डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास किंवा आसिस्टंट डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास देण्याचा अधिकार मुंबई सरकारास आहे परंतु जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाने मुद्दाम अधिकार दिला नसेल तर सदरहू प्रकारचे अंमलदारानी आपणास सदरहू प्रमाणे मिळालेले अधिकार खाली लिहिलेले कारणासाठी जरूर असतील तितके मात्र चालवावे घाणजे स्वस्थता राखण्यासाठी व गुन्हे न होऊं देण्यासाठी व गुन्हेगारांस शोधून काढण्यासाठी व त्यांस धरण्यासाठी व जबानी घेऊन दफतरांत दाखल करण्याकरितां त्यांस माजिस्ट्रेटासमक्ष आणण्याकरितां अटकावून ठेवण्यासाठीं आणि या आक्ट्याचे २८ वे व २९ वे कलमा अन्वये चैकशी करण्यायोग्य गुन्हा बदल आपले हाताखालचे लोकांचा इनसाफ करून त्यांस शिक्षा करण्यासाठीं जरूर असतील तितके मात्र चालवावे आणि या आक्ट्यावरून त्यांस जीं कामे सोपलीं असतील तीं कामे करण्यासाठीं इतर रितीने जरूर असतील तितके चालवावे.

नवीन.

६. ज्या बाबदींत आपली हुकुमत आपल्या जिल्ह्यांतील माजिस्ट्रेटां वरून कायद्या अन्वये मुद्दाम दूर केली नसेल त्या सर्व बाबदींत ते माजिस्ट्रेट कामे चालवितील त्या कामांची देखरेख ठेवणे व त्या बाबद हुकूम देणे हें जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटांचें काम आहे आणि जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटास आपले काम चालविण्यांत सदरहू प्रकारचे माजिस्ट्रेटानी मदत केली पाहिजे.

आपले जिल्ह्यांतील सर्व माजिस्ट्रेट काम चालवितील त्यांची देखरेख जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाने ठेवावी.

७. मलिका माआझमाचे लश्करी चाकरांतून फरारी झालेला कोणी मनुष्य आपले हुकूमतीचे स्थलसीमेंत असेल त्यास धरण्यासाठी वारंट देणे हें सर्व माजिस्ट्रेटांचें काम आहे आणि सदहू प्रकारचा फरारी झालेला मनुष्य धरण्यांत आला म्हणजे त्यास तात्काळ जवळचे लश्करी ठाण्यांत कैदेत पाठवावा.

सन १८२७ चे १२ वे कायद्याचे १० वे कलमाची ४ थी रकम.

८. रकम १ ली— कोणी मनुष्य जिल्ह्यांतला मुळचा राहाणारा नसेल किंवा युरोपियन त्रिटिश रयत नसेल त्याजवळून त्या जिल्ह्यांत फेल जामीन मागितला असता तो जामीन देण्यास चुकेल तर त्या जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटास खाली लिहिल्याप्रमाणे करण्याचा अधिकार आहे म्हणजे ज्या जिल्ह्यांतला तो मुळचा राहाणारा असेल त्या जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाकडे त्यास पाठवावा असा हुकूम करण्याचा अधिकार आहे; मग त्या दुसरे जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाने जो बंदोबस्त कायदेशीर व जरूर असेल तो करावा.

सन १८२७ चे १२ वे कायद्याचे २८ वे कलम सन १८६२ चे १७ वे आकटा वरून रद्द झाले आहे तथापि ते फार जरूरीचें आहे.

ज्या जिल्ह्याचे ते असतील त्या जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाकडे त्यास केव्हां पाठवावें.

रकम २ री— जो मनुष्य जामीन देण्यास चुकेल तो मुंबई इलाक्यांतले कोणतेहि जिल्ह्यांतला राहाणारा नसेल तर त्यास मुंबई इलाक्याचे सर-

हद्दी पर्यंत त्याचे देशाकडे पाठवावा आणि त्यास तेथे सोडून द्यावा आणि त्यास आपले घरी जाण्याची मोकळीक आहे. आणि ज्या जिल्ह्यांतून त्यास सदहू प्रमाणे घालवून दिला असेल त्या पैकीं कोणतेहि जिल्ह्यांत तो पुनः सांपडला तर या कलमाचे पुढले रकमेंत लिहिलेले दंडास तो पात्र होईल असें लिहून त्यास एक दाखला द्यावा. सदहू प्रकारचा दाखला मुळचा हुकूम करणारे माजिस्ट्रेटाने द्यावा व नोंदून ठेवावा आणि तो मनुष्य ज्या ज्या जिल्ह्यांतून जाईल त्या त्या जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाने त्या दाखल्यांचे पाठीवर सही करावी व तो नोंदून ठेवावा.

व तेथे सोडून द्यावा.

एक दाखला द्यावा.

तो दाखला मुळचा हुकूम करणारे माजिस्ट्रेटाने द्यावा.

रकम ३ री— ज्या मनुष्यास सदरील शेवटले रकमेंत सांगितल्या प्रमाणे हद्दीपार केला असेल तो योग्य रितीने परवानगी घेतल्यावांचून ज्या जिल्ह्यांतून त्यास सदहू प्रमाणे हद्दीपार केला असेल त्या पैकीं कोणतेहि जिल्ह्यांत परत येईल तर तो पराकाष्ठा साहा महिने पर्यंत दोहों पैकीं कोणत्याहि एका प्रकारचे कैदेचे शिक्षेस किंवा ५० रुपये पर्यंत दंडास किंवा या दोन्ही शिक्षांस पात्र होईल. परंतु ज्या कारणामुळे त्यास हद्दीपार करणे अवश्य झाले होते तें कारण राहिलें नाहीं अशी खात्री होईल तर हद्दीपार करण्याचा हुकूम रद्द करण्यास माजिस्ट्रेट मुखत्यार आहे.

ज्या जिल्ह्यांतून हद्दीपार केला असेल त्या जिल्ह्यांत परवानगी वांचून परत आल्यास शिक्षा होईल ती.

हद्दीपार करण्याचा हुकूम रद्द करण्यास माजिस्ट्रेट मुखत्यार आहे.

९. वहीम आलेले मनुष्यांनीं फेल जामीन न दिला आणि त्यां विषयीं कैदेहून कमी सक्तीची तजवीज केली असतां पुरे असें माजिस्ट्रेटास वाटेल तेव्हां त्याणे चांगले वर्तणुकेसाठीं खाली लिहिल्याप्रमाणे करण्याचा अधिकार माजिस्ट्रेटास आहे म्हणजे नेमलेले जागीं नेमलेले वेळीं त्याणीं हजर होत असावें असा अथवा त्यांचे गांवांचे पाटिलाचे किंवा इतर विश्वासू मनुष्यांचे नजरे खाली त्यांस ठेवावें आणि लेखी परवानगी वांचून त्यांस अमुक हद्दी बाहेर जाऊ देऊं नये असा हुकूम करण्याचा अधिकार माजिस्ट्रेटास आहे.

सन १८२७ चे १२ वे कायद्याचे २७ वे कलमाची २ री रकम.

वहीम आलेले मनुष्यांनीं अमुक जागीं अमुक वेळीं हजर व्हावें किंवा त्यांचे गांवांचे पाटिलाने त्यांवर नजर ठेवावी व लेखी परवानगी वांचून अमुक हद्दी बाहेर त्यांस जाऊ देऊं नये असा हुकूम करण्याचा अधिकार माजिस्ट्रेटास आहे.

या कलमा अन्वये दिलेले हुकूम तोडले असतां शिक्षा होईल ती.

ज्या जिल्ह्यांतून त्यास सदहू प्रमाणे हद्दीपार केला असेल त्या पैकीं कोणतेहि जिल्ह्यांत परत येईल तर तो पराकाष्ठा साहा महिने पर्यंत दोहों पैकीं कोणत्याहि एका प्रकारचे कैदेची शिक्षा होईल किंवा दंड होईल किंवा या दोन्ही शिक्षा होतील.

सन १८२७ चे १२ वे कायद्याचे ३७ वें कलम.

१० रकम १ ली — गांवचे हद्दीत जवरीची चोरी झाली असेल किंवा त्या हद्दी पर्यंत जवरीची चोरी करणाराचा माग खात्रीनिशी लागला असेल आणि चोरी न होऊ देण्या विषयी किंवा चोरांस शोधून काढण्या विषयी किंवा धरण्या विषयी गांवात राहाणारानी किंवा गांवचे पोलिसचे लोकानी हयगय केली किंवा डोळेझांक केली असें शाबित झालें तर संक्षिप्त रितीने चौकशी करून पराकाष्ठा चोरीस गेलेले मालाचे किमती इतका दंड घेण्याचा अखत्यार माजिस्ट्रेटाचे अधिकार चालविणारे अंमलदारास आहे सदहू प्रमाणे घेतलेला सगळा दंड किंवा त्याचा कोणताही भाग मालकाने ज्या प्रमाणे खबदारी व हुशारी ठेवल्याचें दिसून येत असेल त्या प्रमाणे किंवा प्रसंगा प्रमाणे त्यास द्यावा.

रकम २ री.—या कलमा अन्वये केलेला दंड शहराचे किंवा गांवाचे राहाणारां पासून किंवा शहराचे किंवा गांवाचे कोणतेही भागाचे राहाणारां पासून घेणे असेल तो त्याणी न भरला तर सारा वसूल करतात त्यारितीने माजिस्ट्रेट आकारणी ठरवाल त्या प्रमाणे कलेक्टराने वसूल करावा. गांवचे पोलिस खात्यातील लोकांजवळून दंड वसूल करणे असेल तर त्याणी तो न दिला असता त्यावद्दल त्यांस कैद ठरवावी.

सन १८२७ चे १२ वे कायद्याचे १९ वें कलम.

११ लोकांचें सुख व सोई होण्यासाठी व बंदोबस्त राखण्यासाठी धर्मशाळांबाबद व दारूचे दुकानाबाबद व सरकारी विहिरी व तळीं व गांवातील व गांवा बाहेरील रस्ते व लोकांच्या येण्या जाण्याच्या जागा यां बाबद कानूं ठरवून प्रसिद्ध करण्याचा अखत्यार ज्या अंमलदारांस माजिस्ट्रेटांचे अधिकार मिळाले असतील त्या अंमलदारांस आहे. आणि सदहू प्रकारच्या कानू तोडल्या तर त्या गोष्टीची शाबिती माजिस्ट्रेटा समक्ष झाली असतां ५० रुपये पर्यंत दंड होईल किंवा पराकाष्ठा आठ दिवस पर्यंत कैदेची शिक्षा होईल किंवा या दोन्ही शिक्षा होतील.

फौजदारी काम चालविण्याचे रिती विषयीचे कायद्याचे ३०८ वें कलम.

१२. कोणतेही घर किंवा पडसाळ किंवा झोंपड किंवा इतर कोणतीही इमारत बांधली असता किंवा तिची मरामत केली असता किंवा तीत फेरफार केला असता किंवा मोरी बांधली असता ती कोणतेही तळ्या वगैरेचे जवळ असल्याचे कारणाने त्यास नुकसानी होईल व लोकांचे आरोग्यास भयकारक होईल असें जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटास किंवा तालुक्याचे माजिस्ट्रेटास वाटेल तर फौजदारी काम चालविण्याचे रितीविषयीचे कायद्याचे ३०८ वे कलमांत सांगितल्या प्रमाणे हुकूम करण्याचा अधिकार त्यास आहे. आणि मग सदहू कायद्याचे सदहू कलमांत व त्याच्या पडल्या कलमांत ठरवावें. त्यानंतर काम करसें चालवावें.

१३. सन १८५० चा २६ वा आक्ट किंवा तसा इतर आक्ट कोणतेही शहरांत किंवा शहरा वाहेरील वस्तींत चालू केला असेल त्या शहराचे

सन १८५० चा २६ वा आक्ट ज्या शहरांत चालू केला असेल त्या शहराचे कमिशनरांनी लिहून पाठविले असता त्या आक्टान्वये देण्याचे दंड व कराची बाकी वसूल करण्याचा अधिकार माजिस्ट्रेटास आहे.

किंवा शहरा वाहेरील वस्तीचे कमिशनरांनी किंवा त्याणी ज्या अंमलदारांस योग्य रितीने अधिकार दिला असेल त्याणी लिहून पाठविले असता सदहू प्रकारचे शहर किंवा शहरा वाहेरील वस्ती ज्या माजिस्ट्रेटाचे हुकुमतीचे स्थलसीमेंत असेल त्याणे सदहू आक्ट अन्वये देण्याचे दंड व कराची बाकी खाली लिहिल्या प्रमाणे वसूल करावी छगजे एवज न देणारे मनुष्याची मालमिळकत आपले हुकुमतीचे स्थलसीमेंत सांपडेल ती जप्त करून व विकून एवज वसूल करण्यासाठी वारंट देऊन वसूल करावा आणि सदहू प्रकारची मालमिळकत न सांपडेल तर एवज न देणारे मनुष्यास दंडा बद्दल पराक्राष्टा दोन महिने पर्यंत कैदेची शिक्षा ठरविण्याचा अधिकार सदहू प्रकारचे माजिस्ट्रेटास आहे.

१४. जिल्ह्यांत जिनस फुटकळ विकण्यासाठी जी वजने व मापे ठरविली असतील त्यांची फुटकळ जिनस विकण्याचे प्रमाण वजने व मापे हुकुमत असणारे प्रत्येक माजिस्ट्रेटाचे वजनाची व मापाची प्रमाणे हुकुमत असणारे प्रत्येक माजिस्ट्रेटाचे मुख्य ठाण्यांत ठेवावी.

प्रमाण वजने व मापे हुकुमत असणारे प्रत्येक माजिस्ट्रेटाचे मुख्य ठाण्यांत ठेवावी आणि कोणी मनुष्याने अर्ज केला असता ती त्यास पाहण्यास किंवा आपले वजनाची किंवा मापाची मिळवून पाहण्यास मिळतील.

१५. ज्या आक्टान्वये २ रे व ३ रे व ४ थे कलमांत सांगितलेले अंमलदारांखेरीज सरकार वेळोवेळीं फरमाविले तितके व त्या नावाचे अंमलदार प्रत्येक जिल्ह्यातील पोलिस फोर्सांत असावे. सदहू प्रकारचे पोलिसचे अंमलदारास नेमण्याचा व वरतर्फे करण्याचा अधिकार कमिशनरास आहे. हा अधिकार आपले ताब्यातील डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास देण्यास कमिशनर मुखत्यार आहे. जो पोलिस कामगार आपले काम करण्यांत दुर्लक्ष्य किंवा हयगय करील त्यास कामारून महकून करण्याचा किंवा त्यास खालचे दंड्यावर आणण्याचा किंवा एक महिन्याचे पगारा पर्यंत दंड करण्याचा अधिकार सदहू प्रकारचे डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास आहे. परंतु त्यावर कमिशनराची हुकुमत राहिल.

समने व वारंट देण्याचा अधिकार आणि फियाद करणारांच्या व साक्षीदारांच्या जवाब्या घेऊन दफतरांत दाखल करण्याचा अधिकार पोलिस फोर्सातील वरिष्ठ पायरीचे कोणतेही अंमलदारास देण्यास पोलिस कमिशनर मुखत्यार आहे.

रकम २ शी.— सदहू प्रकारचे पोलिस फोर्सांत वरिष्ठ पायरीचा कोणी अंमलदार असेल त्यास समने व वारंट देण्याचा अधिकार आणि त्या अंमलदारा समक्ष कोणतेही मुकदम्याची चौकशी होईल त्यांत फियाद करणाराची व साक्षीदारांच्या जवाब्या सत्यस्मरणपूर्वक प्रतिज्ञेवर घेऊन दफतरांत दाखल करण्याचा अधिकार त्या पोलिसचे अंमलदारास देण्यास पोलिस कमिशनर मुखत्यार आहे.

सन १८३९ चा २ रा आक्ट सन १८६२ चे १७ व आक्टान्वये रद्द झाला आहे त्याचे १० वे कलम पुनः ठरविले.

सन १८५० चा २६ वा आक्ट त्यास लागू आहे.

सन १८२७ चे १२ वे कायद्याचे २० वे कलम.

सन १८६१ चे ५ वे आक्टान्वये ७ वे कलम.

सन १८६१ चे ५ वे आ-
क्ट्याचे ९ वे कलम.

१६. पोलिसचे कोणतेही कामगारास डिस्ट्रिक्ट सुपरिटेंडेंटांने मुद्दाम परवानगी दिल्या वांचून किंवा परवानगी देण्याचा अखत्यार मिळालेले इतर अंमलदाराने मुद्दाम परवानगी दिल्या वांचून आपले चाकरी-तून त्यास आपलें आंग काढतां येणार नाहीं. अथवा आपले इराद्याची कमीत कमी दोन महिने अगाऊ लेखी सुचना दिली नसेल तर डिस्ट्रिक्ट सुपरिटेंडेंटांचे परवानगी वांचून आपले चाकरीचा राजीनामा देतां येणार नाहीं.

सन १८६१ चे ५ वे
आक्ट्याचे ११ वे कलम.

१७. गैरसनदी चाकरलोकांस पेनशन मिळण्याविषयीं कानूं आहेत त्या कानूं प्रमाणे पेनशने ज्या प्रतीचे पोलिस कामगारांस मिळावयाचीं नाहीं- त त्या प्रतीचे कामगारांचे पगारांतून सरकार दर ठरवील त्याप्रमाणे ऐवज कापावा तो दर रुपयास एक आप्याहून अधिक अमूं नये. सदहू प्रमाणे कापलेले ऐवजाच्या आणि पोलिस कामगार आजारांमुळे किंवा इतर कारणामुळे गैर-हजीर असतील तेव्हां त्यांचे पगारांतून ऐवज कापतील त्याच्या आणि गैरवर्तणुकेसाठीं पोलिसकामगारांस दंड हो-

तील त्यांच्या आणि पोलिस कामगारांबरोबर दांडगाई करण्यामुळे इतर मनुष्यांस दंड होईल त्याच्या आणि पोलिसचे उपयोगाकरिता दिलेले कपडे किंवा इतर वस्तु जुन्या किंवा रद्द होतील त्या विकून पैका उयत्र होईल त्याच्या किंवा इतर रीतिने सरकारचे हुकुमावरून पैका येईल त्याच्या सरकार हुकूम करील त्याप्रमाणे सिक्स्युरिटी (म्हणजे सरकारी व्याजाच्या नेटी वगैरे) घ्याव्या. आणि त्यांचें व्याज व वेहेचणी किंवा त्याचा जो भाग या आक्ट्यांत सांगितलेले कामासाठीं खर्च करावयाचा नसेल त्याच्याही सदहू प्रमाणे सिक्स्युरिटी घ्याव्या. आणि पोलिस सुपरआयुएशन फंड अशे नावाचें त्याचें एक फंड (भांडवल) जमवावें आणि सरकार नियम ठरवील त्या नियमाप्रमाणे त्यांतून सुपरआयुएशन पेनशने किंवा ग्राच्युइटी वेळोवेळीं घ्याव्या. परंतु असें ठरविलें आहे कीं सुपरआयुएशन पेनशन द्विन्यावांचून कोणतेही पोलिसकामगारास बर्तर्फ करण्याचा अधिकार आहे आणि सदहू फंडांतून पेनशन मिळण्याचा पोलिस कामगाराचा हक्क आहे असें समजूं नये. अथवा कोणी मनुष्य पोलिस कामगार असता त्याचे पगारांतून ऐवज कापला असेल तो परत मिळण्याचा त्याचा हक्क राहातो असें समजूं नये.

एका जिल्ह्याचे पोलिसचे लोकांस दुसरे जिल्ह्याचे हद्दीत कामगिरीवर केव्हां पाठवावें.

१८. पोलिस कमिशनराने हुकूम दिला असेल तेव्हां अथवा निकड पडल्यावरून जिल्याचे माजिस्ट्रेटाने हुकूम दिला असेल तेव्हां त्या जिल्ह्याचे पोलिसचे लोकांस दुसरे जिल्ह्याचे हद्दीत कामगिरीवर पाठवावें.

सन १८२७ चे १२ वे
कायद्याचे ३१ वे कलमाची
४ थी रकम.

दंगा वगैरे मोडण्यास पो-
लिसचे लोक पूर्तें नसतील तर
जवळचे लश्करी ठाण्याचे कमांडिंग
ऑफिसराजवळ लश्करी
मदत मागण्याचा अधिकार त्या
जागचे ज्या माजिस्ट्रेटास सर्वा-
हून अधिक मुखत्यारी असेल
त्यास आहे.

१९. पोलिसचे जे लोक हजर असतील ते दंगा किंवा मोठी धांदल मोडण्यापूर्तें नाहींत असें वाटेले त्या प्रसंगां शस्त्रांचे बळाने दंगा मोडण्यासाठीं लश्करी मदत जवळचे लश्करी ठाण्याचे कमांडिंग ऑफिसराजवळ मागण्याचा अ-
धिकार त्या जागचे ज्या माजिस्ट्रेटास सर्वाहून अधिक मुख-
त्यारी असेल त्यास आहे.

२०. मुलकाचे कोणतेही भागांत लोखंडी सडकेचें किंवा कालव्याचें किंवा इतर सार्वजनिक

सन १८६१ चे ५ वे आ-
कटाचें १४ वें कलम.

लोखंडी सडकेवर किंवा कालव्यावर किंवा इतर सार्वजनिक कामावर किंवा कारखान्यांत किंवा व्यापारांत चाकरीस असणारे मनुष्याचे वर्तणुकेमुळे किंवा वर्तणुकीचे वाजवी भीतीमुळे पोलिसांचे लोक ज्यास्ती ठेवणे जरूर असेल तेव्हां.

काम किंवा कारखाना किंवा व्यापार चालत असेल आणि सदहू प्रकारचे कामांत किंवा कारखान्यांत किंवा व्यापारांत चाकरीस जाणारे मनुष्यांचे वर्तणुकीमुळे किंवा वर्तणुकीची वाजवी भीति असल्यामुळे त्या जागीं आणखी पोलिसांचे लोक ठेवणे जरूर आहे असे कमिशनराचे नजरेस येईल तेव्हां सरकारचें अनुमत घेऊन त्या जागीं ज्यास्ती पोलिसांचे लोक पाठविण्याचा व जरूर असेल तोंपर्यंत त्यांस तेथें ठेवण्याचा अधिकार कमिशनरास आहे आणि सदहू प्रमाणे जरूर असल्यामुळे ज्यास्ती ठेवलेले पोलिसांचे लोकांचा पगार देण्या-

विषयी खाली लिहिलेले मनुष्यास वेळोवेळीं हुकूम करण्याचा अधिकार कमिशनरास आहे. इणजे सदहू प्रकारचें काम किंवा कारखाना किंवा व्यापार चालविण्याचे कामास लावण्याचा पैका ज्या मनुष्याचे ताब्यांत असेल त्या मनुष्यास हुकूम करण्याचा अधिकार कमिशनरास आहे आणि हुकूम झाला इणजे सदहू प्रकारचे मनुष्याने तो पैका देवविला पाहिजे.

२१. जिल्ह्याचे ज्या भागांत दंगा झाला असेल किंवा भीती उत्पन्न झाली असेल त्या भागांत

सन १८६१ चे ५ वे आ-
कटाचें २५ वें कलम.

जिल्ह्याचे मामुल संख्येहून ज्यास्ती पोलिसांचे लोक केव्हां व कसे ठेवावे व त्यांचा खर्च कोणाकडून घ्यावा.

ठेवण्यासाठीं अथवा जिल्ह्याचे ज्या जागेंतील किंवा भागांतील राहाणारांचे वर्तणुकी वरून पोलिसांची संख्या वाढविणे योग्य वाटत असेल त्या जागेंत किंवा भागांत ठेवण्यासाठीं जिल्ह्याचे मामुल संख्येहून ज्यास्ती पोलिसांचे लोक चाकरीस ठेवण्याचा अधिकार पोलिस कमिशनरास आहे. परंतु तसें

करण्या विषयी त्याणे सरकारची मंजुरी घेतला पाहिजे आणि ती मंजुरी सरकारी गाझेटांत जाहीरनामा प्रसिद्ध करून व सरकार फरमावील त्या इतर रितीने जाहीर केली पाहिजे. सदहू ज्यास्ती पोलिसांचे लोकांचा खर्च देशाची जी जागा किंवा भाग जाहीरनाम्यांत लिहिला असेल त्या जागेंत किंवा भागांत राहाणारे लोकांवर घालावा आणि त्या लोकांनी कोणते हिस्से-रशीप्रमाणे तो ऐवज द्यावा तें आपले विचारास येईल त्याप्रमाणे जरूर असेल तर चौकशी करून जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाने ठरवावें.

२२. सदरील शेवटले दोहों कलमांत सांगितल्या प्रमाणे ज्यास्ती ठेवलेले पोलिसांचे

सन १८६१ चे ५ वे आ-
कटाचें १६ वें कलम.

सदरील शेवटले दोहों कलमा अन्वयें पैका ध्यावयाचा तो कसा वसूल करावा.

लोकां बदलचा पैका त्या कलमां अन्वयें ध्यावयाचा तो माजिस्ट्रेटाने लिहून पाठविलें असतां क्लेक्तराने साऱ्याचे ऐवजाप्रमाणे वसूल करावा आणि याबाबद पैका येईल किंवा सदहू प्रमाणे वसूल होईल तो सरकारखातीं जमा करावा.

२३. लोकांचा स्वस्थपणा राखण्यासाठीं व गुन्हेगार धरण्यासाठीं पोलिसास मदत

सन १८६१ चे ५ वे आ-
कटाचे १७ वे कलमाबद्दल.

स्वस्थपणा राखण्यासाठीं व गुन्हेगार धरण्यासाठीं पोलिसास मदत करण्या विषयी कोणतेही मनुष्यास सांगण्याचा अधिकार माजिस्ट्रेट, डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंट वगैरे यांस किंवा कोणतेही गांवाचे पोलिसाचे मुख्यास आहे.

करण्या विषयीं आपले हुकुमतींतील कोणतेही मनुष्यास सांगण्याचा अधिकार माजिस्ट्रेटस किंवा डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास किंवा आसिस्टंट डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास किंवा गांवाचे पोलिसाचे मुख्यास आहे. आणि ज्या मनुष्यास सदहू प्रमाणे मदत करण्या विषयीं सांगितलें असेल तो मनुष्य सदहू प्रकारचें काम करण्या विषयीं आपणास दिलेला हुकूम पूर्तें कारणावांचून मानण्यास हयगय करील किंवा

नाहीं इणेल तर त्या गोष्टीची माजिस्ट्रेटा समक्ष शाबिती झाली असतां सदहू प्रकारचे प्रत्येक हयगई बदल किंवा नाहीं इटल्या बदल किंवा हुकूम न मानल्या बदल पराकाष्ठा पन्नास रुपये पर्यंत तो दंडास पात्र होईल.

सन १८६१ चे ५ वे आ-
कटाचे १३ वे कलम.

२४. रकम १ ली.—पोलिसचे सर्व कामगार या आकटातील सर्व कारणासाठी नहेरी कामगारिवर आहेत असे समजले पाहिजे आणि योग्य अधिकार्याने दिलेले हुकूम व वारंटे त्याणीं तात्काळ मान्य करून अमलांत आणली पाहिजेत आणि लोकांच्या स्वस्थपणा व त्यांचे मनाची स्थिति व त्यांचे आरोग्य व त्यांची सामान्य स्थिती कशी आहे या विषयी वातमी मिळवून दिली. पाहिजे आणि गुन्हे व सार्वजनिक उपद्रव होण्याची मनाई केली पाहिजे आणि गुन्हेगारांचा पत्ता लावून त्यांस इनसाफास आणले पाहिजे आणि ज्या मनुष्यांस धरण्याच्या आपणास कायद्यावरून अधिकार असेल व ज्यांस धरण्याची पूर्ती सबब असेल त्यांस धरले पाहिजे आणि या कलमांत सांगितलेले कोणतेही कारणासाठी वारंटाबाबतून दाखवे दुकानांत किंवा जुमाराचे आखाड्यांत किंवा हलके व वेढंगी मनुष्ये आपणायण्याचे इतर जागेंत जाऊन चौकशी करण्याच्या अधिकार पोलिसचे प्रत्येक कामगारास आहे.

सन १८२७ चे १२ वे
कायद्याचे ३० वे कलम.

गैर कायद्याचे कामासाठी हत्यारं वगैरे ठेवली आहेत असें, वाटेले ती धरण्याच्या अधिकार.

जिल्ह्याच्या माजिस्ट्रेट फरमा-
वील त्या प्रमाणे त्या हत्यारां
वगैरेची वहीवाट करावी.

रकम २ री.—हत्यारं किंवा इतर पदार्थ गैरकाय-
द्याचे कामासाठी ठेवली आहेत असें आपणास वाटण्याची
चांगली सबब असेल तर ते सर्व धरण्याच्या अधिकार सर्व
पोलिस कामगारांस आहे आणि जिल्ह्याच्या माजिस्ट्रेट फरमा-
वील त्या प्रमाणे त्या हत्यारांची व पदार्थांची व्यवस्था करावी.

फौजदारी काम चालवि-
वण्याचे रिती विषयीचे काय-
द्याचे १५२ वे कलमांत सांगित-
लेला विशेष प्रकारच्या हुकूम
चौबीस कलाकांत घेता येत
नसेल तेव्हां आरोप आलेले
कोणतेही मनुष्यास चौबीस
कलाकांहून ज्यारती वेळ पर्यंत
अटकेंत ठेवण्याचा अधिकार
पोलिसचे लोकांस आहे.

असे प्रसंगी काय करावे.

२५. आरोप आलेला मनुष्य ज्या पोलिस कामगाराचे
अटकेंत असेल त्या अंमलदारांस फौजदारी काम चाल-
विण्याचे रिती विषयीचे कायद्याचे १५२ वे कलमांत सांगि-
तलेला विशेष प्रकारच्या हुकूम अंतराचे सबबेने किंवा इतर
पूर्तें कारणाने चौबीस कलाकांचे आंत घेता येत नसेल
आणि मुकदम्याची योग्य चौकशी करण्यासाठी आरोप आ-
लेले मनुष्यास चौबीस कलाकांहून ज्यारती वेळ पर्यंत अटकेंत
ठेवणे अवश्य वाटेले तेव्हां मागले कलमांत सांगितल्या प्रमाणे
थोडक्यांत हकिकत लिहून हुकुमत असणारे माजिस्ट्रेटाकडे
ती पाठवावी आणि त्याच्या आज्ञा येई तोंपर्यंत आरोप आलेले
मनुष्यास अटकेंत ठेवावा.

सन १८२७ चे १२ वे
कायद्याचे १९ वे कलमाची
८ वी रकम.

२६. रकम १ ली.—वेवारी माल आपले स्वाधीन घेण्याचे काम पोलिस कामगारांचे
आहे. तसे मालाची व्यवस्था सन १८५७ चे ३ रे आकटा-
अन्वये किंवा इतर कोणतेही आकटा अन्वये व्हांवयाची
नसेल तर तो माल पोलिस कामगारांने गांवचे पाटलाचे
स्वाधीन करून त्याची पावती घ्यावी आणि हुकुमत
असणारे जवळचे माजिस्ट्रेटाकडे ती पाठवावी मग त्या
माल मिळकतीचे व्यवस्थे विषयी त्या माजिस्ट्रेटाने पाटिलास
हुकूम करावा.

रकम २ री.—मालमिळकत तुम्हा जवळ ठेवा किंवा आपणाकडे पाठवा असा पाटिलास
हुकूम करण्यास माजिस्ट्रेट मुखत्यार आहे. सदहू दोहोंपैकी कोणतेही प्रकारच्या हुकूम देईल
तेव्हां मालमिळकत काय आहे तें आणि तिजवर ज्या मनुष्याच्या दावा असेल त्याने जाहीर-
नाम्याचे तारिखे पासून साहा महिन्यांचे आंत हजर होऊन आपला हक शाबीत करावा हें
लिहून माजिस्ट्रेटाने जाहीरनामा लावावा.

रकम ३ री.—दिलेले मुदतींत सदहू प्रकारचे मालमिळकती विषयी कोणी दावा न केला
तर जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाचे हुकुमा वरून ती मालमिळकत विकारी आणि ऐवज उत्पन्न होईल
त्याची व्यवस्था करण्यास सरकार मुखत्यार आहे. परंतु सदहू प्रकारचे जाहीरनाम्याचे
तारिखे पासून एका वर्षाचे आंत कोणी आपला हक शाबीत करील तर त्याच्या दावा त्या
ऐवजावर चालेल.

कोणी मनुष्य पोलिस कामांतून दूर होईल व तो आपले कपडे व साज सरंजाम वगैरे परत न करील तर त्या गोष्टीची शाबिती झाली असता तो २०० रुपये पर्यंत दंडास किंवा पराकाष्ठा साहा महिने पर्यंत कैदेचे शिक्षेस किंवा या दोन्ही शिक्षांस पात्र होईल.

२७. कोणी मनुष्य पोलिस कामांतून दूर होईल तो आपले कपडे व साज सरंजाम व काम बऱ्याविण्याकरिता आपणास जरूरीच्या इतर जिनसा दिल्या असतील त्या तात्काळ परत न करील तर माजिस्ट्रेटा समक्ष त्या गोष्टीची शाबिती झाली असता तो पराकाष्ठा दोनशें रुपये पर्यंत दंडास किंवा पराकाष्ठा साहा महिने पर्यंत सक्त मजुरीनिशी किंवा सक्त मजुरी वांचून कैदेचे शिक्षेस किंवा या दोन्ही शिक्षांस पात्र होईल.

सन १८६१ चे ५ वे आक्टचें २८ वें कलम.

२८. १५ वे कलमांत जी

पोलिस कामगार आपणास जें कर्तव्य त्या विरुद्ध वर्तणूक वगैरे करील.

आगाऊ सुचना दिल्यावांचून आपले कामांतून आंग काढील किंवा नामदर्पणाची वर्तणूक करील अथवा हेपाने व संभवण्या सारखे कारणावांचून कोणतेही मनुष्यावर खोटी किंवा त्रासदायक

गुन्हाची शाबिती झाली असता पराकाष्ठा ३ महिन्यांचे पगारा इतके दंडास किंवा पराकाष्ठा तीन महिने पर्यंत कैदेचे शिक्षेस किंवा या दोन्ही शिक्षांस पात्र होईल.

गुन्हेगारावर जी इतर दिवाणी किंवा फौजदारी कामे चालण्यासारखी असतील ती सदहू प्रकारचे शिक्षेमुळे चालणार नाहींत असें समजू नये.

फौजदारी काम चालण्यासारखे

शिक्षा सांगितली आहे त्या शिक्षेहून ज्यास्ती शिक्षा करण्या योग्य अशी वर्तणूक पोलिस कामगार आपणास जें कर्तव्य त्याविरुद्ध करील किंवा कोणतीही कामू किंवा कायदा बुध्या तोडाल किंवा कायदेशीर हुकूम अमान्य करील किंवा इतर गैरचाल चालेल अथवा परवानगी वांचून किंवा दोन महिने

किंवा हलकट फिर्याद करील अथवा आपले अधिकारा बाहेर कोणतेही काम समजून उमजून बुध्या व दुष्ट भावने करील किंवा कोणी मनुष्यास कैदेत नेताना त्यावर कारणावांचून सक्ती करील तर ज्या माजिस्ट्रेटास १ ले वर्गातील ताब्यांतल्या माजिस्ट्रेटाचे अधिकाराहून कमी अधिकार नसतील त्या माजिस्ट्रेटा समक्ष त्या गोष्टीची शाबिती झाली असता तो पोलिस कामगार पराकाष्ठा तीन महिन्यांचे पगारा इतके दंडास किंवा पराकाष्ठा तीन महिने पर्यंत दोहोंपैकी कोणतेही एका प्रकारचे कैदेस किंवा या दोन्ही शिक्षांस पात्र होईल. आणि या कलमा अन्वये शिक्षा ठरविली झणजे या आक्ट खेरीज इतर आक्ट वरून गुन्हेगारावर इतर दिवाणी किंवा असेल तें त्यावर चालवितां येणार नाहीं असें समजू नये.

सन १८६१ चे ५ वे आक्टचें २९ वें कलम.

२९. आपणास योग्य रितीने घेण्याचा अधिकार असेल त्याखेरीज इतर कोणतीही फी किंवा ग्राच्युइटी किंवा बखशीस किंवा इनाम कोणी पोलिस कामगार कोणतेही वाहाण्याने प्रत्यक्ष किंवा पर्यायाने घेईल त्यावर त्या गोष्टीची शाबिती ज्या माजिस्ट्रेटास १ ले वर्गातील ताब्यांतल्या माजिस्ट्रेटाचे अधिकाराहून कमी अधिकार नसतील तसे माजिस्ट्रेटासमक्ष झाली असता तो पराकाष्ठा साहा महिन्यांचे पगारा इतके दंडास किंवा पराकाष्ठा साहा महिने पर्यंत दोहों पैकी कोणतेही एका प्रकारचे कैदेचे शिक्षेस किंवा या दोन्ही शिक्षांस पात्र होईल.

३०. कोणी पोलिस कामगार कायद्याविरुद्ध भय घालून किंवा वाहाणा करून अथवा

पोलिस कामगार अवरीने घेण्यावगैरेचे अपराधी असतील ते.

जें करण्याचें किंवा करविण्याचें आपलें काम असेल तें करण्याबद्दल किंवा न करण्याबद्दल किंवा करण्यास विलंब लावण्याबद्दल अथवा जी बातमी दिली पाहिजे किंवा कळवि- ली पाहिजे ती न देण्याबद्दल किंवा देण्यास विलंब लावण्या-

किंवा गुन्हे करण्याचा यत्न करतील ते पराकाष्ठा १२ महिन्यांचे पगारा इतके दंडास किंवा पराकाष्ठा १२ महिने पर्यंत कैदेचे शिक्षेस किंवा या दोहों शिक्षास पात्र होतील.

सन १८६१ चे ५ वे
आक्ट्याचें ३० वें कलम.

सार्वजनिक रस्त्यांत व जागेत व रहदारीचे ठिकाणांत लोकानी कसें जमावें व मिरवणूक कशी न्यावी तें ठरविण्याचा अधिकार माजिस्ट्रेट वगैरेस आहे.

व्याणी कोणते मार्गाने जावें तें सांगण्याचा अधिकार आहे.

आणि सणाचे व धर्मसंबंधी क्रियेचे वेळीं गावांतील रस्त्यांत वायें वाजवावयाचीं त्यांवाबद नियम ठरविण्याचा अधिकार आहे.

मिरवणूक बंद करण्याचा अधिकार माजिस्ट्रेटास व डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास मात्र आहे.

सन १८६१ चे ५ वे
आक्ट्याचें ३१ वें कलम.

सरकारी रस्ते व घाट वगैरेवर पोलिसानी बंदोबस्त ठेवावा आणि सरकारी रस्त्यांत व रहदारीचे ठिकाणांत मार्ग बंद न होऊं यावा.

सन १८६१ चे ५ वे
आक्ट्याचें ३२ वें कलम.

सदरील शेवटले दोहों कलमा अन्वयें दिलेले हुकूम कोणी मनुष्य अमान्य करील तो, त्या गोष्टीची शाबिती झाली असतां २०० रुपये पर्यंत दंडास पात्र होईल.

सन १८६१ चे ५ वे
आक्ट्याचें ३३ वें कलम.

मागले तीन कलमांत सांगितलेले बाबर्दीत जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाचा सामान्य अधिकार आहे त्यास त्या कलमावरून व्यत्यय येत नाही.

वदल लांच किंवा विनहुकुमी वखशीस किंवा इनाम प्रत्यक्ष किंवा पर्यायाने घेईल किंवा मिळवील. अथवा सदहू पैकीं कोणतेहि गुन्हे करण्याचा यत्न करील त्यावर त्या गोष्टीची शाबिती माजिस्ट्रेटाचे अधिकार मिळालेले अंमलदारासमक्ष झाली असतां तो पराकाष्ठा बारा महिन्यांचे पगारा इतके दंडास किंवा पराकाष्ठा बारा महिने पर्यंत दोहों पैकीं कोणतेही एका प्रकारचे कैदेचे शिक्षेस किंवा या दोन्ही शिक्षास पात्र होईल.

३१. सार्वजनिक रस्त्यांत किंवा सार्वजनिक जागेत किंवा रहदारीचे ठिकाणांत लोक जमतील तर व्याणी कसें जमावें व मिरवणूक कशी काढावी याविषयीं कारणपरत्वे हुकूम करण्याचा अधिकार आणि मिरवणूक कोणते रस्त्यांनीं व कोणते वेळीं न्यावी तें ठरविण्याचा अधिकार माजिस्ट्रेटास किंवा पोलिसचे डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास किंवा आसिस्टंट डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास आहे. सणाचे व धर्मसंबंधी क्रियेचे प्रसंगीं गांवाचे रस्त्यांत वायें वाजविण्या प्रकरणीं नियम ठरविण्याचा अधिकार त्यास आहे. परंतु असें ठरविलें आहे कीं जी मिरवणूक लोकांचा स्वस्थपणा मोडण्यासारखी आहे किंवा विभिन्न प्रकारची आहे किंवा इतर कारणामुळे न काढण्यासारखी आहे असें वाटेल ती अगदीं बंद करण्याचा अधिकार माजिस्ट्रेटास व डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास आहे.

३२. गांवाबाहेरील किंवा गांवांतील सरकारी रस्त्यांत किंवा रहदारीचे ठिकाणांत किंवा घाटावर किंवा उताराचे जागीं व लोकांचे जाण्यायेण्याचे सर्व ठिकाणीं स्वस्थता राखणे हें आणि सार्वजनिक रस्त्यावर व सार्वजनिक रहदारीचे ठिकाणांत मार्ग बंद न होई असा बंदोबस्त ठेवणे हें पोलिसचे लोकांचें काम आहे.

३३. सदरील शेवटले दोहों कलमा अन्वयें दिलेले हुकूम कोणी मनुष्य अमान्य करील तर माजिस्ट्रेटा समक्ष त्या गोष्टीची शाबिती झाली असतां तो दोनशें रुपये पर्यंत दंडास पात्र होईल.

३४. सदरील शेवटले तीन कलमांत सांगितलेले बाबर्दीत जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाचा सामान्य अधिकार आहे त्या अधिकारास त्या कलमांतील कोणतेही ठरवावरून व्यत्यय येतो असें समजूं नये.

३५. ज्या शहरांत माजिस्ट्रेट राहात असेल किंवा म्युनिसिपल कमिशन कायदेशीर रितीने स्थापलें असेल त्या शहरांत अथवा ज्या शहरास किंवा सार्वजनिक रस्त्यास हें कलम मुंबई सरकारचे हुकुम वरून मुद्दाम लागू केलें असेल त्या शहरांत किंवा रस्त्यांत किंवा रस्त्यानजीक कोणी मनुष्य खालीं लिहिल्याप्रमाणे गुन्हा करून राहाणारांस किंवा येणारे जाणारे लोकांस अडथळा किंवा अडचण किंवा त्रास किंवा जोखीम किंवा भय किंवा नुकसानी होई असें करील तर माजिस्ट्रेटा समक्ष किंवा म्युनिसिपल कमिशनरांचें बोर्ड कायद्या अन्वये स्थापलें असेल त्या समक्ष त्या गोष्टीची त्यावर शाबिती झाली असतां तो पन्नास रुपये पर्यंत दंडास किंवा पराक्राष्टा आठ दिवस पर्यंत कैदेचे शिक्षेस पात्र होईल. आणि कोणी मनुष्य खालीं लिहिल्या

प्रमाणे गुन्हा करील त्यास वारंटावांचून कैद करण्याच्या अधिकार पोलिसांचे कोणतेही कामगारास आहे; द्वाणजे—

कोणतेही जनावरास अविच्याराने वडवणे वगैरे. कोणी मनुष्य कोणतेही जनावरास अविच्याराने किंवा निर्दयपणाने वडवील किंवा त्याचा गैर उपयोग करील किंवा त्यावर जुलूम करील तो.

२. कोणताही विहीर किंवा तळें किंवा हीद ज्या कामासाठीं नेमला असेल त्या कामास कमी उपयोगी होई असे रितीने त्यांत कोणी मनुष्य आंग धुवील किंवा धुवील किंवा इतर रितीने खराब करील किंवा खराब करवील तो.

३. कोणी मनुष्य कोणतेही रस्त्यांत किंवा रहदारीचे ठिकाणांत घोड्यास किंवा इतर गुरास वेपरवाइने किंवा फार जोराने हाकिल किंवा शिकडील किंवा त्यास सांभाळण्याच्या पूर्ती बंदोबस्त केल्या वांचून सोडून जाईल; अथवा कोणतेही गुरू किंवा वाहन काढून न्या अशी सुचना पांचल्यानंतर अस्वर असेल त्यापेक्षा अधिक वेळ पर्यंत राहूं देईल; अथवा हुकुमा वांचून कोणताही माल विकण्यास किंवा इतर रितीने मांडील अथवा नेमलेले जागे खेरीज इतर ठिकाणी कचरा किंवा हेंदर किंवा गदळ टाकणे किंवा ठेवणे.

४. कोणी मनुष्य सरकारी रस्त्यांत व मार्गांत व रहदारीचे ठिकाणांत किंवा त्याचे जवळ किंवा समोर कोणतेही गुरू मारिल किंवा मारलेलें गुरू किंवा कातडें साफ करील. आणि वृध्या व निर्लज्यपणाने आपलें शरीर उघडें ठेवील किंवा त्रास येण्या सारिखी कुरूपता किंवा रोग उघडा ठेवील. अथवा मळमूत्र करून उपद्रव करील अथवा दारू वगैरे पिऊन तुफान किंवा दांडगाई करील किंवा आपणास आपला सांभाळ करवत नाही असा होईल. अथवा जुगार खेळताना किंवा त्या कामास मदत करताना सांपडणे.

घोड्यास किंवा इतर गुरास वे परवाइने हाकणे किंवा शिक-
विणे किंवा सांभाळण्याच्या पूर्ती
बंदोबस्त केल्यावांचून सोडून
जाणे.

कोणताही माल विकण्यास
हुकुमा वांचून मांडणे.

नेमलेले जागे खेरीज इतर
ठिकाणी कचरा किंवा हेंदर किंवा
गदळ टाकणे किंवा ठेवणे.

सार्वजनिक रस्त्यांत किंवा
रस्त्यासमोर गुरूं मारणे.

शरीर किंवा त्रास येण्या-
सारिखी कुरूपता किंवा रोग
निर्लज्यपणे उघडा ठेवणे.

मळमूत्र करून उपद्रव करणे.
किंवा दारू वगैरे पिऊन तु-
फान किंवा दांडगाई करणे.

किंवा आपला सांभाळ कर-
वत नाही असें होणे.

किंवा जुगार खेळताना किंवा
त्या कामास मदत करताना
सांपडणे.

३६. कोणी मनुष्य कोणतेही रहदारीचे ठिकाणांत मांडव किंवा झोंपडे किंवा तवेली किंवा तसे इतर कांहीं बांधील अथवा धोंडे किंवा इमारती सामान ठेविले अथवा जवळ राहाणारांस किंवा येणारे जाणारे लोकांस त्रास होई अशे रितीने शहराचे किंवा

गावांचे हद्दींत टाक्यांत किंवा उकिरड्यांत किंवा तसे इतर कशांत घाणेरडा पदार्थ अर्जुं देईल अथवा कोणतेही घरांतून किंवा कारखान्यांतून किंवा तवेल्यांतून किंवा शेतखान्यांतून किंवा तसे कशांतून लोकांचे रहदारीचे ठिकाणांत घाणेरडा पदार्थ वाहू देईल अथवा जें तळें किंवा हौद पाणी पिण्यासाठीं नेमला असेल त्यांत पावसाळ्यामध्ये ज्या नाल्याने पाणी येत असेल त्या नाल्यांत मेलेंलें जनावर किंवा कचरा किंवा हेंदर टाकील किंवा ज्या इतर जागेंत सदहू प्रकारचें गदळ टाकलें असतां लोकांस उपद्रव होईल त्या जागेंत टाकील अथवा ठरलेल्या कातूं किंवा माजिस्ट्रेटाच्या हुकूम अमान्य करून गवत किंवा इतर ज्वालाम्राही पदार्थ रचून किंवा सांठवून ठेविले अथवा राहाण्याचे घरास किंवा पडसाळेस किंवा इतर इमारतीस नुकसानीं होई असें नजीक रचून किंवा सांठवून ठेवलेलें असेल तें काढून नेण्यास धुकल अथवा निवडुंगें किंवा रान फारच वाटूं दिल्याने लोकांस उपद्रव करण्या सारखें असेल तें छाटण्या विषयी किंवा काढून टाकण्या विषयी माजिस्ट्रेटाने किंवा म्युनिसिपल कमिशनरांचे बोर्डांने हुकूम केला असेल तो अमान्य करील तर त्या गोष्टीची माजिस्ट्रेटा समक्ष किंवा योग्य रितीने स्थापलेले म्युनिसिपल कमिशनरांचे बोर्डां समक्ष शाबिती झाली असतां त्या मनुष्यास सदहू प्रकारचे प्रत्येक गुन्हा बदल पन्नास रुपये पर्यंत दंड होईल किंवा पराकाष्ठा आठ दिवस पर्यंत कैदेची शिक्षा होईल.

सन १८२७ चे ५ वे १२वे कायद्याचे १८ वे क्रमांकी २ री रकम.

३७. उन्मत्तपणा किंवा हुकुमाची अमान्यता किंवा कामाची सदोष हयगय किंवा एक महिना अगोदर सुचना दिल्यावांचून किंवा वाजवी कारणावांचून चाकरी सोडणे अशी कोणी घरगुती चाकर गैरवर्तणूक करील तर त्या गोष्टीची माजिस्ट्रेटा समक्ष शाबिती झाली असतां त्यास पन्नास रुपये पर्यंत दंड किंवा पराकाष्ठा एक महिन्याची कैदेची शिक्षा होईल आणि चालते महिन्याचे पगारा वरील त्याच्या दावाहा बुडेल.

सन १८६१ चे ५ वे आ-कटाचें ३६ वें कलम.

३८. या आकटा अन्वये शिक्षा करण्या योग्य असे कोणतेही गुन्हाबदल इतर कोणतेही कायद्याअन्वये किंवा आकटाअन्वये कोणी मनुष्यावर फियाद करण्याची मनाई या आकटातील कोणतेही ठरावावरून होत्ये असें समजूं नये अथवा तशे गुन्हाबदल या आकटांत जी शिक्षा ठरविली आहे त्या शिक्षे खेरीज इतर कोणतेही कायद्याअन्वये किंवा आकटाअन्वये इतर शिक्षेस किंवा मोठे शिक्षेस तो पात्र होणार नाही असें समजूं नये. परंतु असें ठरविलें आहे कीं एकाच गुन्हाबदल कोणी मनुष्यास दोन वेळा शिक्षा होऊं नये.

सन १८३९ चा २ रा आकट पुनः ठरविला. सदरील १३ वें कलम पाहा.

सन १८६१ चे ५ वे आ-कटाचें ३७ वें कलम.

३९. ज्या गुन्हाबदल शिक्षा करण्याचा अधिकार माजिस्ट्रेटास आहे त्या गुन्हाबदल या आकटाचे आधारेने दंड ठरविण्यांत येईल तो न भरला आणि न भरला असतां काय करावें या विषयी कायद्यांत इतर रितीचा ठराव नसेल तर त्या दंडाबदल कैद ठरवावी किंवा सदहू प्रकारचा हुकूम करणारे माजिस्ट्रेटाचे हुकुमतीचे स्थल सीमेंत गुन्हेगाराचा माल असेल तो त्या माजिस्ट्रेटाचे सहीचे वारंटा वरून जप्त करून व विकून दंड वसूल करावा.

४०. पोलिस कामगारांचे हातून समन वगैरे हुकूम पोंचविण्याबद्दल एवज येईल तो आणि इनामाचा व दंडाचा किंवा इनामाचे व दंडाचे हिशाचा एवज बातमी देणारास कायद्या अन्वये देण्यांत येतो तसा एवज पोलिस कामगाराने दिलेले बातमी वरून येईल तेव्हां तो जनरल पोलिस फंडांत जमा करावा. परंतु असें ठरविलें आहे कीं विशेष चाकरी करण्याबद्दल पोलिस फोर्सातील लोकांस विशेष इनाम देण्याची मनाई या कलमांतील कोणतेहि ठरावावरून आहे असें समजू नये.

सन १८६१ चे ५ वे आ-
क्ताचें ४१ वें कलम.

४१. पोलिस कामगाराने हयगय केल्यामुळें किंवा आपणास जें कर्तव्य त्या विरुद्ध वर्तणूक केल्यामुळें झालेले नुकसानीबद्दल त्यावर कोणतीही फियार्द करणे ही ज्या गोष्टीबद्दल करण्याची असेल ती गोष्ट घडल्यापासून तीन महिन्यांचे आंत सुरू केली पाहिजे नाहीं तर चालणार नाहीं. आणि फियार्द सुरू करण्यापूर्वी कर्मांत कमी एक महिना अगोदर त्या फियार्दीची व तिचे कारणाची लेखी सुचना प्रतिवादी, किंवा ज्या जिल्ह्यांत ती गोष्ट झाली असेल त्या जिल्ह्याचे डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास किंवा आसिस्टंट डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटास दिली पाहिजे. सदरहू प्रमाणे फियार्द केल्या पूर्वी प्रतिवादिने नुकसानीचा पुर्ता बदला देण्यास काढला असेल तर अथवा फियार्द केल्यानंतर प्रतिवाद्याने किंवा प्रतिवाद्याचे तर्फेने पुर्ती रकम कोर्टांत भरली असेल तर वादीची फियार्द चालणार नाहीं. आणि सदरहू प्रकारचे मुबदम्यांत हुकूमनामा वादीचे तर्फे झाला तथापि प्रतिवादी जवळून त्यास खर्च मिळणार नाहीं. परंतु ज्या व्यज्या पुढें त्या मुबदम्याचा इनसाफ होईल तो व्यज्य ती फियार्द योग्य केली असा दाखला देईल तर मात्र प्रतिवाद्याजवळून खर्च मिळेल-

सन १८६१ चे ५ वे आ-
क्ताचें ४२ वें कलम.

एवज देण्यास काढणे.
खर्च.

४२. कोणी पोलिस कामगाराने आपले हुयाचे नात्याने कोणतीही गोष्ट केल्याबद्दल त्यावर कोणतीही फियार्द होईल किंवा काम चालेल त्यांत त्यास खाली लिहिल्या प्रमाणे जाव देण्याचा अधिकार आहे ह्याप्रमाणे सदरहू गोष्ट भी केली ती ज्या पोलिस कामगाराचे किंवा माजिस्ट्रेटाचे ताब्यांत भी त्या वेळीं होती त्याणे दिलेले हुकुमाचे आधारेने भी चालला असा जाव सदरहू प्रकारचे फियार्दांत वगैरे देण्याचा अधिकार पोलिस कामगारास आहे.

सन १८६१ चे ५ वे आ-
क्ताचें ४३ वें कलम.

सदरहू प्रकारचा जाव कसा-
शाहीत करावा.

सदरहू प्रकारचा हुकूम दे-
णारे अधिकार्यावर पक्षकारा-
चा इलाज राखणे.

की सदरहू प्रकारचा हुकूम देणारे अधिकार्यावर पक्षकारास जो इलाज असेल त्यास या कलमांतील कोणतेही ठरावा वरून व्यत्यय येतो असें समजू नये.

४३. खाली लिहिलेले शब्दांचा व वाक्यांचा अर्थ खाली लिहिल्या प्रमाणे समजावा परंतु तसे अर्थास विषया वरून किंवा संदर्भा वरून आर्थाची रकम. वाच्ये त असेल तर तसा अर्थ समजू नये.

जिल्ह्यातील कारभार चालविण्याचें काम ज्या मुख्य अंमलदारास सोंपलें असेल आणि जो माजिस्ट्रेटाचे अधिकार चालवीत असेल त्या मुख्य अंमलदाराचे हुद्याचें नाव कोणतेही असलें तथापि त्या अंमलदाराचा बोध "जिल्ह्याचा माजिस्ट्रेट" या शब्दावरून होतो असें समजावे.

"माजिस्ट्रेट."

कोणी मनुष्य माजिस्ट्रेटाचे सर्व किंवा कोणतेही अधिकार चालवीत असेल त्याचा समावेश "माजिस्ट्रेट" या शब्दांत होतो असें समजावें.

"पोलिस"—"पोलिस कामगार."

या आवटाचें १५ वे कलमा अन्वयेनें नेमलेले सर्व मनुष्यांचा समावेश "पोलिसचे लोक" व "पोलिस कामगार" या शब्दांत होतो असें समजावें.

"माल."

कोणतेही ज्यंगम मालाचा किंवा पैक्याचा किंवा पैक्याचे दस्तऐवजाचा समावेश "माल" या शब्दांत होतो असें समजावें.

"वचन."

एकवचनी शब्दांत अनेक वचनाचा समावेश होतो आणि अनेकवचनी शब्दांत एकवचनाचा समावेश होतो असें समजावें.

"लिंग."

"पुढिंगी" शब्दांत स्त्रियांचा समावेश होतो असें समजावें.

"मनुष्य."

"मनुष्य" या शब्दांत मंडळीचा किंवा सनदी मंडळीचा समावेश होतो असें समजावें.

"महिना."

"महिना" या शब्दाचा अर्थ क्यालेंडर महिना समजावा.

"गुरें" या शब्दांत शिंगें असणारे गुरांचा समावेश होतो त्यां खेरीज आणखी हत्तींचा व उंटांचा व घोड्यांचा व गाढवांचा व खेंचरांचा व मेंढरांचा व शेरडांचा व डुकरांचा समावेश होतो असें समजावें.

"गुरें."

४४ इतर आकटांत अथवा कोणतेही दस्तऐवजांत किंवा लेखांत किंवा प्रोसिडिंगांत या आटाचें नाव लिहिणे असेल तेव्हां "सन १८६२ चा मुंबई इलाक्याचा डिस्ट्रिक्ट पोलिसाचा आकट" हें नाव लिहिलें आसतां पुरे.

लाहान सरनामा.

मुंबई इलाक्यांतील गांवचे पोलिसा विषयी नियम ठरविण्या बाबदचे आकटाचा मसुदा.

मुंबई इलाक्यांतील गांवचे पोलिसा विषयी नियम ठरविणे योग्य आहे यास्तव खाली लिहिल्याप्रमाणे ठरविले आहे.

•उद्देश.

१. मुंबईचे कायदे पुस्तकांतील सन १८२७ चे १२ वे कायद्याचे खाली लिहिलेले भाग रद्द केले असत, ह्मणजे

मुंबईचे कायदे पुस्तकांतील सन १८२७ चे १२ वे कायद्याचे भाग रद्द करण्याविषयी.

६ वें कलम.

इंडियाचे लेजिस्लेटिव कौन्सिलाचा सन १८६२ चा १७ वा आक्ट आहे त्यावरून २२ वें कलम जितकें रद्द झालें नाहीं तितकें.

४८ वे कलमाचे प्रारंभ पासून ५३ वे कलमाचे शेवटा पर्यंत.

२. प्रत्येक जिल्ह्यांत माजिस्ट्रेटाचा हुद्दा ज्या अंमलदाराकडे कायद्या प्रमाणे असेल त्या अंमलदाराचे कामांपैकी जिल्ह्यांतील गांवचे पोलिसाची व्यवस्था करणे व देखरेख ठेवणे व त्यावर हुकुमत चालविणे हें काम आहे आणि त्यावर पोलिस कमिशनराची हुकुमत व देखरेख राहिल.

गांवचे पोलिसाची व्यवस्था कोणी करावी व त्यावर हुकुमत कोणी चालवावी व देखरेख कोणी ठेवावी.

३. जिल्ह्याचा माजिस्ट्रेट पोलिसाचे कारणासाठी पोलिस पाटिलांवर किंवा गांवचे इतर अंमलदारांवर कोणताही अधिकार चालवीत असेल किंवा चालविण्यास मुखत्यार असेल तो अधिकार मुद्दाम अखत्यार दिला असेल तेव्हां पोलिसचे डिस्ट्रिक्ट सुपरिंटेंडेंटाने व त्याचे आसिस्टंटाने कमिशनराचे व जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाचे हुकुमाप्रमाणे चालवावा असे ठरविण्यास गवरनर इन् कौन्सिल मुखत्यार आहेत.

पोलिस पाटिलांवर किंवा गांवचे इतर अंमलदारांवर कोणी अधिकार चालवावा.

४. प्रत्येक गांवचें पोलिस, वतनदार पाटिलाचे स्वाधीन राहिल किंवा कमिशनराचे मंजुरीने व सन १८४३ चे ११ वे आक्टोतील ठरावांस अनुसरून किंवा मुंबई इलाक्यांत गांवचे वतनदार अंमलदारांचे चाकरी बाबद नियम ठरविण्या विषयी इतर कोणताही आक्ट असेल त्यांतील ठरावांस अनुसरून ज्या इतर मनुष्यांस जिल्ह्याचा माजिस्ट्रेट पोलिस पाटिल नेमील त्याचे स्वाधीन राहिल.

गांवचे पोलिस वतनदार पाटिलाचे किंवा इतर कोणी पोलिस पाटिल नेमण्यांत येईल त्याचे स्वाधीन राहिल.

५. रकम १ ली— कोणतेही शहरांत किंवा जागेंत गांवचे पोलिसांचें काम एका पोलिस पाटिलास योग्य रितीने चालवितां देत असेल तेव्हां कमिशनराचें अनुमत घेऊन त्या शहराचे किंवा जागेचे निरनिराळे तुकड्यांसाठी जरूर असतील तितके पोलिस पाटिल नेमण्याचा अधिकार अथवा गांवचे पोलिसासुद्धां सगळे पोलिस फोर्सांवर हुकूम व अधिकार चालविण्याचा अखत्यार देऊन डिस्ट्रिक्ट पोलिसाचा अंमलदार नेमण्याचा अधिकार किंवा या दोन्ही प्रकारचे अंमलदार नेमण्याचा अधिकार जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटास आहे.

शहराचे किंवा जागेचे निरनिराळे तुकड्यांसाठी पोलिस पाटिल नेमण्याचा अधिकार आहे.

रकम २ री— या कलमा अन्वये नेमलेले अंमलदारास मुंबई इलाक्याचे डिस्ट्रिक्ट पोलिसा बाबद सन १८६२ चा आक्ट आहे त्यावरून जो अधिकार व कामे आहेत त्यां खेरीज आणखी पोलिस पाटिलांचीं सर्व कामे करण्याचा अधिकार त्यास आहे व तीं सर्व कामे त्याणी केलीं पाहिजेत.

त्यांचा अधिकार.

पोलिस पाटिलाची कामे.

६. पोलिस पाटिलावर जिल्ह्याचे माजिस्ट्रेटाची हुकुमत आहे त्या खेरीज आणखी ताब्यांतील ज्या माजिस्ट्रेटांचे हुकुमतीचे स्थलसीमेंत त्याचा गांव असेल त्या ताब्यांतील माजिस्ट्रेटाचे हुकुमा प्रमाणे त्याणे काम केले पाहिजे आणि ताब्यांतील माजिस्ट्रेट जीं पत्रके किंवा बातमी मागेल ती त्यास त्याणे दिली पाहिजे आणि गुन्हा विषयी व पोलिसां संबंधी सर्व कामा विषयी आणि गांवांतील लोकांचे मनांचा स्थिति व त्यांचें आरोग्य व त्यांची सामान्य स्थिति कशी आहे या विषयी नेहमी बातमी दिली पाहिजे. डिस्ट्रिक्ट पोलिसांनी आपलें काम करण्यासाठी मदत मागितली असता तीही होईल तितकी त्याणे केली पाहिजे.

गांवचे चाकरावरील त्याचा अधिकार.

७. गांवचे चाकरांचें सामान्यतः कोणतेंही काम असलें तथापि त्या सर्वां जवळून आपले कामास मदत मागण्याचा अधिकार पोलिस पाटिलास आहे आणि पोलिस पाटिलासाठी सर्व लेखी पत्रके व प्रोसिडिंगें तयार करण्याचें काम गांवचे जमाबंदीचा हिशोब ठेवण्या साठी ज्यांस चाकरीस ठेवले असेल त्यांचें आहे असें समजावें.

चोरी वगैरे न होण्याविषयी बंदोबस्त ठेवावा.

८. चोरी न होई व लोकांचे स्वस्थतेचा भंग न होई व सर्व लोकांस व गांवचे लोकांस इजा होण्या सारिखां कृत्यें न होत असा होईल तितका बंदोबस्त राखण्यासाठी गांवचे चाकर लोकांची व्यवस्था पोलिस पाटिलाने करावी आणि सदरहू चाकर लोकां पैकीं कोणी मनुष्याने गैरचाल किंवा हयगय केली तर ती सर्व आपण ज्या माजिस्ट्रेटाचे प्रत्यक्ष ताब्यांत असेल त्या माजिस्ट्रेटास त्याणे जाहीर करावी.

कामाची हयगय वगैरे केली तर शिक्षा होईल ती.

९. पोलिस पाटिलाने किंवा गांवचे चाकरां पैकीं ज्या मनुष्यास पोलिसचें काम पडलें असतां करावें लागतें त्या मनुष्याने पोलिसचें काम करण्यांत गफलत किंवा हयगय केली तर ज्या अंमलदारांस या आक्टाचे ३ रे कलमावरून गांवचे पोलिसाचा अधिकार दिला असेल त्या अंमलदारांचे हुकुमा वरून खाली लिहित्या प्रमाणे देडास तो पात्र होईल ह्याजें त्याचे पराकाष्ठा ३ तीन महिन्यांचे वेतना इतके देडास तो पात्र होईल. या कानून अन्वये जी शिक्षा करतां येत्ये त्या शिक्षेहून अधिक शिक्षा करण्या सारिखी वर्तणूक आपणास जें कर्तव्य त्या विरुद्ध करील किंवा कानून तोडील किंवा इतर गैर चाल चालेल किंवा गुन्हा करील तर पोलिसचे कोणी मनुष्याने तशीच गैरचाल किंवा गुन्हा केला असतां मुंबई इलाक्याचे डिस्ट्रिक्ट पोलिसां विषयी सन १८६२ चा आक्ट आहे त्याचे २८वे व २९ वे व ३० वे कलमा अन्वये त्यावर ज्या रितीने काम चालवून त्यास जी शिक्षा हात्ये तसें त्यावर काम चालवून त्यास शिक्षा करावी.

पोलिस पाटिलाचीं कित्येक कामे वगैरे.

१०. रकम १ ली—ज्या अधिकाऱ्याचा हुकूम पोलिस पाटिलाने व गांवचे पोलिसाचे लोकानीं मान्य केला पाहिजे त्याणे दिलेले हुकूम तास्काळ मान्य करणे व त्याणे दिलेली वारंटे बज्याविणे हें आणि लोकांचे स्वस्थपणासंबंधी बातमी काढून डिस्ट्रिक्ट पोलिसास जाहीर करणे हें, आणि आपले गांवाचे हद्दींत गुन्हे व सार्वजनिक उपद्रव न होण्याचा बंदोबस्त ठेवणे हें व गांवांतील गुन्हेगारांचा पत्ता लावून त्यांस इनसाफास आणणे हें आणि ज्या मनुष्यांस धरण्याची पुर्ती सबब असेल त्यांस गांवचे हद्दींत धरणे हें पोलिस पाटिलाचें व गांवचे पोलिसाचे लोकांचें काम आहे.

धरलेले मनुष्यास २४ कलाकांचे आंत डिस्ट्रिक्ट पोलिस ठाण्यास पाठवावा.

रकम २ री—सदरहू प्रमाणे धरलेला मनुष्य २४ कलाकांचे आंत ज्या डिस्ट्रिक्ट पोलिस ठाण्याचे हद्दींत आपला गांव असेल त्या ठाण्यास पाठवावा किंवा ठाण्याचा अंमलदार येई किंवा त्याणे पाठविलेला अंमलदार येई तों पर्यंत त्यास अटकवावू ठेवावा मग त्या अंमलदाराने मुंबईचे इलाक्याचे डिस्ट्रिक्ट पोलिसाविषयी सन १८६२ चा आक्ट आहे त्या प्रमाणे तजवीज करावी.

११. गांवचे हद्दीत गुन्हा होऊन गुन्हेगार पळाला असेल किंवा माहीत नसेल तर पोलिस पाटलाने आपला गांव ज्या डिस्ट्रिक्ट पोलिस ठाण्याचे हद्दीत असेल त्या ठाण्याचे अंमलदारास तात्काळ बातमी पाठवावी आणि आपण स्वतः चौकशी करण्यास लागो व त्या बाबद मिळेल तो पुरावा घेऊन सदर अंमलदाराकडे त्याणे पाठवावा.

१२. कोणी मनुष्य अपमृत्यूने किंवा अकस्मात मरण पावला किंवा गांवाचे हद्दीत मुडदा सांपडला तर पोलिस पाटलाने गांवचे किंवा आसपासचे तीन चार आवृदार हुशार मनुष्यांस पंचाईत करण्यासाठी तात्काळ जमवावे मग त्या मनुष्यांनी मरणाचे कारणांची व त्या संबंधी सर्व हकिकतीची चौकशी करून लेखी रिपोर्ट करावा तो रिपोर्ट पोलिस पाटलाने गांव ज्या पोलिस ठाण्याचे हद्दीत असेल त्या ठाण्याचे अंमलदाराकडे पोचता करवावा. मग पुढे काम चालेल त्यांत तो रिपोर्ट पुराव्यास घेण्याचे जरूर असेल तर पुराव्यास घ्यावा.

रकम २ री.—सदर प्रकारचे पंचाईतीत बसण्यासाठी पोलिस पाटलाने कोणी मनुष्यास सांगितले असता तो वाजवी कारणावांचून तसे करण्यास नाहीं म्हणेल किंवा हयगय करील तर त्या गुन्हाची माजिस्ट्रेटासमक्ष शाबिती झाली असता तो पराकाष्ठा ५० रुपये पर्यंत दंडास किंवा एक महिना पर्यंत कैदेस पात्र होईल.

रकम ३ री.—मनुष्य मरण पावला तो स्वाभाविक रितीने मरण पावला नाहीं असे पंचाईती वरून वाटेल तर ज्या सिविल सर्जनास किंवा वैद्यकीय खात्यातील इतर अंमलदारास अशे प्रसंगी मुडदा तपासण्यासाठी सरकाराने नेमला असेल तसे जवळचे सिविल सर्जनाकडे किंवा वैद्यकीय अंमलदाराकडे पोलिस पाटलाने मुडदा रस्त्याने जाताना कुजण्याचे भय नसेल तर पाठवावा मग त्या सिविल सर्जनाने किंवा वैद्यकीय अंमलदाराने मरण कशापासून आले तें पाहोवें. मुडदा पाठविला तर तो कुजून जाऊन तपासण्यास निरुपयोगी किंवा भयंकर होईल असे असेल तर ज्या डिस्ट्रिक्ट पोलिस ठाण्याचे हद्दीत गांव असेल त्या ठाण्याचे अंमलदाराने किंवा माजिस्ट्रेटाने हुकूम दिल्यावांचून पोलिस पाटलाने तो मुडदा जाळू देऊ नये.

१३. आपले गांवातील कोणतेही मनुष्याने इतर ठिकाणी मोठा गुन्हा केला आहे असे वाटण्याची सबब असेल त्यास पोलिस पाटलाने धरवावा आणि ज्या पोलिस ठाण्याचे हद्दीत आपला गांव असेल त्या ठाण्याचा डिस्ट्रिक्ट पोलिस अंमलदार येई तो पर्यंत त्यास अटकवावून ठेवावा आणि मग त्या आरोपित मनुष्यास आणि जे जिनस आपले कवच्यांत आले असतील व जे त्या खटल्यांत पुराव्याचे उपयोगी पडण्या सारखे असतील ते सदर प्रकारचे डिस्ट्रिक्ट पोलिस अंमलदाराचे स्वाधीन करावे.

१४. रकम १ ली.—ज्या खटल्यांत शिक्षा करण्याचा आपणास अधिकार नसेल तसे खटल्याची आपले हुद्याचे नात्याने पोलिस पाटल चौकशी करील तेव्हा साक्षीदारांस वलावून त्यांस विचारण्याचा अधिकार आणि सत्यस्मरणपूर्वक प्रतिज्ञेवर त्यांची जवानी घेण्याचा आणि लपविलेल्या जिनसांसाठी झाडा घेण्याचा अधिकार पोलिस पाटलास आहे. परंतु राहाण्याचे घरांचा झाडा घेणे तो फारच जरूर असल्या वांचून सूर्यास्ता पासून सूर्योदयापर्यंत घेऊ नये.

रकम २ री.— झाडा घेण्यासाठी किंवा गुन्हेगार घणून वाटत असतील त्या मनुष्यांचा वाटलाग करण्यासाठी दुसरे गांवाचे हद्दीत जाऊन चौकशी करण्याचाही अधिकार पोलिस पाटलास आहे परंतु त्याबाबद त्याणे त्या गांवाचे पोलिस पाटलास तात्काळ बातमी दिली पाहिजे आणि त्या गांवचे पाटलाच्याने करवेल तितकी मदत त्यास केली पाहिजे.

गुन्हेगार गांवांतून पळाला किंवा तो माहीत नसेल तर डिस्ट्रिक्ट पोलिस ठाण्याचे अंमलदारास बातमी पाठवावी.

अपमृत्यूने किंवा अकस्मात कोणी मरण पावला किंवा गांवांत मुडदा सांपडला तर पंचाईत करावी.

पंचाईतीत बसण्यास नाहीं झटले किंवा हयगय केली तर शिक्षा होईल ती.

जवळचे सिविल सर्जन व गैरेकडे तपासण्यासाठी मुडदा केव्हा पाठवावा.

तसे करता येत नसेल तेव्हा पोलिस ठाण्याचा अंमलदार हुकूम देई तो पर्यंत मुडदा जाळण्याचे तहकूब ठेवावे.

कोणी मनुष्याने इतर ठिकाणी मोठा गुन्हा केला आहे असे वाटत असेल त्यास धरण्याचा अधिकार पोलिस पाटलास आहे.

काहीं प्रसंगी साक्षीदारांस वलावून त्यांस विचारण्याचा अधिकार आहे.

जवानी घेणे. लपविलेले जिनसां साठी झाडा घेणे.

परंतु राहाण्याचे घरांचा सूर्यास्ता पासून सूर्योदया पर्यंत झाडा घेणे तो फारच जरूर असेल तेव्हा मात्र घ्यावा.

दुसरे गांवाचे हद्दीत जाण्याचा अधिकार.

दारूची दुकाने, जुगाराचा आखाडा वगैरे यांत वारंटावांचून जाऊन तपास करण्याचा अधिकार आहे.

हलक्या मारामान्या व शिवीगाळी व मालाची हलकी चोरी अशे कित्येक मुकदम्यांचा इनसाफ किंमत किंवा नुकसानी २ रुपयांवर नसेल तेव्हां करण्याचा अधिकार आहे.

आणि पोलिस पाटिलाचे हुकुमास हरकत केल्याचा आरोप आलेले मनुष्यांचा इनसाफ करण्याचा अधिकार आहे.

शिक्षा.

कित्येक उपद्रव व खाली लिहिलेलीं वेढगी कृत्ये करण्या बद्दल शिक्षा.

कोणतेही जनावरास मारणे वगैरे.

कोणतेही विहीर वगैरेंत आंचोळ करणे किंवा धुणे किंवा खराब करणे.

मना केलेले जागीं केर वगैरे टाकणे.

मळमूत्र करून घाण करणे. किंवा दारू पिऊन वगैरे तुफान करील किंवा आपला सांभाळ करवत नाही असा होईल.

किंवा जुगार खेळताना सांपडेल.

टाक्यांत वगैरे घाणेरडा पदार्थ जमविणे.

घर, तबेला, शेतखाना वगैरे यांतून लोकांचे रहदारीचे ठिकाणांत कोणताही घाणेरडा पदार्थ वाही असें करणे.

पाणी पिण्यासाठीं नेमलेलें तळें वगैरेंत ज्या नाल्याने पाणी येत असेल त्या नाल्यांत मेलेलीं रजनावें किंवा हेंदर टाकणे.

१५. कोणतेही चौकशी किंवा इतर काम आपणास सांपलें असेल तें करण्यासाठीं दारूचे दुकानांत किंवा जुगाराचे आखाड्यांत किंवा वेढगी मनुष्ये ज्या इतर जागेंत येत जात असतील त्या जागेंत वारंटावांचून जाऊन तपास करण्याचा अधिकारही पोलिस पाटिलास आहे.

१६. आपले गांवांत पराकाष्ठा आठ दिवसांचे आंत हलकी मारामारी किंवा शिवीगाळी करण्याचा आरोप किंवा नुकसानी किंवा हलकी चोरी केल्याचा आरोप कोणी मनुष्यावर आला असून चोरलेले मालाची किंवा झालेले नुकसानीची आकारलेली किंमत दोन रुपयांवर नसेल तेव्हां त्या मनुष्याचा इनसाफ करण्याचा अधिकार पोलिस पाटिलास आहे. आणि आपण स्वतः कायदेशीर दिलेले हुकुमास हरकत केल्याचा किंवा त्याप्रमाणे चालण्यास नाहीं म्हटल्याचा आरोप ज्या मनुष्यावर आला असेल त्याचा इनसाफ करण्याचाही अधिकार आहे. आणि सदहू पैकीं कोणतेही कृत्य केल्याची शाबिती आपणासमक्ष ज्या मनुष्यावर होईल त्यास ५ रुपये पर्यंत दंड करण्याचा किंवा अठथेचाळीस कलाक पर्यंत गांवचे चौकींत कैद ठेवण्याचा अधिकार आहे. बेअदबी बद्दल कैद करणे तें दंड न दिला तर मात्र कैद करावें.

१७. खाली लिहिलेले उपद्रव किंवा वेढगी कृत्ये कोणी मनुष्य करील त्यास एक रुपया पर्यंत दंड करण्याचा किंवा गांवचे चौकींत पराकाष्ठा बारा कलाक पर्यंत कैद ठेवण्याचा अधिकार आणि तसे उपद्रव किंवा कृत्ये पुढें करण्याची मनाई करण्याचा अधिकार पाटिलास आहे, म्हणजे:—

१. कोणी मनुष्य कोणतेही जनावरास बेकैदपणे किंवा निर्दयपणे बडवील किंवा त्याचा गैर उपयोग करील किंवा त्यावर जुलूम करील तो.

२. कोणतेही विहीर किंवा तळें किंवा हौद ज्या कामासाठीं नेमला असेल त्या कामास कमी उपयोगी होई अशे रितीने त्यांत कोणी मनुष्य आंग धुवील किंवा धूवील किंवा इतर रितीने खराब करील किंवा करवील तो.

३. कोणी मनुष्य मनाई केलेले जागीं केर किंवा गदळ किंवा कचरा टाकील किंवा ठेवील तो.

४. कोणी मनुष्य कोणतेही सार्वजनिक रस्त्यांत किंवा मार्गांत किंवा राहादारीचे ठिकाणांत मळमूत्र करून घाण करील अथवा दारू वगैरे पिऊन तुफान किंवा दांडगाई करील किंवा आपणास आपला सांभाळ करवत नाही असा होईल अथवा जुगार खेळताना सांपडेल किंवा त्या कामास मदत करताना सांपडेल तो.

५. जवळ राहणारांस किंवा येणारे जाणारे लोकांस त्रास होई अशे रितीने टाक्यांत किंवा उकिरड्यांत किंवा तशे इतर कशांत कोणी मनुष्य घाणेरडा पदार्थ जमूं देईल. अथवा कोणतेही घरांतून किंवा कारखान्यांतून किंवा तबेल्यांतून किंवा शेतखान्यांतून किंवा तशे कशांतून लोकांचे रहदारीचे ठिकाणांत घाणेरडा पदार्थ वाहूं देईल. अथवा जें तळें किंवा हौद पाणी पिण्यासाठीं नेमला असेल त्यांत पावसाळ्या मध्ये ज्या नाल्याने पाणी येत असेल त्या नाल्यांत मेलेलें जनावर किंवा कचरा किंवा हेंदर टाकील किंवा ज्या इतर जागेंत सदहू प्रकारचें गदळ टाकलें असतां लोकांस उपद्रव होईल त्या जागेंत टाकील तो.

१८. सदरील शेवटले दोहों कलमां अन्वयें चौकशी करणे ती पक्षकारांचे समक्ष तोंडची करावी. गुन्हा शाबीत झाला असें दफतरांत लिहिण्यापूर्वी कोणतेही वेळीं फियार्द कादून घेण्याचा अधिकार फियार्द करणारास आहे. अशे खटल्यांत पक्षकारांचीं नांवें व आपला अभिप्राय व शिक्षेचा ठराव किंवा हुकूम किंवा फियार्द कादून टाकल्याची गोष्ट व चालविलेले कामाची तारीख दफतरांत ल्याहावी आणि जिल्ह्याचा माजिस्ट्रेट सांगेल त्या फर्मा प्रमाणे व त्या मार्गाने व त्या वेळीं त्याजकडे तें दफतर पाठवावें.

मागले दोन कलमा अन्वयें काम कसें चालवावें.

१९. आपले गांवांत सांपडलेला सर्व वेवारशी माल किंवा मुंबई इलाक्याचा डिस्ट्रिक्ट पोलिस आवट आहे त्याचे २६ वे कलमाचे १ ले रकमे अन्वयें आपलेकडे दिलेला सर्व माल पोलिस पाटिलाने आपले स्वाधीन ध्यावा आणि वेवारशी माल सांपडला असेल तेव्हां जवळचे डिस्ट्रिक्ट पोलिस अंमलदारास रिपोर्ट करावा आणि माजिस्ट्रेट हुकूम करील त्या प्रमाणे करावें. परंतु असें ठरविलें आहे कीं या आवटातील कोणतेही ठरावा वरून सन १८५७ चे ३ रे आवटाचे १६ वे कलमांतील ठरावास व्यत्यय येतो असें समजूं नये.

वेवारशी माल.

२०. या आवटा अन्वयें शिक्षा करण्या योग्य अशे कोणतेही गुन्हा बदल इतर कोणतेही कायद्या अन्वयें किंवा आवटा अन्वयें कोणी मनुष्यावर फियार्द करण्याची मनाई या आवटांतील कोणतेही ठरावा वरून होते असें समजूं नये अथवा तशे गुन्हा बदल या आवटांत जी शिक्षा ठरविली आहे त्या शिक्षेखेरीज इतर शिक्षेस किंवा मोठे शिक्षेस तो पात्र होणार नाहीं असें समजूं नये. परंतु असें ठरविलें आहे कीं एकाच गुन्हा बदल कोणी मनुष्यास दोन वेळा शिक्षा होऊं नये.

या आवटाअन्वयें शिक्षा करण्यायोग्य कोणतेही गुन्हा-बदल इतर कायद्याअन्वयें फियार्द करण्याचा अधिकार आहे.

२१. पोलिस पाटील गांवांतून गैरहजीर असल्यामुळें किंवा अकस्मात आजारी पडल्यामुळें किंवा इतर कारणामुळें त्याच्याने आपलें काम न पाहावेल तेव्हां त्याणे आपलें काम आपला जवळचा भाऊबंद लायक असेल त्यास सोंपावें किंवा भाऊबंद लायक नसेल तर इतर लायक मनुष्यास सोंपावें आणि आपण ज्या माजिस्ट्रेटाचे ताब्यांत असेल त्या माजिस्ट्रेटास त्या विषयी तत्काळ रिपोर्ट करावा आणि तिकडून हुकूम येई तों पर्यंत गुन्हेगाराचा इनसाफ करून शिक्षा करण्याचे कामा खेरीज पोलिस पाटिलाचीं सर्व कामे सदहू मनुष्याने करावीं.

पोलिस पाटील गैरहजीर असेल किंवा अकस्मात आजारी पडेल तेव्हां कसें करावें.

२२. इतर आवटांत अथवा कोणतेही दस्तावेजांत किंवा लेखांत किंवा प्रोसिडिंग्सांत या आवटाचें नाव लिहिणे असेल तेव्हां "सन १८६२ चा मुंबई इलाक्याचा गांवचे पोलिसचा आवट" हें नाव लिहिलें असतां पुरे.

लाहान सरनामा.

हेतूंचा व कारणांचा तपशील.

सन १८६१ चा ५ वा आक्ट ठरविला तो हिंदुस्थानाचे सर्व भागांस लागू करण्याचे इराद्याने ठरविला होता.

तो आक्ट या इलाक्यांत चालू करण्याचें म्हटलें तेव्हां नामदार सर ज्यार्ज क्लार्क साहेब बाहादूर दर इजलास कौन्सिल याणी ती गोष्ट नाकबूल केली सबब या देशाचे ज्या भागांत गांवचें पोलिस आहे व ज्या पोलिसास जनरल पोलिस आक्ट लागू करावयाचा नाहीं त्या भागास त्या आक्टातील जे भाग लागू आहेत ते भाग त्यांत चालू करण्याचा आतां इरादा आहे.

बंगाल्यांत व वायव्य प्रांतांत जिल्हे आहेत त्यां पैक्षां मुंबई इलाक्यांतील जिल्हे फार मोठे आहेत यामुळें सन १८६१ चा सगळा ५ वा आक्ट चालू करतां आला नाहीं आणि जिल्हे लाहान केले तर लाहान करण्याने जो फायदा होईल त्या पैक्षां लाहान करण्यास अधिक खर्च होईल यास्तव पोलिसा बाबद मागले कायदे आहेत ते एकत्र करावे आणि मोठमोठे जिल्ह्यांस व गांवचे पोलिसास सन १८६१ चे ५ वे आक्टाचे भाग फेरफार करून लागू करावे आणि डिस्ट्रिक्ट पोलिसाचा बंदोबस्त करण्या विषयींचा आक्ट आहे त्यास अनुसरून गांवचे पोलिसा बाबद नियम ठरविण्यासाठीं सन १८२७ चे १२ वे कायद्याचे ६ वे बाबेंतील ठराव रद्द करून पुनः ठरवावे असा आतां इरादा आहे.

यास्तव पोलिस कमिशनराचे साह्याने तयार केलेले यालगत आक्टाचे मसुदे आहेत ते कौन्सिलांत गुजारले आहेत.

बमुजिबे हुकूम बंदेगान आलीनबाव मुस्तताव हजरत

आनरबल गवरनर साहेब बाहादूर दर इजलास कौन्सिल.

एल. एच. वेली साहेब,

डेपुटी सेक्रेटरी निसबत सरकार यांची सही.

मुकाम पुणे, कौन्सिलाची कचेरी.

तारीख १ ली माहे सप्टेंबर सन १८६२.

(True translation)

VENAYEK WASSOODEW,

Oriental Translator to Government.

મુંબઈનાં લેનિસ્લેટિવ આતામાં ચાલેલાં કામનું પ્રોસિડિંગ.

ખંદેશના આલી નવાખ મુસ્તતાખ હબરત આનરખલ્ ગવરનર સાહેબ આહાદૂર નંબરે મુંબઈની કાયદા તથા કાનુનો કરનારી કૌન્સિલના નિયમ પ્રમાણે હેડળ લખેલા આક્ટનો મસુદો તેનાં કારણની તથા સમખોની વિગત સાથે પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

મુંબઈ ઇલાકાની ડિસ્ટ્રિક્ટ પોલીસ ખાખત નિયમ ઇરાવવા ખાખતના આક્ટનો મસુદો.

પાછલા પોલીસ કાયદાઓના ફેરલાખેક ભાગ એક આક્ટમાં એકઠા કરવા યોગ્ય છે, અને મુંબઈ ઇલાકાની પોલીસના ખંદેખરત ખાખત ખીળ નિયમ ઇરાવવા યોગ્ય છે વાસ્તે હેડળ લખ્યા પ્રમાણે ઇરાખું છે:—

ઉદેશ.

૧. રકમ ૧ લી.—મુંબઈનાં કાયદા પુસ્તક માંહેના કાયદાના હેડળ લખેલા ભાગ રદ કરવા છે.

મુંબઈનાં કાયદા પુસ્તકમાં-
હેના કાયદાના ફેરલાખેક ભાગ
રદ કરવા ખાખત.

સન ૧૮૨૭ ના ૧૨ મા કાયદાની ૧ લી કલમ નિલ્હાના માનિસ્ટ્રેટને નેટલી લાગૂ છે તેટલી.

૩ જી કલમની ૧ લી રકમ નેટલી નિલ્હાના માનિસ્ટ્રેટનાં પોલીસ કામ ખાખત છે તેટલી.

૪ થી કલમ ઇનિચાર્ન્ આસિસ્ટન્ટ કલેક્ટરને નેટલી લાગૂ છે તેટલી.

૧૦ મી કલમની ૪ થી રકમ.

૧૬ મી કલમની ૧ લી, ૬ ઠી, ૭ મી, અને ૮મી રકમ.

૨૦ મી કલમ.

૨૭ મી કલમની ૨ જી રકમ.

૩૦ મી કલમ.

૩૧ મી કલમની ૪ થી રકમ.

૩૭ મી કલમ.

૪૦ મી કલમ.

સન ૧૮૩૦ ના ૫ મા કાયદાની ૨ જી કલમની ૪ થી રકમ.

સન ૧૮૩૧ ના ૮ મા કાયદાની ૧ લી કલમ.

રકમ ૨ જી—સન ૧૮૫૦ ના ૨૬ મા આક્ટની ૧૦ મી કલમ મુંબઈ ઇલાકામાંહેનાં હર-
કાઈ શેહરને અથવા પરાંને નેટલી લાગૂ છે તેટલી રદ કરી છે.

સન ૧૮૫૦નો ૨૬મા આ-
ક્ટની ૧૦મી કલમનો ભાગ.

અને સન ૧૮૫૨ના ૨૮મા આક્ટની ૨૭ કલમ ૨૬ કરી છે.

૨૬મ ૩૭— સન ૧૮૫૨ ના ૨૮ મા આક્ટની ૨૭ કલમ ૨૬ કરી છે.

સન ૧૮૫૦ના ૨૮મા આક્ટની ૨૭ કલમ.

૨. સુંબઈ ધલાકાના સઘળા નિલ્હાની અથવા તે નિલ્હાના ફેટલાએક ભાગની પોલીસનો બંદોબસ્ત કરવાનું કામ સુંબઈ સરકારને યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે એક અથવા વત્તા કમિનશરોને સોંપવું. અને ગેરવાજખી કામ નહીં થવા દેવાબાબત અથવા કામમાં ગફલત નહીં થવા દેવા બાબત અને પોલીસ ફોર્સનું કામ સારી રીતે ચાલવા સાથે યોગ્ય જણાય તે પ્રમાણે વખતે વખતે કાનુનો ડરાવવાનો તથા હુકમો આપવાનો અધિકાર સંદેહ કમિશનરોને છે. પણ તેઓએ એ કામ સરકારના હુકમનું ધોરણ રાખીને કરવું જોઈએ.

સન ૧૮૫૦ના ૨૮મા આક્ટની ૧૨મી કલમ.

૩. ડોઈ માંલુસને સરકારે ખસસ કરીને માનિસ્કેટ નેમ્બો નહીં હરો ત્યારે કલેક્ટરના તાબામાં તથા હુકમમાં અથવા જે અંમલદાર કલેક્ટરનું કામ ચલાવતો હરો અથવા તે કામ જેને સ્વાધીન હરો તેના હુકમમાં તથા તાબામાં નિલ્હાના માનિસ્કેટ પ્રમાણે તે નિલ્હાની સઘળી ફોજદારી તથા પોલીસની બાબતોનો બંદોબસ્ત રહેશે.

સન ૧૮૨૭ના ૧૨મા કા-યદાની ૧લી કલમ.

નિલ્હાની પોલીસનો બંદોબસ્ત ડિસ્ટ્રિક્ટ સુપરધન્ડેન્ટને તથા આસિસ્ટન્ટ સુપરધન્ડેન્ટને સ્વાધીન રહેશે. અને તેની ઉપર નિલ્હાના માનિસ્કેટની હકુમત ચાલશે.

૪. દરએક નિલ્હાની પોલીસનો બંદોબસ્ત ડિસ્ટ્રિક્ટ સુપરધન્ડેન્ટને અને સુંબઈ સરકારને જરૂર જણાશે તેટલા આસિસ્ટન્ટ ડિસ્ટ્રિક્ટ સુપરધન્ડેન્ટને સ્વાધીન રહેશે. અને તેઓની ઉપર નિલ્હાના માનિસ્કેટની હકુમત ચાલશે તથા તે તેઓની તપાસ રાખશે.

સન ૧૮૧૧ના ૫મા આક્ટની ૪થી કલમ.

૫. ગવરનર ધન કૌન્સિલને યોગ્ય દેખાશે તે હદમાં માનિસ્કેટનો સઘળો અખત્યાર અથવા તેમાંનો કંઈ અખત્યાર ડિસ્ટ્રિક્ટ સુપરધન્ડેન્ટને અથવા આસિસ્ટન્ટ ડિસ્ટ્રિક્ટ સુપરધન્ડેન્ટને આપવાને સુંબઈ સરકાર સુખત્યાર છે. પણ નિલ્હાના માનિસ્કેટે ખસસ કરીને અખત્યાર આપ્યો નહીં હોય તો તે અંમલદારોએ પોતાને જે અખત્યાર મળ્યો હોય તેમાંથી જરૂર હોય તેટલો સ્વસ્થતા રાખવાસાથે તથા ગુન્હા નહીં થવા દેવાસાથે તથા ગુન્હેગારોને શોધી કાઢવાસાથે તથા તેઓને પકડવાહાસાથે તથા જુખાની લઈને દફતરમાં દાખલ કરવાસાથે તેઓને માનિસ્કેટની આગળ લાવવા માટે અટકાવી રાખવાસાથે અને આ આક્ટની ૨૮ મી તથા ૨૯ મી કલમ પ્રમાણે ચોકસી કરવાલાયક ગુન્હા બાબત પોતાના હાથ હેઠળના માંલુસોનો ધનસાફ કરીને તેઓને શિક્ષા કરવાસાથે ચલાવવા. અને આ આક્ટ ઉપરથી તેઓને જે કામો સોંપ્યાં હોય તે કામો કરવાસાથે ખીજી રીતે જરૂર હોય તેટલો અખત્યાર ચલાવવા.

સન ૧૮૧૧ના ૫મા આક્ટની ૬થી કલમ.

૬. જે બાબતમાં પોતાની હકુમત પોતાના નિલ્હાના માનિસ્કેટની ઉપરથી કાયદા પ્રમાણે ખસસ કરીને દૂર કરી નહીં હોય તે સઘળી બાબતોમાં તે માનિસ્કેટ કામ ચલાવશે તે કામની તપાસ રાખવી તથા તે બાબત હુકમ આપવા તે નિલ્હા માનિસ્કેટનું કામ છે. અને નિલ્હાના માનિસ્કેટને તેનું કામ ચલાવવામાં તે માનિસ્કેટએ મદત કરવી જોઈએ.

નવી (કલમ).

પોતાના નિલ્હાના સઘળા માનિસ્કેટ કામ ચલાવે તેની તપાસ નિલ્હાના માનિસ્કેટે રાખવી.

૭. મલિકા માઆઝમાની લશ્કરી આકરીમાંથી નાહાસી ગયલું કોઈ માંણસ પોતાની સન ૧૮૨૭ના ૧૨મા ક-
 હકુમતની સ્વલસીમમાં હોય તેને પકડવાસાહે વારંત આપ- યદની ૧૦મી કલમની ૪થી
 વું તે સઘળા માનિસ્કેટનું કામ છે. અને નાહાસી ગયલું રકમ.
 માંણસ પકડાય એટલે તેની સાથે ચોખા ખોહોરો મોકલવાનો
 બંદોબસ્ત કરીને તેને તાખડતોય પાસેનાં લશ્કરી થાણાં-
 માં મોકલવો.

૮. રકમ ૧લી—કોઈ માંણસ નિલ્હાનો અસલનો રહેવાસી નહીં હોય અથવા યુરોપિયન સન ૧૮૨૭ના ૧૨મા કા-
 ને માંણસો નિલ્હાના અ- યદની ૨૮મી કલમ સન
 સલના રહેવાસી અથવા યુરો- ૧૮૬૨ના ૧૭મા આક્ટ ઉપર-
 પિયન ખિટિરા રૈયત નહીં હોય થી રફ થઈએ તોપણ તે ધણી
 તેઓના ફેલ જમીન. નરની છે.
 ને નિલ્હાના તેઓ હોય તે
 નિલ્હાના માનિસ્કેટની પાસે તેને મોકળવાનો
 તેઓને ઈધર મોકલવા. માનિસ્કેટને બંદોબસ્ત કાયદાસર તથા જરૂર હોય તે કરવા.

રકમ ૨ ૭—ને માંણસ જમીન આપવાને ચૂકરો તે મુંબઈ ધલાકાના કોઈ નિલ્હાનો રહેવાસી નહીં હોય તો તેને મુંબઈ ધલાકાની સરહદ અથવા તેના દેરા તરફ મુંબઈ ધલાકાની સરહદ મુંબઈ મોકલવો. અને તેને તે ડુંકાણે છોડી દેવો. અને તેને પોતાને ઘેર જવાની હરકત નથી. અને ને નિલ્હાઓમાંથી તેને એ પ્રમાણે કાઢાડી મુક્યો હોય તે- માંના કોઈ નિલ્હામાં તે પાછો પકડારો તો આ કલમની આગળની રકમમાં લખેલા દંડને તે લાયક થરો એનું લખીને તેને એક દાખલો આપવો. તે દાખલો અસલ હુકમ કરનારા માનિસ્કેટે આપવો. અને તે નોંધી રાખવો. અને તે માંણસ ને ને નિલ્હામાંથી જરો તે તે નિલ્હાના માનિસ્કેટે તે દાખલાની પીઠ ઉપર સહી કરવી અને તે નોંધી રાખવો.

રકમ ૩ ૭—ને માંણસને ઉપરની છેલ્લી રકમમાં કહ્યા પ્રમાણે હદપાર કસ્યો હોય તે યોગ્ય રીતે પરવાનગી લીધા વગર ને નિલ્હાઓમાંથી તેને સદરહુ પ્રમાણે હદપાર કસ્યો હોય તેમાંના કોઈ નિલ્હામાં પાછો આવરો તો ધણામાં ધણા છ મહિના મુંબઈ જેમાંથી હરકોઈ એક પ્રકારની કેદની શિક્ષાને અથવા ૫૦ રૂપિયા મુંબઈ દંડને અથવા એ બેઉ શિક્ષાને લાયક થરો. પણ ને કારણ માટે તેને હદપાર કરવાની જરૂર પડી હતી તે કારણ હવે રહ્યું નથી એવી ખાત્રી થરો તો હદપાર કરવાનો હુકમ રદ કરવાને માનિસ્કેટ સુખત્યાર છે.

૯. શકવાળાં માંણસો ફેલ જમીન નહીં આપે અને તેઓ ખાખત કેદ કરતીં એછી રાખતીનો ઉપાય કરશું તો આલરો એવું માનિસ્કેટની નવર- માં આપે ત્યારે તેઓને સારી રીતે ચલાવવાસાહે તેઓને ઈસ્વીલી જગાએ ઈસ્વીલી વખતે હાજર થયાં કરવાનો અથવા તેઓને તેઓના ગાંમના પટેલની અથવા બીજા વિચાર માંણસની નીચિયાની હેડળ રાખીને લખેલી પરવાનગી વગર તેઓને ફલાણી હદ બાહાર જવા દેવા નહીં એવો હુકમ કરવાનો અધિકાર માનિસ્કેટને છે. અને આ કલમ પ્રમાણે આપેલો હુકમ તોડરો તે વાત માનિસ્કેટની આગળ સાખિત થયા પછી હુકમ તોડનારને ધણામાં ધણા છ મહિના મુંબઈ જેમાંથી હરકોઈ એક પ્રકારની કેદની શિક્ષા થરો અથવા દંડ થરો અથવા એ બેઉ શિક્ષા થરો. સન ૧૮૨૭ના ૧૨મા કા- યદની ૨૭મી કલમની ૨૭ રકમ.

સન ૧૮૨૭ના ૧૨મા કા-
કાયદાની ૩૭મી કલમ.

૧૦. રકમ ૧ લી—ગામની હદમાં જમીનીની ચોરી થઈ હોય અથવા તે હદ લગી જમીનીની ચોરી કરનારાનાં પગલાં ખાત્રી થાય તે રીતે આ-
વ્યાં હોય અને ચોરી નહીં થવા દેવા બાબત અથવા ચોરને શોધી કાઢાડવા બાબત અથવા પકડવા બાબત ગામના રહેનારાએ અથવા ગામની પોલીસના લોકોએ ગંફલત કરી અથવા જોયું ન જોયું કાંઈ એવું સાબિત થયે તો ગામના રહેનારા લોક દંડને લાયક થશે.

ગામની હદમાં ચોરી થઈ અથવા ત્યાંમાં ચોરનાં પગલાં આવી ત્યારે ગામના રહેનારા-
એ અથવા ગામની પોલીસના લોકો ગંફલત કરી અથવા જોયું ન જોયું કાંઈ એવું સાબિત થયે તો ગામના રહેનારા લોક દંડને લાયક થશે.

જેટલા દંડ લેવાનો અધિકાર માનિસ્ક્રેટનો અખત્યાર ચલાવનારા અંમલદારને છે. એ પ્રમાણે જે દંડ લીધો હોય તે સમગ્રો અથવા તેનો કંઈ ભાગ ધણીએ જે પ્રમાણે અખરદારી તથા હુશિયારી રાખ્યાંનું દેખાતું હોય તે પ્રમાણે અથવા પ્રસંગ પ્રમાણે તેને આપવો.

આ કલમ પ્રમાણે જે દંડ કસ્યો હોય તે શી રીતે વસૂલ કરવો.

૨૬મ ૨ જી— આ કલમ પ્રમાણે કરેલા દંડ રોહિરના અથવા ગામના રહેવાસીઓ પાસેથી અથવા રોહિરના અથવા ગામના કોઈ ભાગના રહેવાસીઓ પાસેથી લેવા હોય તે તેઓને બરેતો ધારો વસુલ કરે છે તે રીતે માનિસ્ક્રેટ કાળો ડરાવે તે પ્રમાણે કલેક્ટરે વસુલ કરવો. ગામની પેલીસ આતાંના લોકો પાસેથી દંડ વસૂલ કરવો હોય તે તેઓ નહીં આપે તો તે બાબત તેઓની ઉપર કેદ ડરાવવી.

સન ૧૮૨૭ ના ૧૨મા કા-
યદાની ૧૯ મી કલમ.

૧૧. લોકોને સુખ થવા સારૂ તથા ઠીક પડવા સારૂ તથા બંદોખરત રાખવા સારૂ ધર્મ-
શાળા બાબત તથા પીઠાં બાબત તથા સરકારી કુવા તથા તળાવો તથા ગામમાંના અથવા ગામની બાહારના રસ્તા બાબત તથા લોકોને આવવા જવાની જગા બાબત કાનુનો ડરાવીને પ્રસિદ્ધ કરવાનો અખત્યાર જે અંમલદારને માનિસ્ક્રેટનો અધિકાર મળ્યો હોય તે અંમલદારને છે. અને એ કાનુનો તોડશે તે વાત માનિસ્ક્રેટની આગળ સાબિત થશે તો ૫૦ રૂપિયા સુધી દંડ થશે, અથવા ધણીમાં ધણી આઠ ઘણા સુધી કેદની રીક્ષા થશે, અથવા એ બેઉ રીક્ષા થશે.

ધર્મશાળા, તથા સરકારી કુવા, તથા તળાવો તથા રસ્તા તથા લોકોને આવવા જવાની જગા વગેરે બાબત કાનુનો પ્રસિદ્ધ કરવાનો અધિકાર માનિસ્ક્રેટનો અખત્યાર જે અંમલદારને મળ્યો હોય તે અંમલદારને છે. કાનુનો તોડશે તો રીક્ષા થશે.

ફોનદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૩૦૮મી કલમ.

કંઈ ધર્મશાળા અથવા તેની મરામત કરે અથવા તેમાં ફેરફાર કરે અથવા તેના બાંધે તે કોઈ તળાવ વગેરેને પાસે હોય તેથી તે તળાવ વગેરેને નુકસાન લાગશે તથા લોકોની આરોગ્યતાને ધોડો પોહોચરો એવું જિલ્લા માનિસ્ક્રેટની અથવા તાલુકાના માનિસ્ક્રેટની નજરમાં આવશે તો ફોનદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૩૦૮ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે હુકમ કરવાનો તેને અધિકાર છે.

ત્યારપછી કામ શી રીતે ચલાવવું.

૧૨. કંઈ ધર અથવા પડસાળ અથવા ગુપડું અથવા ખી-
જી કંઈ ધર્મશાળા અથવા તેની મરામત કરે અથવા તેમાં ફેરફાર કરે અથવા નળ બાંધે તે કોઈ તળાવની અથવા સરકારી હોદની પાસે હરો તે કારણથી અથવા ખીજી રીતે તે તળાવને અથવા હોદને નુકસાન લાગશે અને લોકોની આરોગ્યતાને અથવા સુખને ધોડો પોહોચરો એવું જિલ્લાના માનિસ્ક્રેટની નજરમાં આવશે, અથવા જિલ્લાના ભાગના જે માનિસ્ક્રેટને માનિસ્ક્રેટનો અખત્યાર મળ્યો હશે તેની નજરમાં આવશે તો ફોનદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૩૦૮ મી કલમમાં કહેલી રીતે હુકમ કરવાનો તેને અધિકાર છે. અને પછી સદરહુ કાયદાની સદરહુ કલમમાં તથા તે પછીની કલમમાં ડરાવ કસ્યો છે તે પ્રમાણે કામ ચલાવવું.

૧૩. સન ૧૮૫૦ નો ૨૬ નો આજ્ઞા અથવા તેવો ખીલ્લ આજ્ઞા કોર્ટ શેરિફમાં અથવા

સન ૧૮૩૯ નો ૨ નો આજ્ઞા સન ૧૮૬૨ ના ૧૭ માં આજ્ઞા ઉપરથી ૨૬ થયો છે તેની ૧૦મી કલમ પાછી ફરીથી કરાવી છે.

સન ૧૮૫૦ નો ૨૬ નો આજ્ઞા ને શેરિફમાં ચાલુ કર્યો હોય તે શેરિફના કમિશનરો લખી મોકલશે તો તે આજ્ઞા પ્રમાણે આપવાનો દંડ તથા કુરની બાકી વસૂલ કરવાનો માનિસ્ક્રેટને અધિકાર છે.

પરંમાં ચાલુ કર્યો હોય તે શેરિફના અથવા પરંના કમિશનરો અથવા તેઓએ ને અંમલદારોને ચોખ્ખરીને અધિકાર આપ્યો હોય તેઓ લખી મોકલે તો તે શેરિફ અથવા પરં ને માનિસ્ક્રેટની હકુમતની સ્થલસીમમાં હોય તેણે સદરહુ આજ્ઞા પ્રમાણે આપવાના દંડ તથા કુરની બાકી ને માંણસો ઉપર નિકળતી હોય તે માંણસોની માલ મિલકત પોતાની હકુમતની સ્થલસીમમાં જડ તે જમ કરીને તથા વેચીને

સન ૧૮૫૦ નો ૨૬ નો આજ્ઞા તેને લાગુ છે.

આવેલ વસૂલ કરવા સાર વારંટ આપીને આવેલ વસૂલ કરવો. અને તેવી માલ મિલકત નહીં જડ તો ને માંણસની ઉપર આવેલ બાકી નિકળતો હોય તે માંણસની ઉપર દંડ બાબત ઘણાંમાં ઘણા બે મહિના સુધી કેદની શિક્ષા ઠરાવવાને સદરહુ માનિસ્ક્રેટ મુખ્યત્વાર છે.

૧૪. નિલ્લામાં જનસો

પરચુરણ વેચવા સાર ને કાટલાં તથા માપ ઠરાયાં હોય તેનાં સાંખાં હકુમતવાળા દર એક માનિસ્ક્રેટના મુખ્ય થાણાંમાં રાખવાં. અને કોઈ માંણસ અરજી કરશે તો તેને તે જોવાને અથવા પોતાનાં કાટલાં સાથે અથવા માપ સાથે સાંખવાને મળશે.

સન ૧૮૨૭ ના ૧૨ માં કાદાની ૨૦ મી કલમ.

પરચુરણ જનસ વેચવાનાં કાટલાંનો તથા માપનાં સાંખાં હકુમતવાળા દર એક માનિસ્ક્રેટના મુખ્ય થાણાંમાં રાખવાં.

૧૫. આ આજ્ઞાની ૨ જી, ૩ જી, અને ૪ થી કલમમાં કહેલા અંમલદારો

સિવાય સરકાર વખતે વખતે ફરમાવે તેટલા અને તે નામના અંમલદાર દર એક નિલ્લાની પોલીસ ફોર્સમાં રાખવા. તે પોલીસના અંમલદારોને નેમવાનો તથા અરતરફ કરવાનો અધિકાર કમિશનરને છે. એ અધિકાર પોતાના તાબામાં હોના ડિસ્ક્રિટ મુપરબનિટ્ટેડને આપવાને કમિશનર મુખ્યત્વાર છે. ને પોલીસ કામદાર પોતાનાં કામમાં ધ્યાન રાખશે નહીં અથવા ગફલત કરશે તેને કામઉપરથી મોકુફ કરવાનો અથવા તેને નીચેની પાયરીએ ઉતારવાનો અથવા એક મહિનાના પગારસુધી દંડ કરવાનો

સન ૧૮૬૧ ના ૫ માં આજ્ઞાની ૭મી કલમ.

દર એક નિલ્લાની પોલીસ ફોર્સમાં કયા કયા અંમલદાર રાખવા.

પોલીસ કામદારોની નેમણુક તથા અરતરફી.

પોતાનાં કામમાં ધ્યાન નહીં રાખશે અથવા ગફલત કરશે તો પોલીસ અંમલદારને શિક્ષા થશે.

અધિકાર સદરહુ પ્રકારના ડિસ્ક્રિટ મુપરબનિટ્ટેડને છે. પણ તેની ઉપર કમિશનરની હકુમત ચાલશે.

૨૪મ ૨ જી.—સદરહુ પોલીસ ફોર્સમાં હંચી પાયરીનો ને અંમલદાર હોય તેને સમન તથા વારંટ આપવાનો અધિકાર અને તે અંમલદારની આગળ ને મુકરદમાની ચોકસી થાય તેમાં ફરિયાદ કરનારને તથા સાહેદોને સત્યસ્મરણ પૂર્વક પ્રતિજ્ઞા કરાવીને તેઓની જુબાની લેધને દક્તરમાં દાખલ કરવાનો અધિકાર તે પોલીસના અંમલદારને આપવાને પોલીસ કમિશનર મુખ્યત્વાર છે.

સમન તથા વારંટ આપવાનો અને ફરિયાદ કરનારાઓની તથા સાહેદોની જુબાની લેધને દક્તરમાં દાખલ કરવાનો અધિકાર પોલીસ ફોર્સમાંના હંચી પાયરીના અંમલદારને આપવાને પોલીસ કમિશનર મુખ્યત્વાર છે.

સન ૧૮૬૧ ના ૫ માં આ-
ક્ટની ૯ મી કલમ.

૧૬. પોલીસના કામદારને ડિરિજ્ટ સુપરવિઝેંડેન્ટ ખસસ કરીને પરવાનગી આપી નહીં

પરવાનગી વગર પોતાની
ચાકરીનાં કામમાંથી પોલીસ
કામદારે નિકળી જવું નહીં.

અથવા બે મહિના આગ-
મત્ય સુચના લખી આપી નહીં
હરો તો પરવાનગી વગર પો-
તાની ચાકરીનું રાજીનામું
આપવું નહીં.

હરો અથવા પરવાનગી આપવાનો જે ખીજા અંમલ-
દારને અપ્પત્યાર મળ્યો હોય તે અંમલદારે ખસુસ
કરીને પરવાનગી આપી નહીં હરો તો તેનાથી પોતાની
ચાકરીમાંથી નિકળારો નહીં. અથવા પોતાના ધરા-
દાની ઓછામાં ઓછા બે મહિના આગમત્ય સુચના
લખી આપી નહીં હરો તો ડિરિજ્ટ સુપરવિઝેંડેન્ટની પરવા-
નગી વગર પોતાની ચાકરીનું રાજીનામું આપારો નહીં.

સન ૧૮૬૧ ના ૫ માં આ-
ક્ટની ૧૧ મી કલમ.

૧૭. ગેરસનદી ચાકર લોકિને પેનરાન મળવા બાબત જે કાનુને છે તે કાનુને પ્રમાણે જે

ધણામાં ઘણો રૂપિયે એક
આનાસુધી સરકાર જે દર
રાવરો તે દર પ્રમાણે કેટલા
એક પોલીસના અંમલદારના
પગારમાંથી અવેજ કાપી લેવો.

પગારમાંથી અવેજ કાપરો
તે વગેરે.

આજે સુકવા અને આજ
તથા વેરેચણી એકઠી કરીને
તેનું પોલીસ સુપરઆન્ડુએરાન
ફંડ ઉભું કરવું.

સદરહુ પ્રકારનાં ફંડને ઉપ-
યોગ.

વર્ગના પોલીસ કામદારોને પેનરાન મળરો નહીં તે વર્ગના કા-
મદારોના પગારમાંથી સરકાર દર રાવે તે દર પ્રમાણે અવેજ
કાપવો તે દર, રૂપિયે એક આના કરતાં વત્તો રાવવો નહીં.
એપ્રમાણે કાપેલા અવેજની, અને પોલીસ કામદાર મેંદવાડને
લીધે અથવા ખીજા કારણને લીધે ગેરહાજર હોય ત્યારે તેના પગાર-
માંથી અવેજ કાપે તેની, અને ગેરચાલ બાબત પોલીસ કામદાર-
રોને દંડ થાય તેની અને પોલીસ કામદારોની સાથે દાંડાઈ કરવા
બાબત ખીજા માંણસને દંડ થાય તેની અને પોલીસને વાપરવા
સારે આપેલાં કપડાં અથવા ખીજા જનસો જીનુની અથવા રફ
થાય તે વેચતાં જે નાણું પેદા થાય તેની, અથવા ખીજી રીતે
સરકારના હુકમથી નાણું આપે તેની સરકાર હુકમ કરે તે
પ્રમાણે સિસ્ટરિટી (એટલે આજની સરકારી નોટો વગેરે) લેવી. અને તેનું આજ તથા વેહ-
ચણી અથવા તેનો જે ભાગ આ આક્ટમાં કહેલાં કામસાર ખરચવો નહીં હોય તેની પણ સદરહુ
પ્રમાણે સિસ્ટરિટી લેવી. અને પોલીસ સુપરઆન્ડુએરાન ફંડ એ નામનું તેનું એક ફંડ (એટલે
બેપ્રેલ) એકઠું કરવો. અને સરકાર નિયમ રાવે તે નિયમ પ્રમાણે તેમાંથી સુપરઆન્ડુએરાન
પેનરાનો અથવા ગ્રાચુક્ટી વખતે વખતે આપવી. પણ એવું રાવણું છે કે સુપરઆન્ડુએરાન
પેનરાન આખા વગર પોલીસ કામદારને ખરતરફ કરવાનો અધિકાર છે. અને તે ફંડમાંથી
પેનરાન મળવાનો પોલીસ કામદારનો હક છે એવું સમજવું નહીં. અથવા કોઈ માંણસ
પોલીસ કામદાર હોય ત્યારે તેના પગારમાંથી અવેજ કાપ્યો હોય તે પ્રાંછો મળવાનો તેનો હક છે
એવું સમજવું નહીં.

એક નિલ્હાની પોલીસના
લોકોને ખીજા નિલ્હાની હદમાં
કામગીરી ઉપર યારે મોકલવા.

૧૮. પોલીસ કમિરાનરે હુકમ આપ્યો હોય ત્યારે અથવા
જરૂર પડ્યાથી નિલ્હાના માનિચ્છેટ હુકમ આપ્યો હોય ત્યારે
તે નિલ્હાની પોલીસના લોકોને ખીજા નિલ્હાની હદમાં
કામગીરી ઉપર મોકલવા.

સન ૧૮૨૭ ના ૧૨ માં કા-
યદાની ૩૧ મી કલમની ૪ થી
૨૬મ.

હુલ્લડ વગેરે બેસાડી દેવાને
પોલીસના લોકોને હોય તેટલા
નહીં હોય તો પાસેના લશ્કરી
થાણાંના કમ્યાંડિંગ આફિ-
સરની પાસે લશ્કરી મદત
માગવાને અધિકાર તે જગાના
જે માનિચ્છેટને સહના કરતાં
વત્તી મુખત્યરી હોય તેને છે.

૧૯. પોલીસના જે લોકો હાજર હોય તે હુલ્લડ અથવા
મુંછું ધાંધલ બેસાડી દેવાને બસ નથી એવું નજરમાં
આવે ત્યારે હથિયારનાં જોરથી હુલ્લડ બેસાડી દેવાસાર
લશ્કરી મદત પાસેનાં લશ્કરી થાણાંના કમ્યાંડિંગ આફિ-
સરની પાસે માગવાનો અધિકાર તે જગાના જે માનિચ્છેટને
સર્વના કરતાં વત્તી મુખત્યારી હોય તેને છે.

૨૦. મુલકના કોઈ ભાગમાં લોહિડાંની સડકનું અથવા નેહરનું કામ અથવા ખીણું સાવંલિનિક કામ અથવા કારખાનું અથવા વેપાર ચાલતો હોય અને તે કામમાં અથવા કારખાનાંમાં અથવા વેપારમાં જે માંણસ ચાકરીએ હોય તેની ચાલ ચલણથી અથવા ચાલ ચલણની વાજખી ખીણીક તે જગાએ પોલીસનાં ખીજાં માંણસો રાખવાની જરૂર છે એવું કમિશનરનેની નજરમાં આવે ત્યારે સરકારનું અનુમત લઈને તે જગાએ પોલીસનાં વત્તાં માંણસો મોકલવાનો અને જરૂર હોય ત્યાંહાં- મુધી તેઓને તે ડેકાંણે રાખવાનો પોલીસ કમિશનરને અધિકાર છે. અને એ પ્રમાણે જરૂર હોય તેથી પોલીસનાં માંણસો વત્તાં રાખ્યાં હોય તેઓનો પગાર આપવાનો હુકમ સદરહુ પ્રકારનું કામ અથવા કારખાનું અથવા વેપાર ચલાવવાનાં કામમાં વાપરવાનું નાણું જે માંણસનાં તાબામાં હોય તે માંણસને કરવાને કમિશનર મુખત્યાર છે. અને હુકમ થાય એટલે તે માંણસે તે (પગારના) રૂપિયા આપવાં જોઈયે.

સન ૧૮૬૧ ના ૫ માં આક્ટની ૧૪ મી કલમ.

૨૧. જિલ્લાના જે ભાગમાં હુલ્લ યજું હોય અથવા ખીણીક ઉપજી હોય તે ભાગમાં રાખવાસારૂ અથવા જિલ્લાની જે જગાના અથવા ભાગના રહેવાસીઓની ચાલ ચલણ ઉપરથી પોલીસનાં માંણસોની સંખ્યા વધારવાનું યોગ્ય લાગતું હોય તે જગાએ અથવા ભાગમાં રાખવાસારૂ જિલ્લામાં હમેશાં (પોલીસનાં) માંણસો રહેતાં હોય તે કર્તાં વત્તાં માંણસો ચાકરીએ રાખવાનો અધિકાર પોલીસ કમિશનરને છે. પણ તેમ કરવાસારૂ તેણે સરકારની મંજૂરી લેવી જોઈયે; અને તે મંજૂરી સરકારી આજેટમાં જાહેરનામું છપાવીને તથા સરકાર ફરમાવે તેવી ખીજી રીતે જાહેર કરવી જોઈયે. પોલીસના સદરહુ વત્તાં માંણસોનો ખરચ દેશની જે જગા અથવા ભાગ જાહેરનામમાં લખ્યો હોય તે જગાએ અથવા ભાગમાં રહેનારા લોકો ઉપર નાખ્યો. અને તે લોકોએ શા કાળા પ્રમાણે રૂપિયા આપવા તે પોતાની નજરમાં આવે તે પ્રમાણે જરૂર હોય તો ચોકસી કરીને જિલ્લાના માનિસ્કેટ કરાવવું.

સન ૧૮૬૧ના ૫ માં આક્ટની ૨૫ મી કલમ.

૨૨. ઉપરની ખેઉ કલમોમાં કહ્યા પ્રમાણે પોલીસનાં માંણસો વત્તાં રાખ્યાં હોય તેઓ ખાખત રૂપિયા તે કલમો પ્રમાણે લેવા હોય તે માનિસ્કેટ લખી મોકલે એટલે કલેક્ટરે ધારાના રૂપિયા પ્રમાણે વસુલ કરવા. અને એખાખત રૂપિયા આવે અથવા સદરહુ પ્રમાણે વસુલ થાય તે સરકારને ખાતે જમા કરવા.

સન ૧૮૬૧ના ૫ માં આક્ટની ૧૬મી કલમ.

૨૩. લોકોનું સ્વસ્થપણું રાખવા સારૂ તથા ગુન્હેગારોને પકડવા સારૂ પોલીસને મદત કરવાનું પોતાની હકુમત માહિના હર કોઈ માંણસને કહેવાનો અધિકાર માનિસ્કેટને અથવા ડિરિટ્રક્ટ મુપરધનેટેડેટને અથવા આસિરંટ ડિરિટ્રક્ટ મુપરધનેટેડેટને અથવા ગામની પોલીસના મુખીને છે. અને જે માંણસને એ પ્રમાણે મદત કરવાનું કહ્યું હોય તે માંણસને કામ કરવાનો પોતાને હુકમ આપ્યો હોય તે વાજખી કારણુ વગર માનવાની ગફલત કરશે અથવા ના કહેરો તે વાત માનિસ્કેટની આગળ સાખિત થશે તો તેથી દરએક ગફલત ખાખત અથવા ના કહેવા ખાખત અથવા હુકમ નહીં માનવા ખાખત ઘણામાં ઘણા પચાસ રૂપિયા મુધી તે દંડને લાયક થશે.

સન ૧૮૬૧ના ૫મા આક્ટની ૧૭મી કલમ ખાખત.

सन १८९१ना प मो आ-
शुनी १३ भी कलम.

२४. २३म १ क्षी.—पोलीसना सधणा कामदारो आ आशुनां सर्व कारखो मटे हनेरां कामगिरी उपर छे अेवुं समजुं. अने योग्य अधिकांरी-
पोलीसना कामदारोनां कामो. अे हुकम तथा वारंठ आायां होय ते तेखे ताणजोअ मान्नीने
अंमलमां लाववां, अने खोछानुं स्वस्थपायुं तथा तेओनां मननी स्थिति तथा तेओनी
अंगरोग्यता तथा तेओनी सामान्य स्थिति केवी छे ते आणतनी अणपर काहाडीने आपवी,
अने गुल्हा तथा सार्वजनिक उपद्रव थवानी मनां करवी, अने गुल्हागशिने रोधी काहाडीने
तेओनो धनसाक थवा साइ तेओनें हांनर करवा अने ले मांखुसोने पकडवानो पोताने काय-
दानो इमे अधिकार होय अने लेओने पकडवानुं वांनपी कारखु होय तेओने पकडवा ; अने
आ कलममां कहेवां हरेकोछि कारखुसाइ वारंठ वगर पीहांमां अथवा गुगारना आआआमां
अथवा हलकां अने अेदंगां मांखुसोने आववा नवानी नगाअे नधने ओकसी करवानो
पोलीसनां दरअेक कामदारने अधिकार छे.

सन १८२७ना १२मा का-
यदानो ३०भी कलम.

गेरवांनपी कामसाइ हधि-
यासो वगेरे राण्यां छे अेवुं लागे
ते पकडवानो अधिकार.
निह्लानो मान्निखेटे करमावे
ते प्रमाखे ते हथियार वगेरेनो
निकाल करवा.

२३म २ छ.—हथियारो अथवा पीछु ननस गेरवांनपी
काम साइ राणी छे अेवुं पोतानां ध्यानमां आववानुं वा-
नपी कारखु होय तो ते सधणां पकडवानो अधिकार सधणा
पोलीस कामदारोने छे. अने निह्लानो मान्निखेटे करमावे
ते प्रमाखे ते हथियारोने तथा ननसोने निकाल करवा.

२५. तोछिमतवाणां मांखुसने ले पोलीस कामदारे अठकावी राण्यो होय ते अंमलदारथी
केनदारी काम अलाववानी रीत आणतना कायदानो १५२ भी

केनदारी काम अलाववानी
रीत आणतना कायदानो १५२
भी कलममां कुहेयो विरोध प्र-
कारेनो हुकम ओवीस कलाकमां
खवातो नही होय त्पारे तोहो-
मतवाणां मांखुसने ओवीस क-
लाक कर्तां वत्तीवार सुधी अ-
ठकानी राण्योनां अधिकार पो-
लीसनां मांखुसोने छे.
अेव प्रसंगे केम करजुं.

कलममां कुहेयो विरोध प्रकारेनो हुकम दूर पडवानो समयथी
अथवा पीछु कंछि वांनपी कारखुथी ओवीस कलाकनी अं-
दर खवातो नही होय, अने सुकरदमानी योग्य रीति ओकसी
करवासाइ तोछिमतवाणां मांखुसने ओवीस कलाक कर्तां वत्ती-
वार सुधी अठकावी राण्योनां नरर देआय त्पारे पाछली
कलममां कहेवा प्रमाखे हुकांमां हकीगत लपीने हुकुमतवाणा
मान्निखेटे पासे मोकलवी अने तेनो नवाय आववे त्पहां सु-
धी तोछिमतवाणा मांखुसने अठकावी राण्यो.

सन १८२७ना १२मा का-
यदानो १६भी कलमनी ८भी
२३म.

२६. २३म १ क्षी.—अेवासीं माल पोताने स्वाधीन खेवानुं काम पोलीस कामदारोनुं छे.

अेवासीं माल अठकावी
राण्योने ते वेअवा आणत पो-
लीस कामदारोनुं तथा पीछु-
आनुं काम.

तेवा मालनी व्यवस्था सन १८५७ ना उ न आअ प्रमाखे
अथवा पीछु कोछि आअ प्रमाखे थवानी नही होय तो ते
माल पोलीस कामदारे गांमना परेखने स्वाधीन करवी अने
तेनी पोहोअ लधने हुकुमतवाणा पासेना मान्निखेटे पासे
मोकलवी. पछी ते मालमिलकतनी व्यवस्था करवा आणत ते मान्निखेटे परेखने हुकम
करवा.

२३म २ छ.—मालमिलकत तमारी पासि राण्यो अथवा हमारी पासि मोकलो अेवो
परेखने हुकम करवाने मान्निखेटे मुअत्पार छे. अे अेमांथी हरेकोछि प्रकारनो हुकम आपे त्पारे
ले मालमिलकत होय ते मालमिलकत अने तेउपर ले मांखुसने दवा होय तेखे नहरेनामांनी
तारिअथी ६ महिनानी अंदर हांनर थधने पोतानो हक साभित करवा अे वात लपीने
मान्निखेटे नहरेनामुं मारजुं.

२३म ३ छ.—आपेकी मुहतमां सदरहु मालमिलकत आणत कोछि दवा नही करे तो
निह्लानो मान्निखेटेना हुकमथी ते मालमिलकत वेअवी. अने ले उपनरो तेनी व्यवस्था
करवाने सरकार मुअत्पार छे. पखु सदरहु नहरेनामांनी तारिअथी अेक वरसनी अंदर
कोछि पोतानो हक साभित कररो तो तेनो दवा ते अेवनेउपर आलरो.

કોઈ માંણસ પોલીસનાં કામમાંથી દૂર થયો તે પોતાનાં કપડાં તથા સાલસરંજામ વગેરે પાછો નહીં આપે તે વાત તેની ઉપર શાખીત થયો તે તે ૨૦૦ રૂપિયાસુધી દંડને અથવા ઘણામાં ઘણા ૬ મહિનાસુધી કેદની શિક્ષાને અથવા એ બેઉ શિક્ષાને લાયક થયો.

૨૭. કોઈ માંણસ પોલીસનાં કામમાંથી દૂર થયો તે પોતાનાં કપડાં તથા સાલ સરંજામ તથા કામ બજાવવા સાથે પોતાને જરૂરીની ખીજ જનસો આપી હોય તે તાબડોતોબ પાછી નહીં આપે તે તે વાત માનિસ્કેટની આગળ સામ્પિત થયા પછી તે અસેં રૂપિયાસુધી દંડને અથવા ઘણામાં ઘણા ૬ મહિનાસુધી સકત મજુરી સાથે અથવા સકત મજુરી વગર કેદની શિક્ષાને અથવા એ બેઉ શિક્ષાને લાયક થયો.

સન ૧૮૬૧ના ૫મા આક્ટની ૨૮મી કલમ.

૨૮. આ આક્ટની ૧૫ મી કલમમાં જે શિક્ષા કહી છે તે શિક્ષા કરતાં વતી શિક્ષા કરવા

સન ૧૮૬૧ ના ૫ મા આક્ટની ૨૯મી કલમ.

પોલીસ કામદાર પોતાને જે કરવું જોઈય તેથી ઉલ્લેખે આલરો તે વગેરે બાબત.

લાયક ચાલે પોલીસ કામદાર પોતાને જે કરવું જોઈયે તેથી ઉલ્લેખે આલરો અથવા કંઈ કાનુન અથવા કાયદો જાણી જોઈને તોડરો અથવા કાયદાસર હુકમ નહીં માનરો અથવા ખીજ ગેર રીતે આલરો અથવા પરવાનગી વગર અથવા બે મહિના અગાઉ સુચના આપ્યા વગર પોતાનાં કામમાંથી નિકળી જરો અથવા નામદીથી આલરો અથવા દ્વેષથી તથા સંભવે તેવાં કારણુ વગર કોઈ માંણસ ઉપર ઝોટી અથવા કુખ દેવા સાથે અથવા હલકી ફરિયાદ કરરો અથવા પોતાના અધિકાર ઉપરાંત કંઈ કામ જાણી જોઈને દ્વેષથી કરરો અથવા કોઈ માંણસને કેદમાં લેઈ જતાં તેની ઉપર કારણુ વગર જુલમ કરરો તે તે માનિસ્કેટને પેહેલા વર્ગના તાબા માંહેના માનિસ્કેટના અધિકાર કરતાં ઝોટા અધિકાર નહીં હોય તે

ગુન્હેગાર થયો તે ઘણામાં ઘણા ત્રણ મહિનાના પગાર જેટલા દંડને અથવા ઘણામાં ઘણા ત્રણ મહિના સુધી કેદની શિક્ષાને અથવા એ બેઉ શિક્ષાને લાયક થયો.

ગુન્હેગાર ઉપર જે ખીજું દિવાની અથવા ફોજદારી કામ ચાલે તેવું હોય તે સદરહુ શિક્ષા થયાંના સમયથી આલરો નહીં એવું સમજવું નહીં.

માનિસ્કેટની આગળ તે વાત સામ્પિત થયા પછી તે પોલીસ કામદાર ઘણામાં ઘણા ત્રણ મહિનાના પગાર જેટલા દંડને અથવા ઘણામાં ઘણા ત્રણ મહિના સુધી જેમાંથી હરકોઈ એક પ્રકારની કેદની શિક્ષાને અથવા એ બેઉ શિક્ષાને લાયક થયો. અને આ કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરાવી એટલે આ આક્ટ સિવાય ખીજ આક્ટ પ્રમાણે ગુન્હેગાર ઉપર ખીજું દિવાની અથવા ફોજદારી કામ ચાલે તેવું હોય તે તેની ઉપર ચલવારો નહીં એવું સમજવું નહીં.

૨૯. પોતાને યોગ્ય રીતે જે શી અથવા ગ્રાચુઈટી લેવાનો અધિકાર હોય તે સિવાય ખીજ કંઈ શી અથવા ગ્રાચુઈટી અથવા બક્ષીસ અથવા ધનામ કોઈ પોલીસ કામદાર હરકંઈ આંહાને હરને અથવા પરહરને લરો તેની ઉપર તે વાત જે માનિસ્કેટને પેહેલા વર્ગના તાબામાંહેના માનિસ્કેટના અધિકાર કરતાં ઝોટા અધિકાર નહીં હોય તે માનિસ્કેટની આગળ સામ્પિત થયો તે તે ઘણામાં ઘણા છ મહિનાના પગાર જેટલા દંડને અથવા ઘણામાં ઘણા છ મહિનાસુધી જેમાંથી હરકોઈ એક પ્રકારની કેદની શિક્ષાને અથવા એ બેઉ શિક્ષાને લાયક થયો.

૩૦. કોઈ પોલીસ કામદાર કાયદાવિરુદ્ધ રીતે ખીજીવડાવીને અથવા ખાહાનું કાહાડીને

અથવા જે કરવાનું અથવા કરાવવાનું પોતાનું કામ હોય તે કરવા બાબત અથવા નહીં કરવા બાબત અથવા કરવાની વાર લગાડવા બાબત અથવા જે અખર આપવી જોઈયે અથવા જણાવવી જોઈયે તે નહીં

આપવા બાબત અથવા આપવાની વાર લગાડવા બાબત લાંચ અથવા ખીન હુકમી બક્ષીસ અથવા ધનામ હસ્તે અથવા પરહસ્તે લેરો અથવા મેળવરો અથવા ગુન્હા કરવાનો યત્ન કરે તે માંધણીમાં ધણા ૧૨ મહિનાના પગાર ભેટલા દંડને અથવા ધણામાં ધણા ૧૨ મહિનાસુધી કેદની શિક્ષાને અથવા એ બેઉ શિક્ષાને લાયક થશે.

અથવા ઉપર કહેલા ગુન્હામાંનો કંઈ ગુન્હો કરવાનો યત્ન કરે તેની ઉપર તે વાત ને અંમલદારને માનિસ્કેટનો અપભ્રાર મળ્યો હોય તે અંમલદારની આગળ સાબિત થશે તો તે ધણામાં ધણા બાર મહિનાના પગાર ભેટલા દંડને અથવા ધણામાં ધણા બાર મહિનાસુધી બેમાંથી હરકોઈ એક પ્રકારની કેદની શિક્ષાને અથવા એ બેઉ શિક્ષાને લાયક થશે.

સન ૧૮૯૧ ના ૫ માં આ-
ક્ટની ૩૦ મી કલમ.

સાર્વજનિક રસ્તામાં તથા જગાએ તથા રાહદારીની જગાએ લોકોએ શી રીતે એકઠાં થવું તથા વરઘોડા વગેરે શી રીતે લઈ જવા તે ઠરાવવાનો અધિકાર માનિસ્કેટ વગેરેને છે.

તેઓએ ક્યે રસ્તે જવું તે કહેવાનો અધિકાર છે.

અને વાર તેહવારને ઘણાં અથવા ધર્મ સંબંધી ક્રિયાની વખતે ગામના રસ્તામાં વાજાં વગાડ્યાં હોય તે બાબત નિયમ ઠરાવવાનો અધિકાર છે.

વરઘોડા વગેરે બંધ કરવાનો અધિકાર માનિસ્કેટને તથા ડિસ્ત્રિક્ટ સુપરઈન્ટેન્ડેન્ટને છે.

સન ૧૮૯૧ ના ૫ માં આ-
ક્ટની ૩૧ મી કલમ.

૩૨. ગામની બાહારના અથવા ગામની અંદરના સરકારી રસ્તામાં અથવા રાહદારીની જગાએ અથવા ધાટ ઉપર અથવા ઉતરવાની જગાએ તથા લોકોને જવા આપવાની સઘળી જગાએ સ્વસ્થતા રાખવી, અને સાર્વજનિક રસ્તા ઉપર તથા સાર્વજનિક રાહદારીની જગાએ રસ્તા બંધ નહીં થઈ જાય તેવા બંદોબસ્ત રાખવા તે પોલીસનાં માણસોનું કામ છે.

સન ૧૮૯૧ ના ૫ માં આ-
ક્ટની ૩૨ મી કલમ.

ઉપરની બેઉ કલમો પ્રમાણે આપેલા હુકમ કોઈ માણસ નહીં માનરો તે વાત સાબિત થશે તો તે ૨૦૦ રૂપિયાસુધી દંડને લાયક થશે.

૩૩. ઉપરની બેઉ કલમો પ્રમાણે આપેલા હુકમ કોઈ માણસ નહીં માનરો તો માનિસ્કેટની આગળ તે વાત સાબિત થયા પછી તે ખસે રૂપિયાસુધી દંડને લાયક થશે.

સન ૧૮૯૧ ના ૫ માં આ-
ક્ટની ૩૩ મી કલમ.

પાછળી ત્રણ કલમોમાં કહેલી બાબતોમાં જિલ્લાના માનિસ્કેટનો સામાન્ય અધિકાર છે તેને તે કલમો ઉપરથી હરકત થતી નથી.

૩૪. ઉપરની ત્રણ કલમોમાં કહેલી બાબતોમાં જિલ્લાના માનિસ્કેટનો સામાન્ય અધિકાર છે તે અધિકારને તે કલમોનાં કોઈ ઠરાવથી હરકત થાય છે એવું સમજવું નહીં.

૩૫. જે રોહિરમાં માનિચ્છે છે તેનો હોય અથવા મ્યુનિસિપલ કમિશનરનું ખાતું કાયદા સર રીગે કાઢાડું હોય તે રોહિરમાં અથવા જે રોહિરને અથવા સાર્વજનિક રસ્તાને આ કલમ યુગ્મ સરકારના હુકમથી ખસુસ કરીને લાગૂ કરી હોય તે રોહિરમાં અથવા રસ્તામાં અથવા રસ્તાપાસે કોઈ માંણુસ હેઠળ લખ્યાપ્રમાણે ગુન્હે કરીને રહેવ સીએને અથવા આવનાર જનાર લોકોને અટકાવ અથવા અડચણ યાય અથવા કંટાળો આવે અથવા જોખમ અથવા ખીછીક અથવા ગુકસાંન લાગે તેવું કરશે તો માનિચ્છેની આગળ અથવા મ્યુનિસિપલ કમિશનરોની ખોડ કાયદાપ્રમાણે સ્થાપી હોય તેની આગળ તે વાત તેની ઉપર સંબિત થયા પછી તે પચાસ રૂપિયાસુધી દંડને અથવા ધણામાં ધણા આઠ દાહાડાસુધી કેદની શિક્ષાને લાયક થશે.

સદરહુકમણે ગુન્હે કરનારાં માંણુસને વારંટ વગર કેદ કરવાનો અધિકાર પોલીસ કામદારને છે.

ગુન્હે કરશે તેને વારંટ વગર કેદ કરવાનો અધિકાર પોલીસના હર કોઈ કામદારને છે ; એટલે,

જનાવરને અવિચારથી ખડખવા વગેરે.

કોઈ તળાવમાં અથવા હોદમાં નાહાવું અથવા તે ખાડવો.

ઘોડાને અથવા ખીજાં દોરને એપરવાઇથી હકડું અથવા શિખવડું અથવા સંભાળનાનો ખરાબર ખંદોખસ્ત કસ્લાવગર સુકી જવું.

કંઈ માલ વેચવાને હુકમ વગર માંડી સુકવો.
નેમેલી જગાશિવાય ખીજ જગાએ કચરો અથવા ગોજવાડ અથવા પૂંજો નાખવો અથવા સુકવો.

સાર્વજનિક રસ્તામાં અથવા રસ્તાસામે દોર મારવા.
શરીર અથવા કંટાળો આવે તેવું કુરૂપપણું અથવા રોગ નિર્લજનપણું ઉઘાડું સુકવું.
ઝાડો ખીસાળ કરીને ઉપદ્રવ કરવો.
અથવા દારૂ વગેરે પીઇને તોફાન અથવા મસ્તી કરવી.
અથવા પોતાની સંભાળ નહીં યાય તેવું યઈ જવું.
અથવા જીગાર રમતાં અથવા તે કામમાં મદત કરતાં પકડાડું.

રહેતો હોય અથવા મ્યુનિસિપલ કમિશનરનું ખાતું કાયદા સર રીગે કાઢાડું હોય તે રોહિરમાં અથવા જે રોહિરને અથવા સાર્વજનિક રસ્તાને આ કલમ યુગ્મ સરકારના હુકમથી ખસુસ કરીને લાગૂ કરી હોય તે રોહિરમાં અથવા રસ્તામાં અથવા રસ્તાપાસે કોઈ માંણુસ હેઠળ લખ્યાપ્રમાણે ગુન્હે કરીને રહેવ સીએને અથવા આવનાર જનાર લોકોને અટકાવ અથવા અડચણ યાય અથવા કંટાળો આવે અથવા જોખમ અથવા ખીછીક અથવા ગુકસાંન લાગે તેવું કરશે તો માનિચ્છેની આગળ અથવા મ્યુનિસિપલ કમિશનરોની ખોડ કાયદાપ્રમાણે સ્થાપી હોય તેની આગળ તે વાત તેની ઉપર સંબિત થયા પછી તે પચાસ રૂપિયાસુધી દંડને અથવા ધણામાં ધણા આઠ દાહાડાસુધી કેદની શિક્ષાને લાયક થશે. અને કોઈ માંણુસ હેઠલ લખ્યાપ્રમાણે

સન ૧૮૬૧ ના ૫ મા આ-ક્ટની ૩૪ મી કલમ.

૧. કોઈ માંણુસ કોઈ જનાવરને અવિચારથી અથવા નિર્દયપણે ખડખરો અથવા તેના ગેર ઉપયોગ કરશે અથવા તેની ઉપર જીલમ કરશે તે.

૨. કુવો અથવા તળાવ અથવા હોદ જે કામ સાથે નેમ્યો હોય તે કામમાં એછા ઉપયોગી પર તેવી રીતે તેમાં કોઈ માંણુસ નાહરો અથવા ઘોરો અથવા ખીજ રીતે ખરાબ કરશે અથવા ખરાબ કરાવશે તે.

૩. કોઈ માંણુસ કોઈ રસ્તામાં અથવા રાહદારીની જગાએ ઘોડાને અથવા ખીજાં દોરને એપરવાઇથી અથવા ધણાં જોરથી હકડે અથવા શિખવરો અથવા તેને સંભાળનાનો પૂરો ખંદોખસ્ત કસ્લાવગર સુકી જશે ; અથવા ફલાંણું દોર અથવા વાહન કાહાડી લઇ જાઓ એવી સુચના પોહિએ પછી જરૂર હોય તે કૂર્તી વત્તીવાર લગી રહેવા દેશે, અથવા હુકમ વગર કંઈ માલ વેચવાને અથવા ખીજ રીતે માંડી સુકશે અથવા નેમેલી જગા સિવાય ખીજ જગાએ કચરો અથવા ગોજવાડ અથવા પૂંજો નાખશે અથવા સુકશે તે.

૪. કોઈ માંણુસ સરકારી રસ્તામાં તથા માર્ગમાં તથા રાહદારીની જગાએ અથવા તેની પાસે અથવા સામે કંઈ દોરને મારી નાખશે અથવા મારેલું દોર અથવા ચામડું સાફ કરશે ; અને જાણીએઈને તથા નિર્લજનપણે પોતાનું શરીર ઉઘાડું સુકશે અથવા કંટાળો આવે તેવું કુરૂપપણું અથવા રોગ ઉઘાડા સુકશે, અથવા ઝાડો ખીસાળ કરીને ઉપદ્રવ કરશે અથવા દારૂ વગેરે પીઈને તોફાન અથવા મસ્તી કરશે ; અથવા પોતાનાથી પોતાની સંભાળ નહીં યાય તેવા યઈ જશે ; અથવા જીગાર રમતાં અથવા તે કામમાં મદત કરતાં પકડાડશે તે.

૩૬. કોઈ માંલુસ કોઈ સહાધારીની જગ્યાએ માંડવો અથવા યુપકું અથવા તમેલો અથવા તેવું બીજું કુંઈ બાંધવો, અથવા પથરા અથવા ધર ઉપદ્રવ. બાંધવાનું સામન સુખરો. અથવા પાસે રહેનારાઓને

અથવા આવનાર જનાર લોકોને કુંટાળો આવે તેવી રીતે રોહિરની અથવા ગામની હદમાં ઝંકી-ઓમાં અથવા ઉકરડામાં અથવા તેવાં બીજાં કરામાં ગોળે પદાર્થ એકઠા થવા દેરો અથવા કોઈ ધરમાંથી અથવા કારખાનાંમાંથી અથવા તમેલામાંથી અથવા સંડાસમાંથી અથવા તેવાં બીજાં કરામાંથી લોકોની સહાધારીની જગ્યાએ ગોળે પદાર્થ વહેવા દેરો અથવા જે તલાવ અથવા હોદ પાણી પીવાસાગરેઓ હોય તેમાં એમાંમાં જે વહેવાએ પાણી આવતું હોય તે વહેવામાં મુએકું જનાવર અથવા કચરો અથવા ગોળવાડ નાખરો અથવા જે બીજી જગ્યાએ સદરહુ પ્રકારનો કચરો પૂળે નાખ્યાથી લોકોને ઉપદ્રવ થાય તે જગ્યાએ નાખરો અથવા કરેલી કાનુનો અથવા માનિચ્છેતો હુકમ નહીં માનીને ધાસ અથવા બીજે જગ્યાળાગ્રાહી (એટલે તાબડોબ સળગી ઉઠે તેવા) પદાર્થ સીંચી મુકરો અથવા ભરી મુકરો અથવા રહેવાનાં ધરને અથવા પડાળને અથવા બીજી ઈમારતને નુકસાન લાગે તેમ પાસે સીંચી મુકું હોય અથવા ભરી મુકું હોય તે કાહાડી લઈ જવાને ચૂકરો અથવા કુંટાળા અથવા ગ્રાડી ઘણીજ વધવા દીધાથી લોકોને ઉપદ્રવ કરવા જેવું હોય તે ગ્રાડી નાખવાનો અથવા કાહાડી નાખવાનો માનિચ્છેતે અથવા મુનિસિપલ કમિશનરોની બોર્ડે હુકમ કર્યો હોય તે નહીં મ નરો તો તે વત માનિચ્છેતની આગળ અથવા યોગ્ય રીતે સ્થાપેલી મુનિસિપલ કમિશનરોની બોર્ડની આગળ સામિત થયાપછી તે માંલુસને સદરહુ પ્રકારનાં દરએક ગુન્હા બાબત પચાસ રૂપિયા મુધી દંડ થરો અથવા ઘણામાં ઘણા આઠ દાહડા લગી કેદની શિક્ષા થરો.

સન ૧૮૨૭ ના ૧૨ માં કાયદાની ૧૮ મી કલમની ૨ છ રકમ.

૩૭. ઉન્મત્તપાણું અથવા હુકમની અવગા અથવા કામની સરોપ ગફલત અથવા એક મહિનો અગમ્ય સુચના આપ્યા વગર અથવા વાજબી ધરના (ખાનગી) આકરોની કારણુ વગર ચાકરી છોડવી એ પ્રમાણે કોઈ ખાનની આકર ગેર રીતે ચાલરો તો તે વાત માનિચ્છેતની આગળ સામિત થયા પછી તેને પચાસ રૂપિયા મુધી દંડ અથવા ઘણામાં ઘણા એક મહિનાની કેદની શિક્ષા થરો અને ચાલતા મહિનાના પગાર ઉપર તેનો હક પેંહોંચરો નહીં.

સન ૧૮૬૧ ના ૫ માં આ-કેટની ૩૬ મી કલમ.

૩૮. આ આકટ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક કોઈ ગુન્હા બાબત બીજા કોઈ કાયદા પ્રમાણે અથવા આકટ પ્રમાણે કોઈ માંલુસ ઉપર ફરિયાદ કરવાની અથવા આકટના કોઈ ઈરાવ ઉપરથી થાય છે એવું સમજવું નહીં, અથવા તેવા ગુન્હા બાબત આ આકટમાં જે શિક્ષા ઈરાવી છે તે શિક્ષા સિવાય બીજા કોઈ કાયદા પ્રમાણે અથવા આકટ પ્રમાણે બીજી શિક્ષાને અથવા મહેડી શિક્ષાને તે લાયક થરો નહીં એવું સમજવું નહીં. પણ એવું ઈરાવું છે કે એકના એક ગુન્હા બાબત કોઈ માંલુસને ખેવાર શિક્ષા થરો નહીં.

સન ૧૮૩૯ નો ૨જો આકટ પાછો ફરીથી ઈરાવ્યો. ઉપરની ૧૩ થી કલમ જુઓ. સન ૧૮૬૧ ના ૫ માં આકટની ૩૭ મી કલમ.

૩૯. જે ગુન્હા બાબત શિક્ષા કરવાનો માનિચ્છેતને અધિકાર છે તે ગુન્હા બાબત આ આકટના આધારથી કરેલા દંડ બાબત કેદ ઈરાવવાનો અધિકાર છે અથવા ગુન્હે-ગારનો માલ જપ્ત કરીને તથા વેચીને વચ્ચલ કરવા. આકટના આધારથી દંડ ઈરાવવામાં આવે તે નહીં ભરે અને નહીં ભરે તો શું કરવું તે બાબત કાયદામાં બીજી રીતે ઈરાવેલું નહીં હોય તો તે દંડ બાબત કેદ ઈરાવવી. અથવા સદરહુ પ્રકારનો હુકમ કરનારા માનિચ્છેતની હકુમતની સ્થલસીમમાં ગુન્હેગારનો માલ હોય તે તે માનિચ્છેતની સહીના વારંદ ઉપરથી જપ્ત કરીને તથા વેચીને દંડ વચ્ચલ કરવા.

૪૦. પોલીસ કામદારને હાથે સમન વગેરે હુકમ પોહોંઆડવા બાબત અવેળ આવે તે, તથા ધનામનો તથા દંડનો અથવા ધનામના તથા દંડના હિસ્સાનો અવેળ ખખર આપનારને કાયદા પ્રમાણે આપવામાં આવે છે તેવા અવેળ પોલીસ કામદારે ખખર આપી હોય તે ઉપરથી આવે તે જનરલ પોલીસ ફંડમાં જમા કરાવે. પણ એવું ઇરાવું છે કે કંઈ વિરોધ ચાકરી કરવા બાબત પોલીસ ફોર્સના માંણસોને વિરોધ ધનામ આપવાની મના આ કલમના કોઈ ઇરાવ ઉપરથી છે એવું સમજવું નહીં.

સન ૧૮૯૧ ના ૫ મા આ-
ક્ટની ૪૧ મી કલમ.

૪૧. પોલીસ કામદારે ગફલત કરી હોય તેથી અથવા પોતાને જે કરવું જોઈએ તેથી ઉલ-
ટા ચાલ્યા હોય તેથી નુકસાન થયું હોય તે બાબત તેની ઉપર પોલીસ કામદાર ઉપર ફરિયાદ કરવી હોય તે ત્રણ મહિનામાં સર કરવી જોઈએ. ફરિયાદ સર કર્યાં પહેલાં એક મહિને આગમ્ય સુચના લખી આપવી જોઈએ. બની હોય તે જિલ્લાના ડિસ્ત્રિક્ટ સુપરઇન્ટેન્ડેન્ટને અથવા આસિસ્ટન્ટ ડિસ્ત્રિક્ટ સુપરઇન્ટેન્ડેન્ટને સુચના લખીને આપવી જોઈએ. સદરહુ પ્રમાણે ફરિયાદ કર્યાં પહેલાં પ્રતિવાદીએ નુકસાનનું પૂરું વળતર આપવામાં કહ્યું હશે અથવા ફરિયાદ કર્યા પછી પ્રતિવાદીએ અથવા પ્રતિવાદીની તરફથી પૂરી રકમ કોર્ટમાં ભરી હશે તો વાદીની ફરિયાદ ચાલશે નહીં. અને સદરહુ પ્રકારના સુકરદમામાં વાદીની તરફનું હુકમનામું થશે તો પણ પ્રતિવાદીની પાસેથી તેને ખરચ મળશે નહીં. પણ જે જડજની આગળ તે સુકરદમાનો ધનિસાફ થશે તે જડજ એવો ઘખ-લા આપશે કે એ ફરિયાદ કરી તે વાજબી છે તોજ પ્રતિવાદીની પાસેથી ખરચ મળશે.

સન ૧૮૯૧ ના ૫ મા આ-
ક્ટની ૪૨ મી કલમ.

૪૨. કોઈ પોલીસ કામદારે પોતાના હુદાના સખખથી કંઈ વાત કરી હોય તે બાબત તેની ઉપર ફરિયાદ થાય અથવા કામ ચાલે તેમાં તે એવા જવાબ આપવાને મુખત્યાર છે કે તે વાત મેં કરી તે જે પોલીસ કામદારના અથવા માનિજ્વેટના તાબામાં હું તે વખતે હતો તેના હુકમના આધારથી કરી હતી. તે વાત કરવાનું જે હુકમમાં લખ્યું હોય તે હુકમ હાજર કરીને અથવા તે હુકમની જે નકલ ઉપર માનિજ્વેટે સહી કરી હોય તે નકલ હાજર કરીને તે જવાબ સાબિત કરવો. પછી હુકમ આપનારા અમલદારની હકુમતમાં કંઈ ખ.મી હોય તો પણ પ્રતિવાદીની તરફનું હુકમ કરવું. સહી ખરી છે કે નહીં તે બાબત કોર્ટને રાફ આપવાનું કારણ નહીં હોય ત્યારે સહી બાબત પુરાવો મંગાવ્યા વગર તે હુકમ અથવા સહીવાળી નકલ પુરાવામાં લેવી. પણ એવું ઇરાવું છે કે તે હુકમ આપનારા અધિકારી ઉપર પક્ષકારનો જે ઇલાજ ચાલતો હોય તેને આ કલમના કોઈ ઇરાવ ઉપરથી હરકત થાય છે એવું સમજવું નહીં.

સન ૧૮૯૧ ના ૫ મા આ-
ક્ટની ૪૩ મી કલમ.

૪૩. હેઠળ લખેલા શબ્દોનો તથા વાક્યોનો અર્થ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવો ; પણ તેવા અર્થને વિષય ઉપરથી અથવા સંબંધ ઉપરથી બાંધ અર્થની રકમ. આવતો હોય તો તેવા અર્થ સમજવો નહીં.

નિહ્લાનો કારભાર ચલાવવાનું કામ જે મુખ્ય અંમલદારને સોંપ્યું હોય અને જે માંણસ માનિચ્છેટનો અધિકાર ચલાવતો હોય તે મુખ્ય અંમલદારના હુદાનું નામ ગમે તે હોય તોપણ તે અંમલદારનો બોધ “નિહ્લાનો માનિચ્છેટ” આ શબ્દ ઉપરથી થાય છે એવું સમજવું.

“માનિચ્છેટ.”

કોઈ માંણસ માનિચ્છેટનો સઘળો અથવા કોઈ અધિકાર ચલાવતો હોય તેનો સમાસ “માનિચ્છેટ” આ શબ્દમાં થાય છે એવું સમજવું.

“પોલીસ” — “પોલીસ કામદાર.”

આ આક્ટની ૧૫ મી કલમ પ્રમાણે નેમેલાં સઘળાં માંણસોનો સમાસ “પોલીસનાં માંણસ” અને “પોલીસ કામદાર” આ શબ્દોમાં થાય છે એવું સમજવું.

“માલ.”

હરકંઈ જંગમ માલનો અથવા નાણાંનો અથવા નાણાંના દસ્તાવિજનો સમાસ “માલ” આ શબ્દમાં થાય છે એવું સમજવું.

વચન.

એક વચની શબ્દમાં અનેક વચનનો સમાસ થાય છે. અને અનેક વચની શબ્દમાં એક વચનનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

લિંગ.

પુલિંગી શબ્દોમાં સ્ત્રીએનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

માંણસ.

માંણસ આ શબ્દમાં મંડળીનો અથવા સનદી મંડળીનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

મહિનો.

મહિનો આ શબ્દનો અર્થ ડ્યાલેન્ડર મહિનો સમજવો.

દોર આ શબ્દમાં શિંગડાવાળાંદોરોનો સમાસ થાય છે તે શિવાય વળી હાથીનો તથા જાંઠનો તથા ઘોડાનો તથા ગધેડાનો તથા ખચરનો તથા ઘેરાનો તથા ખકરાનો તથા ડુકરોનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

૪૪. ખીજા આક્ટમાં અથવા કોઈ દસ્તાવિજમાં અથવા લેખમાં અથવા પ્રોસિડિંગમાં આ આક્ટનું નામ લખવું હોય ત્યારે “સન ૧૮૬૨ નો મુખ્ય ઠિલાકાનો ડિસ્પીક્ટ પોલીસનો આક્ટ” આ નામ લખવું તો ચાલશે.

મુંબઈ ઈલાકાનાં ગામની પોલીસ આપત નિયમ . દરાવવા આપતના આક્ટનો મસુદો.

મુંબઈ ઈલાકાનાં ગામની પોલીસ આપત નિયમ દરાવવા યોગ્ય છે વારંતે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે
દરાવ્યું છે:—

ઉદ્દેશ.

૧. મુંબઈનાં કાયદા પુસ્તક માંહેના સન ૧૮૨૭ ના ૧૨ મા કાયદાનો ભાગ ૨૬ કર્યા
છે તેની વિગત.

મુંબઈનાં કાયદા પુસ્તકમાંહે-
ના સન ૧૮૨૭ ના ૧૨ મા
કાયદાના ભાગ ૨૬ કરવા
આપત.

૬ ફી કલમ.

ઈંડિયાની લેન્ડિંગ એન્ડ ડોસિલના સન ૧૮૬૨ ના ૧૭ મા આક્ટ ઉપરથી ૨૨ મી
કલમનો ભાગ ૨૬ થયા નથી તેટલા ભાગ.

૪૮ મી કલમના આરંભથી તે ૫૩ મી કલમના છેડા સુધી.

૨. દરએક જિલ્લામાં માનિસ્ટ્રેટનો હોદ્દા ને અંમલદારની પાસે કાયદા પ્રમાણે હોય તે
અંમલદારનાં કામમાંનું જિલ્લાનાં ગામની પોલીસનો અંદોખરત કરવો તથા તપાસ રાખવી
તથા તે ઉપર હકુમત ચલાવવી એ કામ છે, અને તે કામ ઉપર પોલીસ કમિશનરની હકુમત
ચાલશે તથા તે તે કામની તપાસ રાખશે.

ગામની પોલીસનો અંદો-
ખરત કોણે કરવો અને તે ઉપર
કોણે હકુમત ચલાવવી અને
કોણે તપાસ રાખવી.

૩. જિલ્લાનો માનિસ્ટ્રેટ પોલીસનાં કામ આપત પોલીસ પટેલો ઉપર અથવા ગામના
ખીન્ન અંમલદારો ઉપર ને અધિકાર ચલાવતો હોય અથવા ચલાવવાને સુખત્યાર હોય તે
અધિકાર ખસ્ટા કરીને અખત્યાર આપ્યો હોય ત્યારે પોલીસના ડિસ્ટ્રિક્ટ સુપરધન્ડેન્ટે તથા
તેના આસિસ્ટન્ટે કમિશનરના તથા જિલ્લાના માનિસ્ટ્રેટના હુકમ પ્રમાણે ચલાવવો એવું
દરાવવાને ગવરનર ઇન કૌન્સિલ સુખત્યાર છે.

પોલીસ પટેલો ઉપર અથવા
ગામના ખીન્ન અંમલદારો
ઉપર કોણે અધિકાર ચલાવવો.

૪. દરએક ગામની પોલીસ, વતનદાર પટેલને સ્વાધીન રહેશે, અથવા કમિશનરની
મંજૂરીથી તથા સન ૧૮૪૩ ના ૧૧ મા આક્ટના દરાવ પ્રમાણે અથવા મુંબઈ ઈલાકામાં
ગામના વતનદાર અંમલદારોની આક્ટની આપત નિયમ દરાવવાવિશે ખીન્ને કંઈ આક્ટ હોય
તેના દરાવ પ્રમાણે ને ખીન્ન માંણસને જિલ્લાનો માનિસ્ટ્રેટ પોલીસ પટેલ નેમરો તેને સ્વાધીન
ગામની પોલીસ રહેશે.

ગામની પોલીસ, વતનદાર
પટેલને અથવા ખીન્ને કોઈ
પોલીસ પટેલ નેમવામાં આ-
વશે તેને સ્વાધીન રહેશે.

૫. રકમ ૧ લી.—શહેરોમાં અથવા જગાએ ગામની પોલીસનું કામ એક પોલીસ
પટેલથી યેગ્ય રીતે ચલાવવું નહીં હોય ત્યારે કમિશનરનું અનુમત લઈને તે શહેરની અથવા
જગાની જૂદી જૂદી તુકડી સાર જરૂર હોય તેટલા પોલીસ પટેલ નેમવાનો અધિકાર અથવા
ગામની પોલીસ સુધાં સઘળી પોલીસ ફોર્સ ઉપર હુકમ તથા અધિકાર ચલાવવાનો અખત્યાર
આપીને ડિસ્ટ્રિક્ટ પોલીસ અંમલદાર નેમવાનો અધિકાર અથવા એ બેઉ પ્રકારના અંમલદાર
નેમવાનો અધિકાર જિલ્લાના માનિસ્ટ્રેટને છે.

શહેરની અથવા જગાની
જૂદી જૂદી તુકડી સાર પો-
લીસ પટેલ નેમવાનો અધિ-
કાર છે.

રકમ ૨ જી.—આ કલમ પ્રમાણે નેમલા અંમલદારને મુંબઈ ઈલાકાની ડિસ્ટ્રિક્ટ પોલીસ
આપત સન ૧૮૬૨ નો આક્ટ છે તે ઉપરથી ને અધિકાર તથા કામ છે તે સિવાય વળી
પોલીસ પટેલનાં સઘળાં કામો કરવાનો તેને અધિકાર છે અને તે સઘળાં કામો તેણે કરવ
જોઈયે.

તેઓનો અધિકાર.

પોલીસ પટેલનાં કામો.

૬. પોલીસ પટેલ ઉપર જિલ્લાના માનિસ્ક્રેટની હુકમત ચાલે છે તે સિવાય વળી તા. માંહેના ને માનિસ્ક્રેટની હુકમતની સ્થલસીમમાં તેનું ગામ હોય તે તા. માંહેના માનિસ્ક્રેટના હુકમ પ્રમાણે તેણે કામ કરવું જોઈયે. અને તા. માંહેના માનિસ્ક્રેટ ને પત્રો અથવા અપર માગે તે તેને તેણે આપવી જોઈયે. અને ગુન્હા બાબત તથા પોલીસને લગતાં સઘળાં કામ બાબત અને ગામના લોકોનાં મનની સ્થિતિ તથા તેઓની આરોગ્યતા તથા તેઓની સામાન્ય સ્થિતિ કેવી છે એ બાબત હવેરાં અપર આખાં કરવી જોઈયે. ડિસ્ક્રિપ્ટ પોલીસ પોતાનું કામ કરવાસાથે મદત માગે તે તેણે થાય તેટલી મદત કરવી જોઈયે.

ગામના આકરો ઉપર તેને અધિકાર.

૭. ગામના આકરનું ધણું કરીને ગમે તે કામ હોય તે; પણ તે સર્વની પાસે પોતાનાં કામમાં મદત માગવાનો પોલીસ પટેલને અધિકાર છે. અને પોલીસ પટેલને સઘળાં પત્રો તથા પ્રેસિડિંગ લખીને તૈયાર કરી આપવાનું કામ ગામની જમાખંદીના હિસાબ રાખવા સાથે જોઈએ આકરીએ રાખ્યા હોય તેઓનું છે એવું સમજવું.

ચોરી વગેરે નહીં થવા દેવાનો બંદોબસ્ત રાખવો.

૮. ચોરી નહીં થાય તથા લોકોની સ્વસ્થતાને હરકત નહીં પોહોંચે તથા સઘળા લોકોને તથા ગામના લોકોને ધ્વજ થાય તેવાં કામો નહીં થાય તેવા બને તેટલા બંદોબસ્ત રાખવા સાથે ગામના આકરલોકોની વ્યવસ્થા પોલીસ પટેલે કરવી. અને તે આકરલોકોમાંથી કોઈ માંણસ ગેર રીતે ચાલે અથવા ગફલત કરે તે તે સઘળી વાત પોતે ને માનિસ્ક્રેટના પ્રવક્ષ તાબામાં હોય તે માનિસ્ક્રેટને તેણે જાહેર કરવી.

કામની ગફલત વગેરે કરશે તે શિક્ષા થશે.

૯. પોલીસ પટેલ અથવા પોલીસનું કામ પડે ત્યારે ગામના આકરોમાંથી ને માંણસને તે કામ કરવું પડે તે માંણસ પોલીસનું કામ કરવામાં ગફલત અથવા આજ્ઞા કરશે તે ને અંમલદારને આ આકરની ૩૭ કલમ પ્રમાણે ગામની પોલીસનો અધિકાર આપ્યા હોય તે અંમલદારના હુકમથી તે માંણસ ધણામાં ધણા પોતાના તણ મહિનાના પગાર નેટલા રૂપિયા સુધી દંડને લાયક થશે. આ કાનુન પ્રમાણે ને શિક્ષા થઈરકે છે તે કર્તાં વતી શિક્ષા કરવા લાયક કામની કંઈ સુક તે કરશે અથવા કાનુન તોડશે અથવા બીજે પ્રકારે ગેર રીતે ચાલશે અથવા ગુન્હો કરશે તે પોલીસનું કોઈ માંણસ તેજ પ્રમાણે ગેર રીતે ચાલે અથવા ગુન્હો કરે ત્યારપછી તેની ઉપર મુંબઈ ધલાકાની ડિસ્ક્રિપ્ટ પોલીસ બાબત સન ૧૮૬૨ નો આક્ટ છે તેની ૨૮ મી, ૨૯ મી, અને ૩૦ મી કલમ પ્રમાણે ને રીતે કામ ચલાવીને તેને શિક્ષા કરે છે તે રીતે તેની ઉપર કામ ચલાવીને તેને શિક્ષા કરવી.

પોલીસ પટેલનાં કૅટલા એક કામ વગેરે.

૧૦. ૨૬મ ૧ લી.—ને અધિકારીને હુકમ પોલીસ પટેલ તથા ગામની પોલીસના લોકોને એ માનવો જોઈયે તેણે આપેલા હુકમ તાબડતોમ માનવા તથા તેણે આપેલાં વારંચો બજાવવા અને લોકોનાં સ્વસ્થપણાં બાબતની અપર કાહાડીને ડિસ્ક્રિપ્ટ પોલીસને જાહેર કરવી; અને પોતાનાં ગામની હદમાં ગુન્હા તથા સાર્વજનિક ઉપદ્રવ નહીં થવા દેવાનો બંદોબસ્ત રાખવો; તથા ગામમાંના ગુન્હેગારોને શોધી કાહાડીને તેઓને ધનસાક થવાસાથે તેઓને હાજર કરવા, અને ને માંણસોને પકડવાનો વાજબી સમય હોય તેઓને ગામની હદમાં પકડવા એ પોલીસ પટેલનું તથા ગામની પોલીસના લોકોનું કામ છે.

પકડવાં માંણસને ૨૪ કલાકની અંદર ડિસ્ક્રિપ્ટ પોલીસ થાણાંમાં મોકલવો.

૨૬મ ૨૭—ઉપર કહ્યા પ્રમાણે પકડવાં માંણસને ૨૪ કલાકની અંદર ને ડિસ્ક્રિપ્ટ પોલીસ થાણાંની હદમાં પોતાનું ગામ હોય તે થાણાંમાં મોકલવો, અથવા થાણાંનો અંમલદાર આવી ત્યાંહાં સુધી અથવા તેણે ને અંમલદારને મોકલ્યા હોય તે અંમલદાર આવી ત્યાંહાં સુધી તેને અટકાવી રાખવો. પછી તે અંમલદારે મુંબઈ ધલાકાંની ડિસ્ક્રિપ્ટ પોલીસ બાબત સન ૧૮૬૨ નો આક્ટ છે તે પ્રમાણે તબવીબ કરવી.

ગુન્હેગારે ગામમાંથી ના હાસોગયો હોય અથવા તે માલમ પડતો નહીં હોય તે ડિસ્ક્રિપ્ટ પોલીસથાણાંના અંમલદારને અપર મોકલવી.

૧૧. ગામની હદમાં ગુન્હો કરીને ગુન્હેગાર નાહાસી ગયો હોય અથવા માલમ પડતો નહીં હોય તે પોલીસ પટેલ પોતાનું કામ ને ડિસ્ક્રિપ્ટ પોલીસથાણાંની હદમાં હોય તે થાણાંનાં અંમલદારને તાબડતોમ અપર મોકલવી. અને પોતાની જાતે ચોકસી કરવા માંડવી. અને તે બાબત ને પુરાવો મળે તે લઈને સદરહુ અંમલદારની પાસે તેણે મોકલવો.

૧૨. કોઈ માંણસ ક્રોએ તે અથવા અકસ્માત મરણ પામે અથવા ગામની હદમાં મુડું નડે તો પોલીસ પટેલે ગામના અથવા આસપાસના ત્રણ ચાર આગરદાર હુરિયાર માંણસોને પંચાતનામું કરવાસાર તામડતામ બોલાવીને એકકા કરવાં. પછી તે માંણસોએ મરણના કારણની તથા તે સંબંધીની સઘળી હકીગતની ચોકસી કરીને લખેલા રિપોર્ટ કરવો. તે રિપોર્ટ પોલીસ પટેલે જે પોલીસ થાણાંની હદમાં ગામ હોય તે થાણાંના અંમલદારની પાસે મોકલવો. પછી આગળ કામ ચાલે તેમાં તે રિપોર્ટ પુરાવામાં લેવાની જરૂર હોય તો પુરાવામાં લેવો.

કોઈ માંણસ ક્રોએ તે અથવા અકસ્માત મરણ પામે અથવા ગામમાં મુડું નડે તો પંચાત મેળવવી.

૨૩મ ૨ જી—પોલીસ પટેલ કોઈ માંણસને સદરહુ પ્રકારની પંચાતમાં બેસવાનું કહે તે માંણસ વાજબી કારણ વગર તે પ્રમાણે કરવાની ના કહેરો અથવા ગફલત કરરો તો તે ગુન્હો તેની ઉપર માનિસ્ટ્રેટની આગળ સાંખિત થયા પછી તે ઘણામાં ઘણા ૫૦ રૂપિયા સુધી દંડને અથવા એક મહિનાસુધી કેદને લાયક થરો.

પંચાતમાં બેસવાની ના કહેરો અથવા ગફલત કરરો તો શિક્ષા થરો.

૨૩મ ૩જી—માંણસ મરણ પામ્યો તે સ્વાભાવિક રીતે મરણ પ.મ્યો નથી એવું પંચાતનામાં ઉપરથી લાગે તો જે સિવિલ સર્જનને અથવા વૈદક આતાના ખીજા અંમલદારને એવે પ્રસંગે મુડું તપાસવા સાર સરકારે નેમ્યો હોય તેવા પાસેના સિવિલ સર્જનની પાસે અથવા વૈદક આતાના અંમલદારની પાસે પોલીસ પટેલે મુડું રસ્તે જતાં કોહિઈ જવાની ધારતી નહીં હોય તો મોકલવું. પછી તે સિવિલ સર્જને અથવા વૈદક આતાના અંમલદારે શાથી માત આશું તે જાણવું. મુડું મોકલવું તો કોહિઈ જરો અને તપાસવાને કામ લાગરો નહીં અથવા ધારતી લાગરો એવું હોય તો જે ડિરિસ્ટ્રીટ પોલીસ થાણાંની હદમાં ગામ હોય તે થાણાંના અંમલદારને અથવા માનિસ્ટ્રેટને હુકમ આપ્યા વગર પોલીસ પટેલે તે મુડું બાળવા દેવું નહીં.

તપાસવાસાર પાસેના સિવિલ સર્જન વગેરેની પાસે મુડું ચારે મોકલવું.

તેવું કરાવું નહીં હોય ત્યારે પોલીસ થાણાંનો અંમલદાર હુકમ આપે ત્યાં સુધી મુડું બાળવા દેવું નહીં.

૧૩. પોતાનાં ગામનાં કલાણાં માંણસે ખીજાં કલાણે મ્હેટો ગુન્હો કર્યો છે એવું માનવાનો સખમ હોય તેને પોલીસ પટેલે પકડવો. અને જે પોલીસ થાણાંની હદમાં પોતાનું ગામ હોય તે થાણાંનો ડિરિસ્ટ્રીટ પોલીસ અંમલદાર આવે ત્યાં સુધી તેને અટકાવી રાખવો અને પછી તે તેહિમતવાળાં માંણસને તથા જે જનસો પોતાના કબજામાં આવી હોય અને જે તે મુકરદમામાં પુરાવાનાં કામમાં આવે તેવી હોય તે સદરહુ ડિરિસ્ટ્રીટ પોલીસ અંમલદારને સ્વાધીન કરવી.

કલાણાં માંણસે ખીજાં કલાણે મ્હેટો ગુન્હો કર્યો છે એવું લાગવું હોય તેને પકડવાનો અધિકાર પોલીસ પટેલને છે.

૧૪. ૨૩મ ૧લી—જે મુકરદમામાં શિક્ષા કરવાનો પોતાને અધિકાર નહીં હોય તે મુકરદમાની પોતાના હુદાના સખમથી પોલીસ પટેલ ચોકસી કરે ત્યારે સહિદોને બોલાવીને તેઓને પુછવાનો અધિકાર અને સત્યરમરણપૂર્વક પ્રતિજ્ઞા કરાવીને તેઓની જુબાની લેવાનો તથા સંતાડેલી જનસોને માટે ઝાંડા લેવાનો અધિકાર પોલીસ પટેલને છે. પણ રેહેવાનાં ઘરનો ઝાંડો ઘણીજ આગત નહીં હોય તો જરૂર આથમે ત્યારથી તે જરૂર ઉગે ત્યાં સુધી લેવો નહીં.

કેટલે એક પ્રસંગે સાહિદોને બોલાવીને તેઓને પુછવાનો અધિકાર છે.

જુબાની લેવી. સંતાડેલી જનસોને માટે ઝાંડા લેવો.

પણ રેહેવાનાં ઘરનો જરૂર આથમે ત્યારથી તે જરૂર ઉગે ત્યાં સુધીમાં ઝાંડા લેવો તે ઘણીજ જરૂર હોય ત્યારે લેવો.

ખીજાં ગામની હદમાં જવાનો અધિકાર.

૨૩મ ૨ જી—ઝાંડા લેવાસાર અથવા જે માંણસ ગુન્હેગાર માલમ પડતા હોય તે માંણસનો પીછો લેવા સાર ખીજાં ગામની હદમાં જઈને ચોકસી કરવાનો પણ અધિકાર પોલીસ પટેલને છે. પણ તે બાબત તેણે તે ગામના પોલીસ પટેલને તામડતામ અખર કરવી, અને તે ગામના પટેલે યાય તેટલી તેને મદત કરવી.

૧૫. હરકંઈ ચોકસી કરવાનું અથવા ખીજાં કામ પોતાને સૌંચું હોય તે કરવાસાર પીકાંમાં અથવા જુગારના આખાકામાં અથવા બેઠંગાં માંણસો જે ખીજા જગાએ આવતાં જતાં હોય તે જગાએ વારંટ વગર જઈને તપાસ કરવાનો અધિકાર પણ પોલીસ પટેલને છે.

પીકાંમાં તથા જુગારના આખાકા વગેરેમાં વારંટ વગર જઈને તપાસ કરવાનો અધિકાર છે.

હલકી મરામારી તથા ગા-
ળાગાળી તથા માલની હલકી
ચોરી એવા કેટલાએક સુકર-
દમાનો ઇનિસાફ કિંમત અ-
થવા નુકસાંની ૨ રૂપિયા ઉપર
નહીં હોય ત્યારે કરવાનો અધિ-
કાર છે.

અને પોલીસ પટેલના હુક-
મને હરકત કરવાનું તે હોમત
ને માંલુસ ઉપર આપ્યું હોય
તે માંલુસનો ઇનિસાફ કરવાનો
અધિકાર છે.

શિક્ષા.

કેટલાએક ઉપદ્રવ તથા
હેકળ લખેલાં ખેડંગાં કામો
કરવા બાબત શિક્ષા.

જનાવરને મારવા વગેરે.

કુવા વગેરેમાં નાહાણું અથવા
ધોવું અથવા કુવા વગેરે ખરાબ
કરવા.

મના કરેલી જગાએ કચરો
વગેરે નાખવો.

ઝાંડા પીસામ કરીને ગોળું
કરવું.

અથવા દારૂ વગેરે પીધને
તોફાન કરશે અથવા પોતાની
સંભાળ નહીં થાય તેવા થઈ
જશે.

અથવા જુગાર રમતાં પ-
કડારો.

ઠાંકી વગેરેમાં ગોળાં પદાર્થ
એકઠો કરવો.

ધર અથવા તણા અથવા
સંડાસ વગેરેમાંથી લોકોને આ-
વવા જવાની જગાએ કંઈ ગો-
ળાં પદાર્થ વહેતમ કરવું.

પાણી પીવાસાફ નેજેલાં
તળાવ વગેરેમાંથી ને વહેણા-
એ પાણી આવતું હોય તે વહે-
ણામાં મુએલાં જનાવરો અ-
થવા ગોળવાડ નાખવો.

૧૬. પોતાનાં ગાંમમાં ઘણાં ઘણાં આહદિવસની અંદર હલકી મારામારી અથવા
ગાળાગાળી કરવાનું તોહિમત અથવા નુકસાંની અથવા હલકી ચોરી કરવાનું તોહિમત કોઈ
માંલુસ ઉપર આપ્યું હોય અને ચેરિલા માલની અથવા થયલી નુકસાંનીની આંકેલી કિંમત
બે રૂપિયા ઉપર નહીં હોય ત્યારે તે માંલુસનો ઇનિસાફ કરવાનો અધિકાર પોલીસ પટેલને છે.
અને પોતાની જાતે કાયદાસર હુકમ આપ્યો હોય તે હુકમને હરકત કરવાનું અથવા તે પ્રમાણે
ચાલવાની ના કેહેવાનું તોહિમત ને માંલુસ ઉપર આપ્યું હોય તેનો ઇનિસાફ કરવાનો પણ
અધિકાર છે. અને ઉપર કહેલાં કામોમાંનું હર કંઈ કામ કરવાની સાબિતી પોતાની આગળ
ને માંલુસ ઉપર થશે તેને ૨ રૂપિયા સુધી દંડ કરવાનો અથવા અડતાળીસ કલાક સુધી ગામની
ચોકીમાં કેદ રાખવાનો અધિકાર છે. દંડ નહીં આપે તો જ એ અદખી બાબત કેદ કરવો.

૧૭. કોઈ માંલુસ હેકળ લખેલા ઉપદ્રવ અથવા ખેડંગાં કામો કરશે તો તેને એક રૂપિયા
સુધી દંડ કરવાનો અથવા ગામની ચોકીમાં ઘણાં ઘણાં બાર કલાક સુધી કેદ રાખવાનો
અધિકાર અને તેવા ઉપદ્રવ અથવા કામો ફરીથી કરવાની મના કરવાનો અધિકાર પટેલને
છે, એટલે—

૧. કોઈ માંલુસ કોઈ જનાવરને મનમાં આવે તે રીતે અથવા નિદેયપણે ખડખરો
અથવા તેનો ગેર ઉપયોગ કરશે અથવા તેની ઉપર જીલમ કરશે તે.

૨. ને કુવો અથવા તળાવ અથવા હોદ ને કામસાફ નેમ્યો હોય તે કામમાં એકો
ઉપયોગી પડે તેવી રીતે તેમાં કોઈ માંલુસ નાહાસે અથવા ધોરો અથવા બીજી રીતે તેને
ખરાબ કરશે અથવા કરાવશે તે.

૩. કોઈ માંલુસ મના કરેલી જગાએ કચરો અથવા ગોળવાડ અથવા પુંજો નાખશે
અથવા મુકરો તે.

૪. કોઈ માંલુસ કોઈ રસ્તામાં અથવા માર્ગમાં અથવા રાહદારીની જગાએ ઝાંડા,
પીસામ કરીને ગોળું કરશે, અથવા દારૂ વગેરે પીધને તોફાન અથવા મસ્તી કરશે અથવા
પેતાથી પોતાની સંભાળ નહીં થાય તેવા થઈ જશે અથવા જુગાર રમતાં પકડારો અથવા તે
કામમાં મદત કરતાં પકડારો તે.

૫. પાસે રહેનારાઓને અથવા આવનાર જનાર લોકોને કંટાળો આવે તે રીતે ઠાંકીમાં
અથવા ઉકરડાંમાં અથવા તેવા જ બીજાં કરામાં કોઈ માંલુસ ગોળાં પદાર્થ એકઠો થવા દેશે ;
અથવા કોઈ ધરમાંથી અથવા કારખાંનાંમાંથી અથવા તખેલામાંથી અથવા સંડાસમાંથી
અથવા બીજાં તેવા કરામાંથી લોકોને આવવાજવાની જગાએ ગોળાં પદાર્થ વહેવા દેશે ;
અથવા ને તળાવ અથવા હોદ પાણી પીવાસાફ નેમ્યો હોય તેમાં ચોમાસામાં ને વહેણાંએ
પાંણી આવતું હોય તે વહેણાંમાં મુએલાં જનાવર અથવા કચરો અથવા ગોળવાડ નાખશે
અથવા ને બીજી જગાએ સદરહુ પ્રકારનો ગોળવાડ નાખ્યાથી લોકોને ઉપદ્રવ થાય તે
જગાએ નાખશે તે.

૧૮. ઉપરની બેઉ કલમો પ્રમાણે ચેકસી કરવી હોય તે પક્ષકારોનાં દેખતાં મોઝ કરવી. ગુન્હો સામિત થયાંનું દફતરમાં લખ્યાં પેહલાં ગમે તે વખતે ફરિયાદ કાઢાડી નખાવવાનો અધિકાર ફરિયાદ કરનારને છે. એવા સુકરદમાંમાં પક્ષકારોનાં નામો તથા પોતાનો અભિપ્રાય તથા શિક્ષાનો ડરાવ અથવા હુકમ અથવા ફરિયાદ કાઢાડી નખાવવાની વાત તથા ચલાવેલાં કામની તારીખ દફતરમાં લખવી. અને જિલ્લાનો માનિસ્કેટ ફરમાવે તે નમુના પ્રમાણે તથા તે રસ્તે તથા તે વખતે તેની પાસે તે દફતર મોકલવું.

પાછલી બે કલમ પ્રમાણે કામ શી રીતે ચલાવવું.

૧૯. પોતાનાં ગામમાં જે વેવાર્સી માલ જડ્યો હોય તે સધળો માલ અથવા મુંબઈ ઇલાકાના ડિસ્ટ્રિક્ટ પોલીસ આફ્ટની ૨૬ મી કલમની ૧ લી રકમ પ્રમાણે પોતાને જે માલ આપ્યો હોય તે સધળો માલ પોલીસ પટેલ પોતાને સ્વાધીન રાખવો ; અને વેવાર્સી માલ જડ્યો હોય ત્યારે પાસેના ડિસ્ટ્રિક્ટ પોલીસ અંમલદારને રિપોર્ટ કરવો ; અને માનિસ્કેટ હુકમ કરે તે પ્રમાણે કરવું. પણ એવું ડરાવું છે કે આ આફ્ટના ડરાવ ઉપરથી સન ૧૮૫૭ ના ૩ જી આફ્ટની ૧૬ મી કલમના ડરાવને હરકત થાય છે એવું સમજવું નહીં.

વેવાર્સી માલ.

૨૦. આ આફ્ટ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક કોઈ ગુન્હા બાબત ખીજા કોઈ કાયદા પ્રમાણે અથવા આફ્ટ પ્રમાણે કોઈ માંલુસ ઉપર ફરિયાદ કરવાની મના આ આફ્ટના કોઈ ડરાવ ઉપરથી થાય છે એવું સમજવું નહીં ; અથવા તેવા ગુન્હા બાબદ આ આફ્ટમાં જે શિક્ષા ડરાવી છે તે શિક્ષા સિવાય ખીજી શિક્ષાને અથવા મેહાટી શિક્ષાને તે લાયક થરો નહીં એવું સમજવું નહીં. પણ એવું ડરાવું છે કે એકના એક ગુન્હા બાબત કોઈ માંલુસને બેવાર શિક્ષા કરવી નહીં.

આ આફ્ટ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક હર કોઈ ગુન્હા બાબત ખીજા કાયદા વગેરે પ્રમાણે ફરિયાદ કરવાનો અધિકાર છે.

૨૧. પોલીસ પટેલ ગામમાંથી ગેરહાજર હોય તેથી અથવા એકાએક માંદો પડયાથી અથવા ખીજાં કારણથી તેનાથી પોતાનું કામ નહીં થાય ત્યારે તેણે પોતાનું કામ પોતાનો નજીકનો સગો લાયક હોય તેને સોંપવું અથવા કોઈ સગો લાયક નહીં હોય તો ખીજાં કોઈ લાયક માંલુસને સોંપવું. અને પોતે જે માનિસ્કેટના તાબામાં હોય તે માનિસ્કેટને તે બાબત તામડોખ રિપોર્ટ કરવો, અને ત્યાંથી હુકમ આવે ત્યાંથી સુધી ગુન્હેગારનો ઇનસાફ કરીને શિક્ષા કરવાનાં કામ સિવાય પોલીસ પટેલનું સધળું કામ તે માંલુસે કરવું.

પોલીસ પટેલ ગેરહાજર હોય અથવા એકાએક માંદો પડે ત્યારે કેમ કરવું.

૨૨. ખીજા આફ્ટમાં અથવા કોઈ દસ્તાવેજમાં અથવા લેખમાં અથવા પ્રોસિડિંગમાં આ આફ્ટનું નામ લખવું હોય ત્યારે “સન ૧૮૬૨ નો મુંબઈ ઇલાકાનો ગામની પોલીસનો આફ્ટ” એ નામ લખવો તે ચાલશે.

નહાનું મથાળું.

કારણની તથા સખ્યોની વિગત.

સન ૧૮૬૧ નો ૫ માં આક્ટ હરાયો તે હિંદુસ્થાનના સઘના ભાગને લાગૂ કરવાના હરા-
દાયી હરાયો હતા.

તે આક્ટ આ ઈલાકામાં ચાલૂ કરવાનું કહ્યું ત્યારે નામદાર સર જર્જ ક્લાક સાહેબ ખાહાદૂર
દર ઈજલાસ કૌન્સિલ એઓએ તે વાત નામંજૂર કરી માટે આ દેશના જે ભાગમાં ગામની
પોલીસ છે અને જે પોલીસને જનરલ પોલીસ આક્ટ લાગૂ કરવા નથી તે ભાગને તે આક્ટ-
ના જે ભાગ લાગૂ છે તે ભાગ તેમાં ચાલૂ કરવાનો હમણા ઈરિદો છે.

બંગાલામાં તથા વાયવ્ય પ્રાંતમાં જિલ્લા છે તે કર્તાં મુંબઈ ઈલાકાના જિલ્લા ઘણા મ્હોટા છે
માટે સન ૧૮૬૧નો સઘનો ૫ માં આક્ટ ચાલૂ કરાયો નહીં અને જિલ્લા ન્હાના કરિયે તેો ન્હાના
કરવાથી જે ફાયદો થરો તે કર્તાં ન્હાના કરવાને વધારે ખર્ચ થરો વાસ્તે પોલીસ ખાખત
આગલા કાયદા છે તે એકમ કરવા અને મ્હોટા મ્હોટા જિલ્લાને તથા ગામની પોલીસને સન
૧૮૬૧ ના ૫ માં આક્ટના ભાગમાં ફેરફાર કરીને તે લાગૂ કરવા અને ડિરિટ્રીક્ટ પોલીસનો બંદો-
ખસ્ત કરવા ખાખતનો આક્ટ છે તેનું ધોરણ રાખીને ગામની પોલીસ ખાખત નિયમ હરાવવા
સાહે સન ૧૮૨૭ના ૧૨મા કાયદાના છઠ્ઠા ખાખના હરાવ રદ કરીને ફરીથી હરાવવાનો હમણાં
ઈરિદો છે.

વાસ્તે પોલીસ કમિશનરોની સહીથી તૈયાર કરેલા આનીસાયે આક્ટના મસુદા છે તે
કૌન્સિલમાં ગુજલ્યા છે.

ખમુજીબે હુકમ ખંદેગાન આલી નવાખ મુસ્તેતાખ
હજરત આનરખલ ગવરનર સાહેબ ખાહાદૂર
દર ઈજલાસ કૌન્સિલ.

એલ. એચ. બેલી સાહેબ,

ડેપુટી સેક્રેટરી નિસખત સરકાર એઓની સહી.

મુકામ પુણા, કૌન્સિલની કચેરી.

તારીખ ૧ લી માહે સપ્ટેમ્બર સન ૧૮૬૨ ઈરિવી.

(True Translation)

VENAYEK WASSOODEW,

Oriental Translator to Government.

ಮುಂಬಯಿ ಕೆಲಸವೆಂದಿವ ಕೌನಸಲನೊಳಗೆ ನ
ದದಂಥಾ ಕೆಲಸಗಳ ಮೈಸೇದಿಂಗಳ.

ಬಂದಿಗಾತ್ರನಾಬ ಮುಸ್ತಫಾಬ ರಬ್ಬರಲ
ಅನೂಬಲ ಗವರನರ ಸಾಹೇಬ ಬಾಹದ್ದೂರ ಲುಂಬಿ
ಮುಂಬಯಿ ಯವರ ಕಾಯಿದೆ ಡಾಂಗೂ ಕಾನೂ ಮಾಡು-
ವದರ ಬಾಬತು ಕೌನಸಲನ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರಕೆಳಗೆ
ಬರದಿರುವ ಅಕ್ಷಿನ ಮನೂದೆ ಯನೂ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶಾಹ
ಕಾರಣಗಳ ತಪಸೀಲ ನಡಿಲವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿ
ಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂಬಯಿ ಯಲಾಠಿ ಯೊಳಗಿನ ದಿಪ್ತಿಕ್ರಮೇಲೆ-
ಸಿನ ಬಾಬತು ನಿಯಮ ರಾ ಯಸುವ ಬಾಬತು ಅಕ್ಷಿನ
ಮನೂದೆ.

ಹಿಂದಿನ ಮೇಲೆ ನ ಕಾಯಿದೆಗಳ ಯೇನಕೆ ಭಾಗ ಪಕ್ಷೇಕ
ಗಳನೂ ಮೊಂದೇ ಅಕ್ಷಿನೊಳಗೆ ಮೊಟ್ಟು ಪಡಿಸಲಕ್ಕದ್ದು
ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಡಾಂಗೂ ಮುಂಬಯಿ
ಯಲಾಠಿ ಯೊಳಗಿನ ಮೇಲೆ ಸಿನವ್ರವಸ್ಥೆ ವಿಷಯ
ದಲ್ಲ ಯೆತರನಿಯಮ ಗಳನೂ ರಾಯಸಲ ತಕ್ಕದ್ದು.
ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ, ನಿರ್ವಹಿಸುವದೇನೆಂದರೆ.

೧ ರಕಮು ೧ನೇದು - ಮುಂಬಯಿ ಕಾಯಿದೆ ಮುಸ್ತ
ಕದೊಳಗಿನ ಕಾಯಿದೆಗಳ ಕೆಳಗೆ ಬರದಿರುವ ಯೇನಕೆ
ಭಾಗಗಳೂ ರದ್ದು ಮಾಡಲ್ಪಡಲಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೨ನೇ ಕಲಮು ೨ನೇ ಯಸವಿ ೨ನೇ ಕಾಯಿದೆ ೧ನೇ ಕಲಮು
ಬಿಟ್ಟಿದ ಮಾಜಿ ಸ್ತ್ರೀಯನಿಗೆ ಯೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಲಾಗೂ ಅದೋ
ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ.

೩ನೇ ಕಲಮು ೧ನೇ ರಕಮು ಬಿಟ್ಟಿದ ಮಾಜಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ
ಮೇಲೆ ಯೇನಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಲಾಗೂ ಅದೋ
ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ.

೪ನೇ ಕಲಮು ಯಂ ಚಾಬೂ ಅಳಿಸಿ ಪಕೆ ಕ್ಷರನ
ನಿ ಯೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಲಾಗೂ ಅದೋ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ.

೧ನೇ ಕಲಮು ೪ನೇ ರಕಮು.

೧ನೇ ಕಲಮು ೧ನೇ, ೬ನೇ, ೭ನೇ ಡಾಂಗೂ ೪ನೇ
ರಕಮು ಗಳು.

೨ನೇ ಕಲಮು.

೨ನೇ ಕಲಮು ೨ನೇ ರಕಮು.

೩ನೇ ಕಲಮು.

೩ನೇ ಕಲಮು ೪ನೇ ರಕಮು.

೩ನೇ ಕಲಮು.

೪ನೇ ಕಲಮು.

ಪಕ್ಷೇಕ

ಮುಂಬಯಿ ಕಾಯಿದೆ ಮುಸ್ತ
ಕದೊಳಗಿನ ಕಾಯಿದೆಗಳ
ಯೇನಕೆ ಭಾಗಗಳನೂ ರದ್ದು
ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ.

ననగంజునే యిసవి జనీ కా యిదేదనే కలమి
న నీ కకము.

ననగంజునే యిసవి నీ కా యిదేదనే కలము.

ననగంజునే యిసవి అనే
అక్షరం నీ కలమిన భాగం.

రకము నీదు - ననగంజునే యిసవి అనే
అక్షరం నీ కలమిన భాగముం బయి యిలా జెదొం
గిన నయావ పదరి గాదరూ అథవా పదరు యీం
గిన వస్త్రే గాదరూ యిష్ట మాత్రక్తి లాగా అదీ
అష్ట మాత్రక్తి రద్దు మాదల్లదీం ణాగిరు త్తదీ.

రకము నీదు - ననగంజునే యిసవి అనే
అక్షరం నీ కలము రద్దు మాదల్లదీం ణాగిరు త్తదీ.

౩. ముంబయి యిలా జె దొం గిన నయావ త్త
వ్త గళ అథవా అజ్జి వ్త గళ యీ నకి భాగ గళిం గిన
మీం అల సిన వ్రవ స్త్రీ యి ను మూదు వ బాబు త్త కేల
నవ నుం, ముంబయి నరకార దవరిగి యుక్త వాగి ణీ
రువ ప్రకార బు అథవా అనేక కమి వనరవరకడి
మోప్పిన బీం - మత్త సదరయా కమి వనరవరిగి
గ్గి రరి తియ దకేల నవ నుం అగ గోద దవి యదు
ల్లా గళ, అథవా కేల నద గఫేల తియ నుం అగ గోద
దవి యదు దల్ల గళ, దాగా మీం అల సిన మీం నిరసీ
లన యీం గ్గి రరి తియం ద నదియవ వి యదు దల్ల త్త
మిగి యుక్త వాగి తీం రువ ప్రకార వ్రవ స్త్రీ వ్రవ స్త్రీ దల్ల
గా నూను రరా యి నలక్త దాం గూ రుకూ మకీం
దలక్తూ అధికార వనుం గ్గి వరాగి రత్త క్త ద్దు. వం తు
నదరయా కమి వనరవరిం ద నదరయా ప్రకార అగ త్త క్త
ధా కేల న గళ నరకార దవర దకు మిగి వ్రా వ్త ద్దు
గి రత్త క్త ద్దు.

౩. బువ్విద మా బువ్వి వనీ బదాగి యావ మను
వ్రగి గా దరూ నరకార దవరు ముద్దా మ నీం మి న
దిద్దా గ్గి కశీక్తర త్రా బీం యీం గిన దాం గూ రుకు మి
నీం గిన అథవా యావ అమలదారను కశీక్తర కేల న
గళ నుం నది సుత్తి రుత్రా నీం అథవా యావ న స్రాధీ
నదీం గిన అథా కేల న గళ యిరు త్రా మీం అథవ న
త్రా బీం యీం గిన దాం గూ రుకు మి నీం గిన బువ్విద
మా బువ్వి వనీ అథా బువ్విద యావ త్త వ్రా బి
దాం గూ మీం అల సిన బాబు తి న వ్రవ స్త్రీ యి రత్త క్త ద్దు.

౪. వ్రత్రీం క బువ్వి దొం గిన మీం అల సిన వ్రవ స్త్రీ
దిద్దా గ్గి సువరి న టిం జీ. ప దాం గూ ముం బయి నరకా
ర దవరిగి బురూ రకం ద ప్రకార అసి స్త్రీం ప మువరి న టి
దే. పరు, యిం ధవ ర స్రాధీం దల్ల ద్దు అదర మిం జీ బువ్వి
ద మా బువ్వి వన రుకు ము దాం గూ దేం బిం బయి రత్త క్త ద్దు.

ననగంజునే యిసవి
అనే అక్షరం నీ కల
ము.

ననగంజునే యిసవి
అనే అక్షరం నీ కల
ము.

ననగంజునే యిసవి
అనే అక్షరం నీ కల
ము.

ననగంజునే యిసవి
అనే అక్షరం నీ కల
ము.

దాం గూ ననగంజునే యిసవి
అనే అక్షరం నీ కలముం ద్దు
మాదల్లదీం ణాగిరు త్తదీ.
మీం అల సిన వ్రవ స్త్రీ మా
దువ కేల న వస్త్రీ బు అథవా
అనేక కమి వనరకడి మోప్పిన
బీం అల సిన అథా గి కా నుం
రరా యి న అక్షి దాం గూ రు
కు ము మాద అక్షి అధికార
రత్త క్త ద్దు. బువ్వి.

బువ్విద యావ త్త వ్రా బి
దాం గూ మీం అల సిన బాబు
తి న వ్రవ స్త్రీ బువ్విద మా బువ్వి
వనీ కశీక్తర కడి యావ గ్గి
రత్త క్త ద్దు. బువ్వి.

బువ్వి దొం గిన మీం అల సిన
వ్రవ స్త్రీ దిద్దా గ్గి సువరి న టిం
జీ. ప దాం గూ ముం బయి నరకా
ర దవరిగి బురూ రకం దల్ల ద్దు
అదర మిం జీ బువ్వి వన
రుకు ము.

ననం... అనే యి...
అనే అక్షర... కలము.

౪ గవరనర యనకా నసలవరిగి యోగ్రవాగి...
రిదంధా రద్దిసోగ్గి మాజుస్త్రీపన యావత్తు అధికార
అథవా అదర స్త్రీకి యేనకే అధికార దిప్రుక్త సుక-
రిన్ టిండి పనిగాగల, అథవా అసిస్టీ ప సుపరినటి-
దే పనిగాగల శోదలకే ముంబయి సరకారవారి
అధికార వదే. వరంతు జువ్విద మాజుస్త్రీపనింద ము-
ద్దామ అధికారవనూ పదశోబ్ధద్దాస్త్రీ సదరతూ
ప్రకారద అమలదారతూ సదరతూ ప్రకార ప్రమిగి
వారదంధా అధికారవనూ బురూరు కంద ప్రకార న-
దిస బేళు. యావ బాలతియల్లెదరి - స్వస్థతే యి-
దువబగ్గి, ఠాంగూ గుస్తే అగగోదదబగ్గి, ఠాంగూ
గుస్తేగారనూ పల్లె, రజ్జువబగ్గి, ఠాంగూ అంధ-
వరనూ రిదియవబగ్గి, ఠాంగూ బుబానియన
తేగదు శోండు దక్షరదల్ల దాబుల మాదువదర
పుద్దిప్ర అంధవరనూ మాజుస్త్రీపన సమక్ష్ ఆరు
వదర గోలత్తర అపకాయసిదువబగ్గి, మత్తు
యూ అక్షిన్ ౨౪ ఠాంగూ ౨౯నీ కలముగళ్ల అన్న
జూకస మాదలకే యోగ్రవాగిరువఃధా గుస్తేబా
బతు ఆమ్మక్రీకేగ్గిన బునర యనసాఫ్ మాది-
అంధవరిగి శిక్తే మాదలకబగ్గి, బురూర కంద ప్ర-
కార అధికారవనూ నదిస బేళు. మత్తు యూ ఆ
క్కిన మీలంద అంధవరిగి యావ కేలన గళ్ల నూ -
మో ప్పినల్ల దూః ణాగిరుత్తదూః అంధాద్దనూ మా-
దువదర దేసే యింద యి ఆర రిలె యింద బురూరా-
గి తోలెరువ ప్రకార అధికార వనూ నదిస బేళు.

దిప్రుక్త సుపరినటి...
గా అక్షర... ప సుపరినటి...
ప యవర అధికారగళ్ల.

హిసదు.

౬ జువ్విద మాజుస్త్రీపను, యావ బాలతియోగ్గి
ఆన్న యుకుమత్తు ఆన్న జువ్వి దోగ్గిన మాజుస్త్రీ-
పరమీలంద కా యిదే ప్రకార ముద్దామ దూర-
మాదల్లదూః ణాగిరువదిల్లమో అంధా యావత్తు
బాలతియల్ల అంధా మాజుస్త్రీ పరవరింద నదిస.
ల్లదువఃధా కేలన గళ్ల దే బరి బనూ యిట్టు ఆ బా-
బతియల్ల యుకుము శోదలకద్దు. మత్తు జువ్విద-
మాజుస్త్రీపనిగే ఆన్న కేలన వనూ నదిసువదరల్ల స-
దరతూ ప్రకారద మాజుస్త్రీపరవగు మద్దకమాదకద్దు.

జువ్విద మాజుస్త్రీపను, ఆన్న
జువ్వి దోగ్గిన యావత్తు మా-
జుస్త్రీపరగళ్లంద నదిసలా
కఃధా కేలన గళ్ల దే బరి బనూ
యిదలకద్దు.

సనం... అనే యి...
అనే కా యిదే గ...
కలము... కనే రకము.

౭ రా సో సో బరవర లప్థరి జూకరి యోగ్గి-
ద మోదిరూః ణాగిరువదిల్లమో అంధా యావత్తు
న స్థగ్గి సేమే యోగ్గి యిద్దల్ల అంధవననూ రిది-
యవబగ్గి వారంతు ముం ఆంధ్రు శోదలకద్దు-మా-
జుస్త్రీపన కేలన వదే. ఠాంగూ సదరతూ ప్రకారద
మనుష్ర్మననూ రిదియోః ణాదల్ల అంధవనిగే ఆ

రా సో సో బరవర లప్థరి-
జూకరి యోగ్గింద మోదిరూః
ధాధా మనుష్ర్మననూ రిదియ
వబగ్గి.

ಚ್ಚಾಲದಲ್ಲ ಸಮೀಪದಲ್ಲರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಥೇಶ್ವರೇಶ್ವರೈದು-
ನೀಶೀ ಕಳುಹಿಸಲಕ್ಕದ್ದು--

ಬೃಹದ್ದೊಳಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನಗಿ-
ಅಥವಾ ಯುಕ್ತಾಪಿಯನು. ಬಿ
ಪ್ರಕೃತಿಯಾಗಿಯರದಾ ಮನು
ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಬಾಸಾನು.

ಯಾವ ಬೃಹದವನಾಗಿರುತ್ತಾ-
ನೋ ಅಬೃಹದ್ದೊಳಗೆ ಬೃಹದ್ದನು
ಕದಿ ಯಾವಾಗ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಬೇ
ಕೆಂಬಬಗ್ಗೆ.

ಅಥವಾ ಅವನ ದೇವದಕದಿ
ಮುಂಬಯಿ ಯಲಾಬಿದನರಹ
ದ್ದಿನವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ಹಾಂಗೂ ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಬದ-
ಆಕ್ಕದ್ದು

ಬುದಾ ದಾಖಲೆಯನು ಕೊಡಬೇಡಿ.

ಅಥವಾ ದಾಖಲೆಯನು ಕೊಡಬೇಡಿ
ದಾಖಲೆಯನು ಕೊಡಬೇಡಿ
ಮಾಜಿ ಸ್ತ್ರೀಯನು ಕೊಡಲಕ್ಕದ್ದು.

ಹದ್ದಪಾರಮಾಡೋ ಧಾ
ದಾಧಾ ಬೃಹದ್ದೊಳಗೆ ವಕವಾನ
ಗಿಹೋತುಕೊಲಿರಿ ಬಂದಲ್ಲ-
ಶಿಕ್ಷೆ.

ರಕಮುನೀದು - ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಾದರೂ ಬೃ-
ಹದ್ದೊಳಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನಗಿರದೆ ಅಥವಾ ಯುಕ್ತಾಪಿ-
ಯನ ಬೃಹದ್ದೊಳಗೆ ಆನಾಗರದೆ ಯುದ್ಧಲ್ಲ ಅಂಥವನ
ಕದಿಂದ ಅಂಥಾ ಬೃಹದ್ದಿ ಯೊಳಗೆ ಸ್ವೈಲ ಬಾಸಾನು ಬೇಡ
ಲ್ಲದೋ ಲಾಡಾಗ್ರೆ ಅದನು ಕೊಡಲಕ್ಕೆ ಆಪ್ತದಲ್ಲ ಆ
ಬೃಹದ್ದಿದ ಮು ಬೃಹದ್ದಿಯನು ಸದರಹಾ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾ-
ವ ಬೃಹದ್ದೊಳಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನಗಿರುತ್ತಾನೋ ಅಬೃಹದ್ದಿದ
ಮಾಜಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ ಕದಿ ಅಂಥವನು ಕಳುಹಿಸುವ ವಿಷಯ
ದಲ್ಲ ಹುಕುಮು ಮಾಡಬಹುದು. ಅಂಥಾ ಮಾಜಿ ಸ್ತ್ರೀ-
ಯನು ಅಂಥಾ ಮನುಷ್ಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲ ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರ-
ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಬಂದೋ ಬನ್ನನು ಮಾಡಲಕ್ಕದ್ದು.

ರಕಮುನೀದು - ಬಾಸಾನು ಕೊಡಲಕ್ಕೆ ಆಪ್ತ
ವಂಥಾ ಮನುಷ್ಯನು ಮುಂಬಯಿ ಯಲಾಬಿದೊಳಗೆ
ಬೃಹದ್ದಿಗಳ ಪ್ರೀತಿ ಯಾವ ಬೃಹದ್ದಿ ದೊಳಗಾದರೂ ಯಿರುವ
ಥವನಾಗಿರದಿದ್ದಲ್ಲ ಅಂಥವನಿಗೆ ಮುಂಬಯಿ ಯಲಾಬಿದ
ನರಹದ್ದಿನ ವರಿಗೆ ಅವನ ದೇವದಕದಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲ-
ಕ್ಕದ್ದು. ಹಾಂಗೂ ಅವನಿಗೆ ಅಸ್ತೃಶ್ಯದಲ್ಲ ಬದಲಕ್ಕದ್ದು. ಹಾ-
ಗೂ ಅವನಿಗೆ ಅನ್ಯ ಮನಿಗೆ ಹೋಗಲಕ್ಕೆ ಮೋಕಳುಕ-
ಅದೆ. ಮತ್ತು ಅಂಥಾ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಬೃಹದ್ದಿಗಳೊ-
ಳಗಿಂದ ಸದರಹಾ ಪ್ರಕಾರ ನಾಗಿನಿ ಬಿಡೋಲಾಗಿಸಿರು-
ತ್ತದೋ ಅಂಥಾ ಬೃಹದ್ದಿಗಳ ಪ್ರೀತಿ ಯಾವ ಬೃಹದ್ದಿ ದೊಳ-
ಗಾದರೂ ಸದರಹಾ ಮನುಷ್ಯನು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲ ಯಾ
ಕಲಮಿನ ಮುಂದನೆ ರಕಮಿನೊಳಗೆ ಬರದಿರುವುದದ
ಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವನೆಂಬದಾಗಿ ಬರದು ಅವನಿಗೆ ಬಂದು
ದಾಖಲೆಯನು ಕೊಡಲಕ್ಕದ್ದು. ಸದರಹಾ ಪ್ರಕಾರದ
ದಾಖಲೆಯನು ಕೊಡಬೇಡಿ ಹಾಂಗೂ ರಜಿಸ್ತರಮಾ
ದಬೇಕು. ಹಾಂಗೂ ಅಂಥಾ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಬೃ-
ಹದ್ದಿ ದೊಳಗಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ ಅಬೃಹದ್ದಿದ ಮಾ-
ಜಿ ಸ್ತ್ರೀಯನು ಸದರಹಾ ದಾಖಲೆದಡಿ ದೆ ಸರೀ ಮಾ-
ದಿರಜಿಸ್ತರ ಮಾಡಲಕ್ಕದ್ದು.

ರಕಮುನೀದು - ಯರಡನೇ ರಕಮಿನೊಳಗೆ-
ಕೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಹದ್ದಪಾರ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ಮ-
ನುಷ್ಯನು ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯ ವರವಾನಗಿ ಯನು ಕವ
ದಕೊಂದ ಹೋತುಕೊ ಯಾವ ಬೃಹದ್ದಿಗಳೊಳಗಿಂದ ಸ-
ದರಹಾ ಪ್ರಕಾರ ಹದ್ದಪಾರ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರುತ್ತಾನೋ
ಅಬೃಹದ್ದಿಗಳ ಪ್ರೀತಿ ಯಾವ ಬೃಹದ್ದಿ ದೊಳಗಾದರೂ ತಿರಿ-
ಗಿ ಬಂದಲ್ಲ ಅಂಥಾ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅರುತಿಗಳ ವರಿಗೆ.

ಸನಗೂ ೨೨ನೇ ಯನ
ವಿಬ್ರನೇ ಕಾಯಿದೇದ
೨೨ನೇ ಕಲಮು, ಸನ
ಗೂ ೨೨ನೇ ಯನ ವಿಬ್ರನೇ
ಅಸ್ತೃನ ಮೊಂಡರದ್ದು
ಗಿರುತ್ತರೆ ಅದಾಗಲಾ
ಅದು ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದ
ರಾದ್ದು ಗಿರುತ್ತದೆ.

శ్రీధివ శిక్షి యన్వకల, అభవం భం రూ పొయివ.
రిగి దండవన్వకల నే మిస ఆక్రద్దు. అభవం యా
యరదు శిక్షి గళను ఇ నేమిస ఆక్రద్దు. పరం త్రయం.
వ నేగటిగళ వుద్దివ్రవాగి అవననం ఇ యుపార.
మాడ ఆక్రద్దు అవననం వాగి త్రూ ఆ సంగటిగళు
వుళియ తల్ల వే బదాగి మా జు స్త్రీ పసిగి బా త్రియం.
దరీ యుద్దు పార మాడ ఆక్ర బగ్గిన యుకుము రద్దు
మాడ బరుద్దు.

అభవం మాడ ఆక్ర బగ్గిన -
యకుకుకుకు మా జు స్త్రీ పసిగి
మాడ బరుద్దు.

సనగా ౨ నీ యెసవి
పనేకాయుడిద ౨ నీ
కలమననేరకము.

౯ అనుమాన వదల్ల వ్రాధా మనుష్యునా స్త్రీల బా-
మీను శోద ఆక్ర ఆ ప్పిరలాగి అంధవన విషయదల్ల
శ్రీధివ శిక్షి ఆక్రమ్మి సజ్జయ ఆబువీబు మాడ బరు-
దే బదాగి మా జు స్త్రీ పసిగి తో లెరిదల్ల మా జు స్త్రీ పసి
అథా మనుష్యున వ్రాధా వతక గాగి దీ సీ యింద
అంధవను ఫలాణే న్నల్ల దల్ల ఠాంగూ ఫలాణే దా
శ్రీ దల్ల ఠాబురా గ ఆక్ర ద్దీ ఆలాదరూ, అథవా అ
థవన గ్రామద పొ పిలన అథవా యితర విశ్వాన
పుళ్ళాథా మనుష్యున నబ్బరీ నోళిగి యిడ ఆక్ర ద్దీ ఆ
లాదరూ, ఠాంగూ వేణ పరవానగి ఠో తు క ఆ
థవనగి ఫలాణే రద్దిన ఠో రగి ఠో గ గి ఠా ద-
ఆననం త్రీ, ఠుకుము మాడ బరుదు. మత్తయీ
కలమిన అన్యయ శోదో ఠాంగువంథా ఠుకుమను
మన్నిస దిద్దగ్గి మా జు స్త్రీ పసి సమక్ష సా బి ఆదల్ల
ఠుకుమను ఇ మన్నిస దాథా మనుష్యుగి ఆరుటింగ
ళవరిగి యరదు శిక్షి గళ ప్పేరి యావ ప్రకారద్దారూ
శ్రీధివ శిక్షి అగ ఆక్రద్దు అథవా దాదవాగ ఆక్రద్దు. అ
థవా యీ యరదు శిక్షి గళు అగ ఆక్రద్దు.

మా జు స్త్రీ పసి, అనుమాన
వదల్ల వ్రాధా మనుష్యునా-
ఫలాణే న్నల్ల దల్ల ఫలాణే
వాక్ర ద్దీ దల్ల ఠా బురా గ త్రీ-
కీ బదాగి అథవా అవగ్రా
మగళ పొ పిలన అంధవన
పివేన బ్బరీ దువం త్రీ ఠాంగూ
త్రీ ఠ పరవానగి ఠో తు క
అంధవనం ఫలాణే రద్దిన
ఠో రగి ఠో గ గి ఠా ద-
ఠుకుము మాడ బరుదు.

యీ కలమిన అన్యయ శో-
మీను మా ఠా ఠుకుమన్న
వద్దిన వద్దిన వద్దిన

సనగా ౨ నీ యెసవి
పనేకాయుడిద ౨ నీ
కలము.

౧౦ రకమునీదు - గ్రామద రద్దినోళిగి బుబరీ
తు దగు అగి అథవా అరద్దినవరిగి బుబరీ తుదగు
మాడుపంథవన పత్రి వా త్రి సీ రీ అగి ఠాంగూ తు.
దగు అగ గి ఠా ద విషయదల్ల అథవా తుదగన
గి ఠా త్రు ఠా ఠువ విషయదల్ల అథవా అంధవనం ఇ
ఠిదియువ విషయదల్ల గ్రామదోళి గి రువంథవం
గల అథవా గ్రామద మోలెన బునరా గల త్రా త్రా
వట్ల ద్దాగి అథవా క ఠా పసి మాదిద్దాగి సా బి ఆదా
సంక్షి ప్పే రీ ఆ యింద త్రా క సి మాది పరాకా ఠ్ఠా తుద-
గు అథా మా ఆనకిం మతిగే సమాన వాదప్పే దాద
వను ఇ తే గదు శోళ ఆక్ర మా జు స్త్రీ పసి అధికారవన్న
నదిసువంథా మనుష్యునా అ ఠి త్రా రి యను ఇ ఠువ-
నా గి ర ఆక్రద్దు. సదరతూ ప్రకార తే గదు శోళ లా-
నువంథా దాద యావత్త అథవా అదర యావట్టా

గ్రామద రద్దినోళిగి తుద
గు అదరీ అథవ అన్యయ తు
దుగర వత్తె తత్తె వత్తె ఠాంగూ
గ్రామదోళి గి రువంథవం అ
థవా గ్రామద మోలెన బునరా
త్రా త్రా మాదిద. తే అథవం
ఠుకుమిదిద. తే సా బి ఆ
దా గి గ్రామదోళి గి రువంథవం
దాదక్ర పా త్రా గా వత్తె బి త్తె

వన్నదరూ, మాఅళకనింద యావ ప్రకారం యాచార
దాంగూ బలరదారి యిష్టంతే త్రోవరి బరువదీ
అప్రకార అథవా ప్రసంగానుసార అవనికీద
అక్రమం.

యాకలమిన అన్యయ మా-
నీకాగువంధా దందవన్న
యావ ప్రకార వానూ లానఅక్ర
ప్రీబలశ్రీ

రకమున్నేదు - యాకలమిన అన్యయ మా-
దలాగువంధా దందవన్న వేదరి సూశ్రీన అథవా
గ్రామదీశ్రీన బనరింద అథవా అంధాద్దర యావ
భాగద బనరిందా దరూ తేగదుకీ యోకాగిద్దు
దన్నా అంధవరు భరాయిస దిద్దరి, మదనూల వ-
సూల మందువ ప్రకారద రిటియింద మాజిస్త్రీ
ను అకారణి తరాయిసువ ప్రకార కవీక్షరను వసూల
మాదజితు. గ్రామద మీఅలెస యా తేరియోశ్రీన
బనరింద దందవన్న వసూల మాదఅక్రమిగిద్దు
అంధవరింద దందవన్న కీదీకా గ దిద్దు అంధ
అవరిగి క్రీదరరాయిస బితు.

మాజిస్త్రీన అధికారవన్న
వదకీందా అమలదాన
ధమకాశ్రీ సకారి భాషికి
రస్త్రీదాంగూ బనరు తిరిగా-
దువంధా స్వీకము. అద్దర
బాలతుకానూ ప్రసిద్ధ వది
సెబదరు.

౧౧. మాజిస్త్రీన అధికారవన్న పుదకీకాంధా అ
మలదారను, బనరిగి త్రోవరి గ్రామాగి దాంగూ సేబ
కర వాగిరువ దర పుద్దిశ్రీ దాంగూ బుదీకా బస్త్ర
యిదువదర పుద్దిశ్రీ ధమకాశ్రీ, సారాయి అంగది,
సకారి భాషికి, గ్రామదీశ్రీన దాంగూ యో
గిన రస్త్రీ, దాంగూ బనరు తిరి గాదువ స్వీక, యిం-
ధా పుగళ విషయదల్ల కానూన తరాయిస ప్రసిద్ధ
వదిసె బదుదు. కానూన మన్నిసే దిద్దు బాలతియిల్ల
మాజిస్త్రీన సమక్ సారాయి అదల్ల శం రూపాయి
చరిగి దంద మాదఅక్రమ అథవా యిం టు దివనద
వరిగి క్రీద మాదఅక్రమ అథవా యావ రదు కీకీగళ
న్న మాదఅక్రమం.

సకరి యిస్త్రీ యిస్త్రీ
యిస్త్రీకా యిస్త్రీకా
నేకలము.

కానూన మన్నిసే దిద్దు బాలతి

౧౨. యావ మనే, అథవా పుదసాశ్రీ, అథవాగుది-
నలు, అథవా యితర యావ ప్రకారద్దరూ యి-
మారతి, యింధాద్దు కట్టువద్దర మూలవాగి అథవా
యింధాద్దు దురస్త్రీ, మాదువద్దర మూలవాగి అథవా
యింధాద్దరల్ల దేభకడిమి మాదువద్దర మూలవాగి,
అథవా బుళ్లుకట్టిదల్ల అంధాద్దుకీ, అథవా స-
కారి కే ద యింధాద్దర సమీపదల్లరువద్దరింద
అథవా యితర రిటియింద అంధాకీరిగి, అథవా
దొదిగి నుకసా ను సో భవి సువదీ. బుదాగి దాంగూ
బనరు అరియోగ్రామి అథవా సో పుక్కి బాభకవాసి
యిరువం తే బివీద మాజిస్త్రీన గా దరూ, అథవా
బివీద యావ భాగద మాజిస్త్రీన గా దరూ, అథవా
బివీద యావ భాగద మాజిస్త్రీన గా దరూ, అథవా
బివీద అధికార మీరదిరు త్రుదీ అంధవనిగాదరూ

పొబుదారికీలన
దినువ పుద్దితివ
ంసదకా యిస్త్రీదకా
నేకలము.

యావ యమారతి యన్న
దరూ కట్టిదల్ల, అథవా మన
మతుమాదిదల్ల, అథవా కీ-
భకడిమి మాదిదల్ల, అథవా
బుళ్లుకట్టిదల్ల, అంధాద్దర
సూపదల్ల కీకీము. అద్దు
యిరువదాగి అంధాద్దుకీ
సాను సో భవి సువదీ. దాంగూ
బనరు అరియోగ్రామి దయ-
కారకవాగి యిరువదీ. బుదాగి
బివీద మాజిస్త్రీన గా గల
అథవా అలూకరమాజి-
స్త్రీన గా గల యోరిదరి,
అంధవను పొబుదారికీలన
నదినువ పుద్దితివయద
కామదిద. యిస్త్రీకలమిసో
శ్రీగి వివరి యోకాదప్రకా
రకీతుకుము మాదబుద్ధి.

తొలిదరే, అంధవసు షోబుబారిశేలన నదిసువ
పద్మతి విషయద కాందిద ఓ.నే కలమినోశ్శనే
వివరి సోలూదరేతి ప్రకారక్తి కుశుము మాద
బడుదు. అబళక నదరకూ కాందిద సదరకూ
కలమినోశ్శనే దాంగూ సదరకూ కలమిన ము.
దిన కలమినోశ్శనే రరావు మాదిరువ ప్రకారక్తి
శేలననదిన ఆకర్షు.

అబళక యాక ప్రకారశే
ననదినటికేంబునీ.

సనగంజీనేయి
సవిసే అప్తునన
గంజీనేయిసవి
నే అశీనమే అంద
రదాగేరా అనే అ.
దకన. నే కలము
మనఃశరాంసత్రి.

అధశే సనంజీ
నేయిసవి అనే అప్తు
లాగా అనే.

౧౩ సనగంజీనేయి సవి అనే అప్తు, అధవా అ.
దువు వమాద యి అక అప్తు యావ ప్తరు గాదరూ
అధవా ప్తరు రూరగిన వ స్థిగాదరూ భూలూ
మాదోలూ గాగిద్దు అంధా స్వేద కమి కనరవరి. దా-
గల, అధవా అంధవరింబ యో. క్యరీ అతి యింబ అధి
కారవన్ను వ దేశూం దంధా అమల దారకడిం దాగల,
బరకు బరూలూ గిద్దు అ సదరకూ ప్రకారక షోదగు
శూరగిన వ స్థి యావ మా జి స్త్రీ పన కుశుమిన స్థలని
మి యోశ్శనే యి రు త్ర, దో అంధా మా జి స్త్రీ పను,
సదరకూ అక్షన అప్తు యి అక అప్తు ధా దంబ, దాం నూ
లేరినే బాకి, యి వుకళన్ను శో దదిరువం ధా మనుష్రీ
మా లమి శ్శకతి యు చన్న కుశుమ తి-న స్థల నిలమి
యో శ్శనే యే స్థల మా త్రక్తి శ సు వజూ అదన్ను బ్రచ్చి మా
ది దాం గూ మారి అప్తి వజు వనూలు మా దు వదరద
నీ యుం ద వా ర యు శో స్థు వ నూలు మా ద బేళు
మ త్త, నదర కూ ప్ర కారకూ మాలమి శ్శకతు దూ రియది
క్షు శి అప్తి వజున్ను శో దదిరువం ధా మనుష్రీ నిసి దంబ
ద బాబతు యి కడు తిం గళవరిగ శ్రీ దిన శ్శి యన్ను ర
రాయి నబుడు.

సనగంజీనేయి సవి అనే అప్తు
అప్తు యావ ప్తరు గాగిద్దు అంధా
స్వేద కమి కనరవరి. దాం నూ
లేరినే బాకి, యి వుకళన్ను శో
దదిరువం ధా మనుష్రీ నిసి దంబ
ద బాబతు యి కడు తిం గళవరిగ
శ్రీ దిన శ్శి యన్ను ర రాయి నబుడు.

సనగంజీనేయి.
విల్లికేళాయిద
అనే కలము.

౧౪ జిల్లే దో ల్శనే బిల్లికేయో గి జి నను మారువ
దర వుద్ది శ్రీ కలా యి స విల్లికే వం ధా వజు నిన
దాం గూ అళతి యి త్ర మా లా గళన్ను కుశు
మ తు శ్శ, ధా ప్ర శ్శి అ మా జి స్త్రీ పన ము బ్రీ తా
ల దో ల్శనే యి వ్వి ర ఆకర్షు. మ త్త, యావ మా నా ప్తి
నా దరూ అం ధా క్షన్ను నోలూ దు వదర వుద్ది శ్రీ వా
ని లిగల అధవా అప్తు కు వ వజు నిసి అధవా
అళతి-నే శూ దిని సోలూ దు వదకూ గల అక్షిం మా
ది దర అం ధా వనిశే అం ధా వూ సోలూ దు వదర వుద్ది
శ్రీ పూ రియ ఆకర్షు.

జిల్లికేయో గి జి నను
మారువం ధా దాం గూ వ
జు నిన దాం గూ అళతి యి
ప్ర మా లా వ ను కు మ
అంబు రు వం ధా వ త్రీ
క మా జి స్త్రీ పన ము బ్రీ తా
ల దో ల్శనే యి వ్వి ర ఆకర్షు.

సనగంజీనేయి
సవి సన అప్తి న
నే కలము.

౧౫ రకము గనే దు- ౧౫౦౦ అప్తి నో ల్శనే న
అనే శి సల దాం గూ శనే కలము గళక్తి వివరి శూ
లూ దంధా అమల దారక షూ త్రి సన కార వరిం
ర వాల్ శ్శి వాల్ శ్శి దల్ల ప్ర మా గ యి నలూ గు వం ధా ల

ప్ర శ్శి కల అప్తి నో ల్శనే న
మో ల్శనే నో ల్శనే నో ల్శనే
యావ యావ అమల దార
కు యి కటికేంబునీ.

మోలనకామగార
నమస్కారం, వలక
ఫణ్.

మోలన అమల వాక
న తనకెలనదల్లదుల
అభవాతాత్మకమాది
దలనీకొక.

మోలనకమిగనరవరు
మోలనకమోలనకామగార
వరిష్టపాపానియవలమల
దారనిగాదరూనమనుగళ్ళ
వనారాట్రునగంకూడువబళ్ళ
దాంకూఁ ఘయాద మాడుదా
భవనకాంకూసాకిదారర
బిబానియనుకేగదుకొండు
దక్షరదల్లదామలుమాడువ
బగ్గోఅధికారవన్నుకొంద-
బడుదు.

మోలనకామగారను
మరవానగిమోలనకామ
కేలనదింకాదాగళాదదు

మరాకాకూ రూపాయికేం
దుఅనివరిగే సరకారదవరు
దారరూంబునువప్రకారయి
నకేమోలనకమలదార

మలదారలు దాంకూ అంభాశీనరుళ్ళ అమలదా
రగుత్రత్రీకబిళ్ళిడిగొగిన యోలనకామోలన
సోళగి యిరతకద్దు. నదరకూత్రకారదయోల
తన అమల దారరన్ను నేమిసఅకూకాంకూ
అంధవననూబరతప్రమా దలకూకమిళనరవ
రిగి అధికారవికతకద్దు. యీ అధికారవన్నుక
మిళనరవరు తమ్మతాటింకూగిన దిత్తికై కు
వరినోటి. జెంపనవరిగిగో బబుదుదు. అంధా
దిత్తికై కువరినోటి. జెంపరు గళ్ళకూకలనకల్ల
దులకై అభవా తాత్మకమాడువంధామోలన
కామగారనిగి కేలనదింకూకూమా కలకూగల,
అభవాలంధవనిగి కేగినదభకేమోలే తరువ
దకూగల, అభవాలంధుటి-కళనంబళ్ళదమ్మ
దంధమాదలకూగల అధికారవన్ను భవనాగి
రతకద్దు. వంతు అంధవనమోలే కమియన
రవరకు కుముయిరతకద్దు.

రకమునీదు- నదరకూత్రకారకమోల
లనకమోలనకామగారి వరిష్ట పాపానియవలమ-
లదారనాదకూ యిద్దల్ల అంధవనిగి, మోలనకమి
ళనరవరు, నమనుగళ్ళన్ను దాంకూ వారంబుగళ్ళ
న్ను కేం దువబసూల్లి, దాంకూ అంభా అమల
దారననీమకై యావముకద్దమోదచోకేసిల
గువారీల్లి అంభాద్దకల్ల ప్రియోదమాడువంధ
వనదాంకూ సాక్షి-దారర బిబానియన్ను సేత్ర
న్నరణ మావరికాని తోగదుకొండు దక్షరద
ల్లిదామల మాండువబసూల్లి అధికారవన్నుం
దు మాండులకై ముబత్రాకొరిద్దాళ్ళి.

౧౬ మోలనకామగారను
ప్రొత్త కువరినోటి. జెంపనముద్దామ కుకుమి నకొ
త్రొ అభవా కుకుముకొడతకై అధికారవన్ను
గ్గవంధా యిలక అమలదారన కుకుమి కుకు
టా కేరియొగ్గినద గింబా గలకేబాగడు. అభ
వతన్న యిరాదేవిషయదల్లనిచాన యిరదుటింక
గ్గము. జెంపనాగి తేల్లికొనూజనేయన్ను కేరియొ
గ్గా గదిద్దల్లి దిత్తికై కువరినోటి. జెంపన అష్టనే
కొతు తన్నుకొ కరి బాటి-యల్ల రాబ్రినా
మీయన్నుకొడతకై బాగడు.

౧౭ శ్రీకృష్ణనది బా. కేరి బి నరిగి వ్రణశన
దొరియింబ బాటి-యల్ల కువనానూన గళ్ళ
ప్రకారయిం వ్రణి-య మోలనకామగారి

ననగంకొంకేయి
నదికనే అష్టనేకనే
కలము.

ననగంకొంకేయి
నదికనే అష్టనే
గంకేకలము.

గి. పోక శన దొరియ తక్కువగా నివదిల్లవోయింట్లా
 త్రుతియ కామ గాఢనంబళిదోళింద సకళా
 దవలు రూ యిసు వమ జ్జిన ప్రకార త్రోవబు కు
 పాయి నెటిగు. యావత్ ప్రకార పేదళి దళి వోందు
 రు వాయి నే వోం దు అని ద జోయో గ్రూన్లు కా
 పాయి నే బారదు. న దరకూ త్రకార కా పాయి సు
 వంధా త్రోవబు, కాం సూమోత న కామ గారను
 బాల్ని బిద్దము లవాగి అథవా యితక కారణ గ
 కిమూల వాగి స్త్రోగ కా బు యిద్దా శ్రీ అ. థా వక
 నంబళి దింద కా పాయి సు వంధా త్రోవబు, కాం
 సూ శ్రోక వ త గ్రూ కి దే నీ యింద మోత న కా
 మ గారని ఆ సు వంధా దు దద త్రోవబు, కాం
 సూ మోత న కా మ గార గం గ ద యీ ద దా దు
 వంధా మను వేల్లిరిగి ఆ సు వంధా దు దద త్రోవ
 బు, కాం సూ మోత న కా మ గారని క్రూష్ట
 థా వస్త్ర అథవా యితక సామా ను రుళి దా
 ద్దర మూల వాగి అథవా కద్దా ద్దర ముల వా గి అం దా
 ద్ద న్దు మో దోల దరింద వుత్తన్న వా గు వంధా
 త్రోవబు, అథవా గం గార దవలు గు మిన పి
 లం ద యితక రి కి ల వుత్తన్న వా గు వంధా త్రోవ
 బు, యిం థా ద్దర బస్త్రే నక కార దవలు గు గు ము
 మా దు వ మే రిగి నికూర్తి రిపి (అం దర నర కారి వ్రో
 డిగ నీ అక్ష ముం త్రో ద్ద) లో గ దు క్షో లక క్షు. మ
 త్రు అదర బస్త్రే కాం సూ కి న్నే అథవా అదర యా వధా
 గ వ ను యిం అక్ష నీ ల గి దే శ్లో గ్రా ద కి ల గి క్షే
 భూ మో ద లక క్షు గి గు వ దిల్ల వోయింట్లా ద్దర బస్త్రే
 నికూర్తి రిపి య ను లో గ దు క్షో లక క్షు. మ త్రు క్షో
 ల గి గు వ ల ను లో యి శన వ్దం ద యం బ దా గి యం ద
 ది మో యి న తక్కు - మ త్రు నక కార దవలు గు ను
 ర గా యి సు వ ప్ర కార అ ద క్షో గి ద సు వ క త
 ను లో యి శన వే శన అథవా గ్రా భ్రో యి పి
 య ను క్షో ద తక్కు - వ రం తు కి ల గ ర తా యి
 బి అ ద త్తా, సు వ క త ను లో యి శన వే శన క్షో
 వ్ల క్షో యో యా వ క్షో ల క్ష కా మ గార గ సా ద
 రు బ క త వ్ద మో ద బి గు రు. మ త్రు న ద ర క్షా యం
 ది నీ గి గింద వే శన శన దొరి యం వ వి ష్ యం ద
 డి మో ల క్ష కా మ గార నూ ద క్షు వం పా ద వ నా
 గిం కి యె రు త్తా నే బ దా గి కే శి య బార దూ. అథ
 వా యా వ మ ను వే నీ నా ద గు మో ల క్ష కా మ గార గ
 గి ర లా గి అ వ న కం బ ల్ల దోళింద కా ట్రి య సు వం

నంబళి దోళింద త్రోవబు
 కా పాయి నే జి క్ష.

నంబళి దోళింద త్రోవబు
 కా పాయి సు వ దు వ గి క్ష.

బద్ధి గే ద క్ష బి క్ష కాం గా
 బద్ధి కాం గా కి న్నే య నా బి
 మో యి ని అ ద నా మో ల క్ష
 సు వ క త ను లో యి శన వ్ద
 మా ద బి క్ష.

న ద ర క్షా ప్ర కార ద వ ది గ
 వు వ యో గ.

థా అప్రీవణు అంభవనిశివరతు దూరి యువవిష
యదల్ల అంభవనకర్తు ప్రభయవచింబ దాని తే
ళయలారదు.

మోదుబువేదమీలాల
నబినరిశివస్త్రోదుబువే
దకర్తినోళిగే కేలనదమీ
వేయావాగ్రీకర్తిననబ-
దుచింబుగ్రీ.

౧౮ మోలినకమిషనరను కుశుము శూదు
వాశీలీ అధవా బుగూరి యాలాగిద్దు బిష్ణే ద మా జి
స్త్రోవను కుశుము శూ దువాశీలీ అబిష్ణే దమోత్రీన
బునరిశివస్త్రో దబిష్ణే ద కర్తినోళిగే కేలనద మేలే
కర్తు దినబకు దు.

దాగిముతాదు గుంతుము
దఅక్కి సాకాదస్త్రోమీలాల
నబినర యిరదిద్దు అంధా
స్థ్యే దయావమా బిష్ణుమనీ-
నీయలూరశీ తజూత్రు అ
ధికార దిరు త్రో నోలీ అ
ధవను నమీ కుదల్లకావ
అష్టరితానోదకమాం దింగ
ఆఫీ నరనబుళల అష్టరి
మద్దుతుచిదబకుదు.

౧౯ దంశి అధవా తుశ్చోను యింధా ద్దర ణోం
త వ న్ను పదిన అకే దా బురిరువం ధామోలీ కే
బునరు సా కా దస్త్రోవనాని యిల్లపేం దు తోలూరమ
థాత్రునంగదల్ల అంధా స్థ్యే ద యావమా జిష్ట్రో వ
నిశి యల్లకకిం తజూన్తి అధికార దిరుత్త దూం అం
దవను, దంశియన్ను శీష్ట్ర బులదింద శ్వాం తపదేమివ
వృద్దిశీలీ నమీ కుదల్లకావ అష్టరి తానో దకమాం దిం
న అ బిశివన బుళ అ అష్టరి మద్దుతన్ను బేడబకుదు

నకం౧౨౨౩౬ యి
నవి అనేకా యిదేద
కిగిశీకలమిగి శనీ
రకము.

మోలం దిమాగిదమీ
వే అధవా కాలవేద మేలే
అధవా యితర సాకాదస్త్రోనిక
కేలనగ్రమేలే అధవాకార
మానేయోళిగే అధవావ్యా
పారదల్ల బాకరిగేయరు-
వాదా మనుష్ట్రోవతానోలీ
శిబిగ్రీ అధవా వతానోలీ
శియ వాబుబి భయదబిగ్రీ
బూన్తి మోలాలన బునరకన్
యిదతక్కుద్దు అవగ్రీకదాగ్రీ

౨౦ బేలశీద యావ భూగదల్ల దరూం లోబుం
దిమాగి అధవా కాలవే, అధవా యితర సావోద్రుని
క కేలనగ్రం, అధవా కారమీనే, అధవా వ్యాపార
యింధా ద్దర మూలవాని గాం గూం నీదకకూత్రుకా
కదకేలనదల్ల అధవా కా రమీనే దూ శిగి అధవా
వ్యాపారమో లిగి బాగ్రీ కరినే యిరువంధా మనుష్ట్రో
రవతానోలీ మూలవాని అధవా వతానోలీ
నాబు బి భయద మూలవాని అంధా స్థ్యే గగల్లబూన్తి
మోలాలన బునరకన్ యిదతక్కుద్దు అవగ్రీ వానిరువం
తే కమిషనర వరిగి తోలీ బిష్ణు నరకార దవర అను
మతి యన్ను వదకూం దు కమిషనరవకు అంధా
స్థ్యే గగల్ల బూన్తి బునరకన్ కర్తు దిన అష్ట్రో దాం నూ
బునూగాని తోలీ రువకాలదవరిగి అంధవరన్ను అం
ధా స్థ్యే గగల్ల యిదలక్షూ మత్త్రో నీదకకూత్రుకార
దకారమీనే అధవా కేలన, అధవా వ్యాపారయం

నకం౧౨౬౧౩౬ యి
బిశీకలమిగి శనీ
రకము.

ధా ద్దన్ను నదినువ వి యెరుదల్లి రూవ మనుషేలీ
నలాజియోళిగే కల విరుత్తో అంధా మనుషేలీని
శి నీదకకూత్రుకార యిదలాగువంధా బూన్తి
మోలాలన బునర సు బుళ వన్ను శూదువ విషయ
దల్ల వ్యాగ్రీ వ్యాగ్రీ కే తుకుము మాదలక్షూ అధికార
వన్ను శూవరాగిర తక్కుద్దు. అప్రకారదు కుము అ-
దబుళిక నీదకకూ మనుష్ట్రోను సు బుళ వన్ను బు
వాదీ మాది నతక్కుద్దు.

సనగాంనేయన
విగనేఅక్షిప్తనంజీ
కలము.

— గదాంజీ అదంధా అధవా భయ ప్రక్షన్నవాదంధాటి
ల్లేదభాగ దోళగే యిదువదర దేసేయింద అధవాటిల్లే
దయావ యావన్నభద్రదోళగే అధవాభాగ దోళగే యి
రువంధా బసర వలగ్లాకి మేలంద మోలనజి
నానంజీయన్ను బధా యినతక్కు యుక్త, వానిరు
త్తదోలంధాశ్శభదజ్జి అధవా భాగదజ్జి యిదువదర
దేసేయింద జిల్లేద మా మూలనంజీద హిల్గుజ్జాన్తి
మోలనజి బసరన్న మోలనకమిషనరవరు జాన్
కరిసే యిడబకుదు. వేరంతు నదరకూత్రకార మాడు
వజిషయదజ్జి కమిషనరవరు సరకార దవర మం
టూరియన్ను వడశోలకేకర్దు. మత్తు అంధామంబూ
రియన్ను సరకారి సిర్కేటి నోళగే జూదిరనామేద
మూలవాని అధవాసరకారదవరు ఘమాంయసంవ
త్తకార యిలకరితి యింద టూదిరమా దతక్కు. స
దరకూత్రకారద జూన్తి, మోలనజి బసర బిర్గు, దేశ్చద
యావభాగ అధవా శ్శభ జూదిరనామే దోళగే నమూ
దు మోడలాగి రుత్తదో (అంధా శ్శభదజ్జి అధవాభాగద
జ్జి యిరువంధా బసరకడేయింద తోగదు శోళ తక్కు.
మత్తు జిల్లేదమాజిక్రీషను అంధా బసర అంధా బిర్గు
న్ను యావదిన్సే కళాత్తకార శోడతక్కు బిబ్బి తననో
తోలరువత్తకార బిరుం రిద్దలల్ల ల్లాకని మూడి కరా
యిన తక్కు.

జిల్లేదమా మూలనంజీ
దమాల్గుజ్జాన్తి, మోలన
జిసరన్ను యావనో, హంసా
దాన్సే యిడతక్కు, హంసా
అవరబయనంధాకడితలే
గదుశోళుకర్దు.

సనగాంనేయన
విగనేఅక్షిప్తనంజీ
కలము.

— ౨౦. డాం నూలంజీ కల
మయగళుత్తకార తేగదుశో
ళుజ్జి, డాంధా కర్ణవన్నుయా
వత్తకారవాని వమూలనూ
దతక్కు బిబ్బి.

— ౨౦. డాం నూలంజీ కల
మయగళుత్తకార తేగదుశో
ళుజ్జి, డాంధా కర్ణవన్నుయా
వత్తకారవాని వమూలనూ
దతక్కు బిబ్బి.

సనగాంనేయన
విగనేఅక్షిప్తనంజీ
కలమినబద్యోసి.

— ౨౧. బసరక్షన్తలే యిన్ను కాకాదు వదర దేసేయిం
దహంసూ గున్నగారరన్ను దిడియువదర దేసేయింద మే
తనిగే తుద్దుతు మాడువ విషయ దజ్జి తమ్మ తుశుమ
తి-నోళగి నువంధా యివంతువత్తనిగాదరు మాటి
క్రీషను, అధవా దిక్రీక్షనువంజీవే. డే. షనాగల, అధ
వా అసిష్టే. ష దిక్రీక్షనువంజీవే. డే. షనాగల అధవాన్త
మదమోలనిన ముఖిక్రీక్షనాగల తుశుము మాదల
కుడు. సదరకూత్రకారతుశుముమాదజ్జిష్టాధా యి సుఖిను
సదరకూత్రకార లసినేయద్దతి-విషయదజ్జి శోడ జ్జిదో
లాదంధా దుశుమన్ను సాకాదకారలాగళు దోలగు
జ్జిసలకేలా త్తక మాదిదకే అధవానాకాకే షిక్రీక్షే అంధా

— ౨౧. బసరక్షన్తలే యిన్ను కాకాదు వదర దేసేయిం
దహంసూ గున్నగారరన్ను దిడియువదర దేసేయింద మే
తనిగే తుద్దుతు మాడువ విషయ దజ్జి తమ్మ తుశుమ
తి-నోళగి నువంధా యివంతువత్తనిగాదరు మాటి
క్రీషను, అధవా దిక్రీక్షనువంజీవే. డే. షనాగల, అధ
వా అసిష్టే. ష దిక్రీక్షనువంజీవే. డే. షనాగల అధవాన్త
మదమోలనిన ముఖిక్రీక్షనాగల తుశుము మాదల
కుడు. సదరకూత్రకారతుశుముమాదజ్జిష్టాధా యి సుఖిను
సదరకూత్రకార లసినేయద్దతి-విషయదజ్జి శోడ జ్జిదో
లాదంధా దుశుమన్ను సాకాదకారలాగళు దోలగు
జ్జిసలకేలా త్తక మాదిదకే అధవానాకాకే షిక్రీక్షే అంధా

గల, అథవా యితర మాలికా కారణ దింహగల యివ్వేత్తునా
 ల్లు తానినవల్లగాని వదకూర్కలకే బాధగా నిద్దు ముకన్ద
 మేద బాబతు యింకీ వార బ్రాకని యున్ను మా గువ
 దకవు ద్దిస్త్రో ప్రక్షు డింకొనెట్లజ్జంధా మను ప్ర్యేననో
 యివత్తునా ల్లు తానిననం త బూని, వేల్కే దవరిగి అ
 పికాది సోశగేంబ తక్కుద్దు అవశ్యేవాని తోలిదల్ల
 డిండెనకబ మిసొశగే డేల్కదప్రకాక వైట్టదవల్లక
 కిక తన్ను బకడు గుగు మతు వ్రభంధా మాట్రిప్ర
 నకడే అదన్ను కళు దిన తక్కు ముత్తు అబశ్యే బ్రవా
 బు బరు వవరిగే తద్దు డింకొనెట్లజ్జంధా మను ప్ర్యేన
 న్ను అపికావిసోశగే యివ్వే తక్కుద్దు.

బ్రనరు త్రమిహొరినల్లకా
 మను ప్ర్యేననో యివ్వేత్తునా
 ల్లు తానినకం త బూని, వేల్కే
 దవరిగి అపికా విసోశగే
 యివ్వే తక్కుద్దు.

సకం...
 సేరకము.

— ౨ కకమునీరేదు - బీబాకని మాలన్ను తన్ను
 ధిలనదల్ల తేగ దసోశ్క తక్కుద్దు అన కా ముగారనదా
 నిక తక్కుద్దు. అంధా మాలన మ్మవన్దే న్నెంగ్ కలనీయ
 సవిడినీ అప్పిన ప్రకార వాగల, అథవా యితర యావ
 అప్పిన ప్రకార వాగల అన తక్కుద్దు నిక దిద్దల్ల మోతి
 నకా మనా కను అంధా మాలన్ను గ్రమ వ పాపీ
 లన స్తాధిలనకే తోజ్జం అవనకడంబ పావతీ యున్న
 తిగదుకొండు అదన్ను గుగు మతు వ్రభంధా న
 మిప దల్లగువ మాట్రిప్ర ప్రనకడే కళు దిన తక్కు
 ద్దు. అబళిక అంధా మాట్రిప్రను అంధా మాలమి
 భక తీ నవ్వవన్దే వివయదల్ల పాపీలనిగే గుగు మ
 మా ద తక్కుద్దు.

బీబాకని మాలన్ను
 తన్ను ధిలనదల్ల
 తేగ దసోశ్క తక్కుద్దు
 అన కా ముగారనదా
 నిక తక్కుద్దు.

రకమునీరేదు - మాట్రిప్రను నదకడూ
 ప్రకారద మాలమి భక తీ-యన్ను తన్ను బళిక కళు దిన
 క్కూ దువంలే- యాగల అథవా పాపీలన బళియట్ల
 యిట్ట క్కూర్కవం తే యాగల పాపీలనిగే గుగు మ
 మా ద బకుడు. నదకడూ ప్రకారద గుగు ముగళ
 స్త్రో-ంకా వ ప్రకారద్దారకు గుగు ము క్కొండు మా
 శ్రో మాట్రిప్రను, మాలమి భక తీ-న త ప్పిలన్ను
 డాంకూ అదక మేలే దావే యుల్లవంధా మను ప్ర్యే
 ను బూదిగా తే-య తారిలు మో దలు గొండు అ
 గు తే-ంకళ వల్లగాని డాబిగాని తన్ను క్కూ సాపి
 లు మా ద బకుడి-బదాని నమూదకళి బూదిగా తే-
 యున్ను క్కూ ద తక్కుద్దు.

రకమునీరేదు - క్కొండు డాంధా ముద్దతీ-
 నూల్లగా ని నదకడూ ప్రకారద మాలమి భక తీ-వి
 వయదల్ల దావే యున్ను మా దల్ల దదిద్దకే, ట్టిద
 మాట్రిప్ర ప్రనకుగు మన మేలం డుమాలు మి భక
 తీ యున్ను మా ర తక్కుద్దు ముత్తు అదరిం దవు ప్రన్నవా

గువంధా త్రోవజినవ్యవస్థే మాధులక్తి సుకారద
వరుముఖ త్రోవరిధాశ. వశంతు సుకరకూప్రకా
రదబూది గాతయ త్రోవిలు మోదలు సోం దు
ప్రొం దువవ్దవల్లగా గి యువమను వ్యసాద
రు తస్య డక్తన్ను సొ బిలమాది దల్ల సు దగతూ
ప్రకాశత్రోవజినమేలే అంధవనదావనదియి వదు

మీలాలనకేలనదిండు
రతిబాణా మను ప్రోసుతన్
వన్యకా గూ కత్రోరము
త్రాద్దు పరతుకొదదిట్లడ్యే
సాబిలాద్దల్ల అంధవన
యిన్నూరుకూ పొయివన
దందవాగ తక్కు అధవా
అనుతింగకాగో క్రిదివన్
యా గతక్కు అధవా
యరదుక్తి అగతక్కు

సనగాతిగనీయసి
భనీ అక్తి నుగనీ
లము.

— ౨ — మోలనకేలనదిండు కలకా ధామకు
వల్లను తస్య వస్త్రాం గూ అయి భముం తాదవ
గళన్ను డాంగూ శేలన బిటాయి సువదక ప్రద్ది
వా గి లనకే సూ డోలనా దంధా ద్దా గిరువంధా ప్రకూ
రి యూ తాద జినను గళన్ను త్రాల్తాలదల్ల వశంతు
మాకర డ్దరే అంధాను గతి యుల్ల అంధా మనువ్య
నమేలే మా బిన్యూ వనశమమ్ అలగ్నిసొ బిల
దల్ల అంధవననీ యిన్నూరు నువూ యివరి నీ దండ
వన్నదరు అధవా అరతింగళవరనీ న్నమ్ మబూరి
ని శిఅధవా న్నమ్ మబూరి యూ త్రోవ్దినశక్తియ
న్నదరు అధవా యూ యరదు శక్తియన్నదరు నీయి
నబడుదు.

మీలాలనకామూరత
నీకతకవ్రవాదద్దానవ
దరవిరుద్ధ తక్కు గాక వ
గ్రీహేమాదికాకే.

సనగాతిగనీయసి
భనీ అక్తి నుగనీ
నీకలము.

— ౩ — గి నీకలమిసూ శనీ కేలనా దంధా
శక్తి దయూ త్రోవ్దాని శక్తియన్ను నీయి నలక్తిలా
యక అదంధా వత్రోవ్దా కి యున్ను మోలనకా
మనారసు తనకే త్రోవ్దా వాదద్దా గిరువదక విర
క్షవాని వత్రోవ్దాకే యున్ను మా డి దంటియూ గల,
అధవా యూ వకా యిదే యున్నదరు అధవా కాను
గళన్ను దరు బుద్ధి మూ వకవాని మురిదంటి యూ
గల, అధవా కాయ దీశిలకరు మున్ను అమా
స్యే మూ డి దంటి యూ గల అధవా యు త్రోవ్దా
ల యింబ వత్రోవ్దాకే యూ గల అధవా వనానని
జూ త్రోవ్దా అధవా యురదు తింగళముం త్రి-త
వాని నేరాక్షనీ యున్ను శూ దదయూ త్రోవ్దా శేల
నదిండు డిం దా దంటి యూ గల, అధవా నా మద్రో
నదవత్రోవ్దాకే యున్ను వదినిదంటి యూ గల అధ
వా ద్దీ మూ డి వదిండు అధవా నీ భవిన్ బడుదా ద్దా
గిరువంటి కా రణ దయూ త్రోవ్దా వ మనువ్యోనమే
లా దయూ నీవే అధవా త్రాకదయక అధవా ద్దల్ల
క ఫి యూ దే మూ డి దంటి యూ గల అధవా తస్య అద్ది
కాక్తి మీరి యూ వశేలన వన్నదరు త్రి-భుదు త్రి-భు
బుద్ధి మూ వకవాని దు వ్దా వకా దయూ డి దంటి
యూ గల, అధవా యూ వమను వ్యోనకా దరు వ్రో
దనిశి వయి త్రి, రు వాన్త్రో విసాకా గల అంధవన

గున్దిదసా బిలాదల్ల
మూరుతింగళన బుగ్గ
షు దాదఅధవా మూరు
త్రో గళవరనీ క్రిదివన్ అ
ధవా యూ యరదుక్తిక
శి నీ పా త్రనా గ తక్కు
బన్త్రో

మేలే సుఖి నవనిదం తేయాగల వ్రాంకనే (వ్రాతి-
 నబాదిగనెయ మాటిస్త్రే) యన అధికారదశకం తోకమ్మి
 అధికారవన్నభ్రంవనానిరువంథా మాటిస్త్రేయనన
 మున్నదకరూ మాతిసలశ్రీసాబలాదల్ల అంథా
 మూలొస కామ గారణి అవన మూరుతింగళసంబ
 భద్రమృదం దవంశ్శూఅధవా మూరుతింగళవరిశ
 యరదక ప్రేకి యూవదాకలూం దుత్రకాకదశ్రుది
 సశక్తియన్ను అధవా యూయరదు శక్తి గళనన్ను నేమి
 సత్కర్మ్యం మేతు యూకలమిన అన్నయ శక్తియన్ను
 కూయనిదలభక యూఅష్టన హూయోయి తోకలి
 మ్మనశ్రమేలం ద నున్నే గారనమేలే యితరదివారి
 అధవా స్తే బిదారి కేలన సజిన బడుదా నిద్రల్ల అత్ర
 కార నజిన అక్క బారదేం బదాని తిశ్రయకూడదరు

— ౧ — యూ వ మోలొన కామ గారనాదరు తోనిశీ
 యూశ్రీరితి యుం ద తోనదు కుంభువ విషయదల్ల
 యు చువ అధికారదశూత్రం యితరయూవ వ్వియ
 న్నాదరు, అధవా గ్రా బ్యోయిటి యన్నాదరు, అధవా
 బిక్కిని యన్నాదరు అధవా యనా మన్నాదరు, యూ
 వనబి అనమేలం దాకల, అధవా త్ర ప్రోక్షవాని తి
 నల, అధవా వయోయోవాని లిగతి తోనదు కుంభం
 తేమూ దలనే (వ్రాతి నబాదిగనెయ మాటిస్త్రే) యన అధి
 కారకమ్మి అధికారవన్నభ్రంవనానిరువంథా మాటిస్త్రే
 యనన మున్న సాబలాదక, అంథా నంకతి-యల్ల అం
 థాకామ గారనం తన్న ల్లిరుతింగళ సుంబభద్రమృదం
 దకే అధవా అరు తింగళవరిశ యరదు త్రకారకక
 ప్రేక-పూం దుత్రకారకశ్రుదిసశక్తికే అధవా యూయ
 రదు శక్తి గళనీ బాత్రనాగలకర్మ్యం.

శీం యూ వ మోలొన కామ గారనాదరూ, కాయి
 దివిరుద్ధవాని భయ తోలెని అకల, అధవా అత్రమ
 వాని త్రిగతి అధవా తోనిశీ యూ దత్తద్వారానిరువంథా
 అధవా తూను యరదనే యూవకాకేయం దమా
 దకటికే రు చాథా కేలన వన్ను మూయివబసాగ్రంబ
 అధవా మూ దతిరువబసాగ్రంబ అధవా అంథా క్ష
 న్నదు మా యువవిషయదల్ల విలంబ వేదినువ బసా
 గల అధవా తిశ్రన టే కానిరువంథా వలేమోక వన్ను
 తిశ్రన దేయరువ బసాగ్రంబ, అధవా అంథా క్షనన్ను తి
 శ్రన అక్కిపిలంబ దల్లనువ బసాగ్రంబ, లంక, అధ
 వా బిన్ను ముమిలబక్కినను, అధవా యనామ,
 యూ థాకమ్మి త్ర ప్రోక్షవాని అధవా వయోయో
 వాని అదరు తేనదు కుంభం దో అధవా నం బాదిసి

సదరదూ త్రకారదశక్తిమా
 లవాని గుక్కిగారనమేలేన
 దిసెబరుదో గిరువంథా యు
 త్రకారివా తే అధవా క్షేజ
 దారిశ్చిలననదియలారకీ
 బదాని తిశ్రయకూడదు.

యూ వ మోలొన కామ గార
 నాదరూ తోనిశీ త్రిగతి
 క్షేబరువవిషయదల్ల యు
 వ అధికారదశూత్రం యు
 త్రకారివా వ యూవంథా
 అధవా గ్రా బ్యోయిటి య
 న్నాదరూ అధవా బిక్కిని
 న్నాదరూ త్రిగతికూడతే
 సాబలాదల్ల అంథా మ
 నున్ను అరు తింగళనం
 బిక్కిని దాదకే అధవా
 అరు తింగళవాని నక్కిని
 క్కి అధవా యూ యరదు
 క్కి గళనీ బా త్రనాగువ
 నీంబులన్.

బుబరి యుం ద త్రిగతికూం
 దా తే వక్కిరిదవిషయదల్ల
 అమూర్తి అధవా మోలొన
 కామ గారనం.

అధవా గుక్కిమాదుకయర్

నదిసదృశమైతదుతి. గర్వ
న. బలదృష్టాద. దక్ష అధవా
అతి. గర్వవారి క్షేపణకై
అధవా యురదుక్షిగా
భగి పాత్రనా గువన. బుక్షి.

దం తే అధవా న ద. గూ వ్రేకి. యావ ప్రకారదు సుష్టే
భీనా దహమా దుద బశ్ర యు త్తే ని దం తే మా జిప్త్రే
పన అధికార వన్ను పదకూ. దిరు పంథా అమలదార
నన మక సా బలతా దశ అం ధా సంగతి. యు త్త్ర అం
ధా మను ప్రేను, తన్ను తన్ను రదుతింగ భ సం బలద
ష్ట్ర దండకే అధవా అన రదు తింగ భ వరిశ యు రదు
ప్రకార గర్వ వ్రేకి వ్రాం దు ప్రకార ద శక్త్యే అధవా
యూ య రదు భి క్షే న భి క్షే పాత్రనా గత క్షయ్య.

మా జిప్త్రే పము. త్రా దహమా
సా వర బు నిక రక్షే. యో భి
దాం గూ న్న భద్ర కాం గూ
రథ దారి స్వ భద్ర త్త్ర బు నకు
యా వ మకార బు మా యు
త్ర క్షే. మన తి పం య ద్ద
దాం గూ మే ర వ ర్షి గి యో
ది సు వారి. తి కి పం య ద్ద
దు కు ము మా ద బు దు దు.

యా వ మా గర్వ వ్రేకి. యో
దహి. గత క్షయ్య. బు వ తి పం
య ద్ద దు కు ము మా ద
బ దు దు.

దాం గూ దు బు భ మక సు
బంధ వా ద క్షయ్య గర్వ త్ర
న. గ ద త్త ర క్షే. యో భి
వా ద్ర ము. త్రా ద్దు ను ది పం
తి పం య ద్ద ని య మక
రాయి స బు దు దు.

మా జిప్త్రే పదాం గూ ది
ప్రేక్ష సు పరి క్షే. సో ప
యో భ వన. మా త్ర మే ర వ
శుభ బం ద మా ద బు దు దు.

సకార రక్షే. దాం గూ భా ప
ము. త్రా ద్దు మే శి యో త్ర
త బు నకు బం యో బ మ్మ
య ద్ద త్ర క్షయ్య దాం గూ న్
రథ దారి స్వ భద్ర త్త్ర దాం గూ
రథ దారి స్వ భద్ర త్త్ర మా గర్
బం ద త్ర గి సో ద బా రు దు.

యి ర రు ది న య ర ము
కల ము గర్వ ప్రకార క్షయ్య
దు వా క్షయ్య ము ము ము.

౧౦ సాం వ ర్ష బు నిక రక్షే. యో భి క్షే అధవా సా
వ. బు నిక రక్షే. యో భి క్షే అధవా రథ దారి యు త్త్ర భద్ర
బు నకు బు మా యు సు త్త్ర బు అవరు యా వ ప్రకార
బు మా యు న బి క్షే. బ బ ము త్రాం గూ మే ర వ నిశి
య న్న యా వ ప్రకార భూ ర ది స యో బ బ ము త్రా
ర ల మ క్షే. యో గి యు ము మా ద బు త్రాం దాం గూ
మే ర వ నిశి యో వ రక్షే. యో భి క్షే అధవా యా వ
వా బ్రే క్షే. దాం ర ది స బి క్షే. బ బ ము త్రాం గూ ము
మా ద బు త్రాం మా జిప్త్రే పం అధవా మే ల తి స ది
ప్రేక్ష సు పరి క్షే. యో. ప అధవా అ ని ప్తే. ప ది
ప్రేక్ష సు పరి క్షే. యో. ప ను అధికార వన్ను భవ
నా గి ర త్ర క్షయ్య ది ద బు ద దాం గూ భ మక సో మం ధ
వా ద క్షయ్య యు ర భ. ప్ర సంగ ద్ద ము రూ భ స న క్షయ్య
భి వా ద్ర ను ది సు వ ప్రకార బు ని య మ వ న్న
రథ యు న బు త్రాం స క అధికార వన్ను భవ నా గి ర త్ర
క్షయ్య. పం తు కి లంగ తథ యు ని అ ద్ద, బు న క్షయ్య
క్షయ్య. బం భు రు వ దా గి రు వం ధా అధవా వి బి క్షయ్య
భవ న్న గి రు వం ధా అధవా యు త్ర క్షయ్య ర ల ద ము
ల వా గి వి యో భ వా గి రు వం ధా మే ర వ నిశి యు న్న
భు త్ర వా గి బం ద మా ద త్రే మా జిప్త్రే ప దాం గూ
ది ప్రేక్ష సు పరి క్షే. యో. ప, యు. భ వ నిశి ము
త్ర అధికార వి ర త్ర క్షయ్య.

౧౧ మారు తో ర గి న అధవా మారు మో భి గ న
సకార రక్షే. దాం భి క్షయ్య అధవారథ దారి యు త్త్ర భద్ర
వా యో బి న మే ల తే అధవా భ ద్ద క్షయ్య భి యు వం ధా క్షయ్య
భద్ర దాం గూ బు నకు యో గి బు నకు యా వ ప్రా
స్థ గర్వ భు బు యో బి క్షయ్య, యు దో ల, దాం గూ సా వ ర్ష
నిక రక్షే. ద మే ల తే దాం గూ రథ దారి యు త్త్ర భద్ర మా
గ ర్ బం దా గ పం తే ట. యో బ మ్మ, యు దో ల, యు ను
మే ల తి న బు న క కి ల స వా గి ర త్ర క్షయ్య.

౧౨ యి ద క్షయ్య ది న య ర ము గర్వ ప్రకార క్షయ్య
క్షయ్య దు వం ధా ము ము న్న యా వ ము ను ప్రే నా ద

స న గూ ల గి యి
స కి క్షయ్య క్షయ్య
యి న కి కల ము.

స న గూ ల గి యి
స కి క్షయ్య క్షయ్య
యి న కి కల ము.

స న గూ ల గి యి
స కి క్షయ్య క్షయ్య
యి న కి కల ము.

కు మన్ని విద్యశా అంధానం గళి-మాజిస్త్రీ పనన
మక్ష-సాం అలలాదకే, అంధా మనుష్రీను యు నున్న
యామం యి వరిసి దుండ్లకి పాత్ర నాక తక్కు.

సనగాలం నేయి
సపి జనే అక్షి కవి
నేకలము.

౨౪ ఇం దర గుం దిన మూం గు కలము గళ్ల కి ల్లి
కు మంధా టా బతిం టుం గళి జిట్టే దమాజిస్త్రీ పనీ యు
గు వనా మా సప్రి అధికార క్షే న దర డూ కలము గళూళ్లి
నేకయా వ రూ దిన ములం దిం దరూ వేత్ర త్రయ బగు
వదెం బదా గి తి ల్లి యు బార డూ.

సనగాలం నేయి
సపి జనే అక్షి కవి
నేకలము.

౨౫ యూ వ మ ను ప్రి నా దరు, మాజిస్త్రీ పను
యిరు వంధా శోధరి సో గళా గళల, అథవా కా యి దే
ప్రకార ము) ని ని కు ల కమి ప్న న స్థా బి న్న ప్పి రు వం
ధా శోధరి సో గళా గళల, అథవా ముం బయిన ర ఫార ద
వక ము గు మి ను పే అం ద ము ద్దా మంకూ కల ము లా
గూ మా దెట్ల ప్ప ద్దా గి రు వంధా శోధరు, అథవా సా
వం బై ని క గస్త్రీ, యంధా ద్ద కల్ల గళల, అథవా కస్త్రీ స
మి పు దల్ల గళల, కేళి గే బరదిరు వత్తర గళు న్న మాది
అంధా క్షే దల్లి రు వంధా బనరి అథవా మా గళి క్షే రి
అతంక, అథవా అద ర్తే, అథవా త్రా ప్ అథవా
జిం టుం ము, అథవా బి యు, అథవా ను క సా ను, యిం
ధా ద్దు లి గు మం గళి మా ది దకే, అంధా నం గళి-యల్ల ము
బిస్త్రీ పనన ము వంధా అథవా కా యి దే ప్రకార
స్థా బి న్న ప్ప ద్దా గి రు వంధా ము) ని ని వల కమి ప్న
నక జిం ది రి వర వ క న్న వంధా సా బలలా ద
కే అంధా మ ను ప్రి ను త్రి ప్తయ రూ పి యి వరిసి
దుండ్ల; అథవా యి యు ది వ న ద వరిసి క్షే దిన శి క్షే
పాత్ర నా గ తక్కు. మత్తు కేళి గే బరదిరు వత్తర గళ
ను క్షే మా డు వంధా యూ వ మ ను ప్రి ని గా దరు వారం
జిన జిం టా గి క్షే ద మా దల క్షే పో అ లి ని యూ వ
మ ను ప్రి ని గా దరు అధికార వి ర తక్కు ద్దు-కా ప్రాం గం
దకే.

౧ యూ వ బనా వరి గా దరూ అవిజ్ఞా ర దిం దల
థవా ని ద ర్తయ త న దిం ద జూ ది యు వంధా అథవా
అంధా ద్ద క వు వ యో గ వ న్నా క్షే రి తి అం ద మా
డు వంధా అథవా అంధా ద్ద క మే ల్ టి ల ము న ది ను
వంధా మ ను ప్రి ని ను.

౨ యూ వ కే ల క ద వు ద్ది శ్ర వా గి భూ వి, అథవా
కే కే, అథవా దే ద, యంధా ద్దు సీం త్రు మా జిం డా
గి రు త దో అంధా కే ల న క్షే క మ్మి వు వ యో గ వ
ను వంకే మా డు వంధా అథవా అంధా ద్ద కల్ల మ్మే తో
ళి యు వంధా అథవా వ గి యు వంధా అథవా యి త గ
తి యు ద అంధా క్షే కి ను వంధా మ ను ప్రి ని ను.

నదిస్త్రీ డా మ ను ప్రి ను,
సా బి లి క త్ర రూ వాయ
౨౦౦ రూ పి యి వరి గి గ దం
దక్షి ణా త్ర నా గు క గే బ బ్బి
యి ద ర గుం ది న మూ ర్క ల
ము క్షే ల గ గి రే గి రు వ లా-
బ తి యు ల్ల బ్బి వే ద మా జి
స్త్రీ పనీ గి యి రు వ సా మా
న ప్ర అధికార క్షే న ద ర డూ
కల ము గళ మే లం ద వ్రే
త్రి యు బ ర త కి ల్లా.
యూ వ మ ను ప్రి నా ద రూ
యే క కే వ ర ర గళ ల్ల రు
వంధా బి నా గే అథవా మా
గళ స్థ రి గే అతంక అథవా
ను క సా ని ప ది ని ప ది ని ప
బ గ్రి అంధ వ న మే వే సా జి
త్రా ద కే అంధా మ ను ప్రి ను
జిం డా పి యి గి దం ద క్షే
అథవా ర ది వ న ద వరి గే
క్షే ది న కి కే కి పా త్ర నా గు
వ ను.

మీ ల అంధా మ గార ను
ను ద ర డూ ప్రకార గు కే మా
దు నంధా మ ను ప్రి ని గ వ
రం పి న టో తు క్షే రు మా
ద బ యు దు.

యూ వ బి నా వరి గా ద రూ
అవిజ్ఞా ర దిం ద టో ది యి ల-
లా వ గ్గే కి.

యూ వ కే కి యిం గ గా ద రూ
అథవా దా ది సో గ్గ గా ద రూ
మీ త్రే తో లి యిం గ అథవా
అంధా ద్దు ను కే కి సో గ్గ.

వ మన యోగ్యుని దావకూ అభవాకాలూని యోగ్య
 నిందా దరూ అభవా అంధా యితక యావదం దాద
 రూ రబదారి యుక్త్యుకట్ట దేనికే వదాభవముగా ర
 రిని సూక్ష్మం లే, అభవానిరు కుది యువదక వుద్దిశ్చి
 వాని సూక్ష్మ మూ దట్ట దానిరు మాధాకకే అభవా
 కౌ ద యంధాత్వకే ముళే గాల దట్ట యావసాలే ద
 మూలవాని నిరు బగులే, శుత్ర, దో అంధాత్వకట్ట
 న్నత్ర, ంధా దినావకనాకల అభవాకన అభవా దేని
 కే వదా భవకాశి దంలే, అభవా అంధా వదా భవ
 న్న. బినశే వుష్టవకాకవాని లోలం వంధా
 స్వల్పదట్ట దాశి దంలే, అభవా మంబూరా దకానూ
 నానూ అభవా మాజ్జీ ప్రసకు కుమనూ అమా న్త
 మాది కుట్ట అభవా యితక జ్ఞాలా గ్రాది వదాభ
 వనూక జి-వి దంలే, అభవా ది మా యిని యిష్టం లే,
 అభవా అంధాత్వనూ వానమా దువంధా మనే అభ
 వా వ దసాలే అభవా యితక యిమా కళి యంధా
 త్వకే నుకసా నుకు బ్లిదిను వదాంసే యంధాత్వక
 మిం వ దట్ట రజి-నట్ట దోలం గువంధా త్వనూ లేని
 యలక్త లే యిదంలే, అభవా ముక్త్యుని ద అభవా య
 తక జి శో యువిక- యంధాత్వనూ బిద భవాని లిభియ
 సూక్ష్మజివనానా ప్రవాగు వదాంసే యిద్దక అంధాత్వకే త్రంకు
 పశ్చి అభవాశి-త్రి కాకువలశ్చి మాజ్జీ ప్రసాకల అభవా మ్త
 ఇని వలకవివనక జిం ది నవకా కల కుకుము మాది యుష్ట
 అంధాత్వనూ మద్ది నదే యిద్దం లే మాజ్జీ ప్రసనమక్త అభవాయ
 గలిం లే-యి-దట్ట పితవది సోలంధా మ్తనిని వలక
 మివనక వక జిం ది నవకన మక్త సాలి లాదక, అంధా
 నం గళి యట్ట అంధా ము మ్తనిని నదాకూ త్రకాక దట్ట
 కనుష్ట ద బశ్చి త్రి వ త్త్రుమా వం యివరిని దంధమాదత
 క్కద్వ అభవాయం మదివనదవంశే క్కద్వ యిన్మ సే మిగులక్కద్వ

సనం ౨౨ నే యి క్షవి
 అనే అక్షి నం ౨ నే
 కల మి న్మ నే రకము.

౨౨ వు న్మ త్ర, తనదిం ద అభవా కు కుమనూ
 మద్ది నదే అభవా కేల నదవి యయదట్ట నదోలం వా
 దలా త్రకమా దూలం అభవా వేం దు లం గళు
 మం జి తవాని సూ బనం య న్మ క్కూ దదే అభవా వా
 ది బికా రం ద హూ త్రి బ్రాకరి యనూ బి దోలం
 యా త్రకారద స్త్రీ క వత్తం రి- యా వ మనీ మా
 రిశే బ్రాకర నా కగు మా ది దళి, అ బశ్చి మా జ్జీ ప్ర
 వ నన మక్త సా బి లా దట్ట అంధా ము ను యే లిని
 శే త్రి వ త్త్రు, దూహి యివరిశే దం ద వనూ అభ
 వా వేం దు లం గళి శే మిం ర ద వా యు దే ద వరి
 శే క్కే ది న శ్చి యు న్మ నే కు స త్కద్వ. కాంగూ

మనే మారిగి బాకరశ్చి
 నదలే.

నదియలవతోంగళుదనంబళుదమేలై సదకజూ
మనుష్యున దావేనదియలక్కిలాం.

యావమనుష్యునమేలా
దయాభియాకమాదల
క్కియలకయావకాయుడి-
దమేలంబాదకూఅథవా
అప్పినమేలంబాదకూబా
ధులకువదేబదానిఅళియ.
భారదు.

సనగూరిగిణియె
సవిశిణిఅప్పినక
నికలము.

౧౪౦ యా అప్పిన అన్యయ ఇన్ది-నబడు దా
దనుక్షిరబాబతియల్ల యలక యావ కాయిద మేలం
బాదకు అథవా అప్పినమేలంబాదకు యావమ
నుష్యునమేలంబాదకు ప్లియాణ్డోమాదువవిష
యదల్ల యాలిప్పిన యావకూవినమేలంబా
దకు బాధులకువదేబదాని అళియ బారదు.
అథవా అంధాసున్దేదబాబతియల్ల యాలిప్పి
నూళుక కరాయి సప్త డోలాని కువంధా ఇన్ది
దెజ్జూతుక యలకయూవకా యదేద మేలం
బాదకూ అథవా అప్పినమేలంబాదకూ య
లకప్రకారదక్షిణే అథవా భాగిక్షిణే అథామనుష్యునపాల్ల
నాక ఆత్మర్షిల్ల వేంబగాని అళియ బారదు. వ
కంతు గిలంక కరాయి పి అదల్లా వ్పొందేగున్దే
దబశ్రీ యావమనుష్యుని గాదకు యకడావ
ఆకశిన్దే-న బారదు.

యా అప్పినమేలంబా
డోలాంధాదదదబా
బతియల్లక్కిదుకరాయి
నబరుదు అథవాసున్దే
గారనమాలిబిప్పిమా
దిదాంగూమారివనూ-
లుకూదబరుదు.

సనగూరిగిణియె
సవిశిణిఅప్పినక
రాయిసప్తప్పియ.
మేలంకగిణియెక-
లమునోదునుక
గూరిగిణియెసవి
శిణిఅప్పినక
నికలము.

౧౪౧ యా వసున్దేద బాబతి-యల్ల మున్దిన్ద్ర
వనిశిణిమాదఅక్కి అధికాకవికుత్తమేలం
ధానుక్షిరబాబతి యల్ల యాలిప్పినమేలంబ
దకూ యున్దబ్రహంధాదం దవన్ను కూ దది ద్ద
శి అంధా కంకటి-యల్ల యావత్తకాకనదియ
టికేంబువవిషయదల్ల కం యదేయీళుగే య
లకరిల-యంద కరావుమాదల్ల డోలాని
కది ద్దల్ల అంధాదం దబశ్రీ క్కెచు నేమికుటి
కు అథవా సదకకూ ప్రకారకుమమాదువం
ధామాబిన్ద్ర వన కుకుమకీనన్దలపిమే యీళుగే
సున్దే గారనమాలి యుకువంధాన్దన్ను అంధామాబి
న్ద్ర వన నేదినిళి వారంబినమేలంబాద బిప్పి మాది
కాంగూ మారి దం దవన్ను వనూలు మా కటికెం.

సుమనుష్యుని ముప్పి
సువపుద్దిన్ద్రవాగిభరా
యిసుకుంధా అప్పినక
దాంగూ యినామకాం
గూదంబుంబాదప్ప-
కళున్ను బినలమీలు
సఫేదిసూళుగే భరాయి
స అక్కుదు.

సనగూరిగిణియె
సవిశిణిఅప్పినక
నికలము.

౧౪౨ మోలెనకామ గారనకటియె దవమను
మంలా ద కుకుము కళున్ను ముప్పి సువబిన్ద్ర బకు
వంధా అప్పివబు, కాంగూ యినామ అథవా దం
యంధా ద్ద అథవా యంధా ద్ద గిన్ద అప్పివబు భాళ
మిదారనిశి కాయదేత్తకారకూ డోలాంబాదకల్ల బకు
వంధా మోలెనకామ గారనిం ద కూ డోలాంబా
భాళమి మేలంబాదకు వాశ్రీ అంధా ద్దన్ను బినల
మోలెనకాం ది సూళుగే బియా మా క ఆత్మర్షి. మ
కు గిలంక కరాయి పి అదల్లా విశేష వాద బ్పాకరిమా
దువబిన్ద్ర మోలెనకా డోలాని సూళుగే బినలనివిశే

సనగూరిగిణియె
సవిశిణిఅప్పినక
నికలము.

ಮ ವಾದ ಯ ನಾ ಮ ನ್ನು ಕೊ ದು ವ ವಿ ವೈ ಯ ದ ಳ್ಲ ಯಾ ಕ
ಲ ಮಿ ನೊ ಭಿ ಕ ಯಾ ವ ಶೂ ದಿ ನ ವೈ ಲಂ ದಾ ದ ರು ಬಾ ಧ ಬ
ಗು ತ್ತು ದೆಂಬ ದಾ ಗಿ ತಿ-ಭ ಯ ಬಾ ಕ ರೂ .

ಸನ್ಮಾನನೀಯನಿವಿ
ಭಿನೀ ಅಕ್ಷನ ಕುನೀ
ಕಲಮು.

೪೧ ಮೋಲನ ಕಾಮನಾಕನು ಲಾನ್ವಕ ವಕ್ಷಮು
ಲವಾನಿ ಅಥವಾ ಅವನಿಗೆ ಯಾವಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಕ್ಕ
ದ್ದಾನಿ ಕುತ್ರದೋ ಅದಕವಿ ಕುಕ್ಷವರ್ತನಾಕಿಯನ್ನು ನಡಿ
ನಿಕ್ಷರಮೂಲವಾಗಿ ಅದಂಥಾ ನುಕನಾನಿನಬಣ್ಣಿ ಅವನಮೇ
ಲೆ ವಿ ಯಾರ್ಥಮಾ ದ ಲಕ್ಕ ದಿ ದ್ವಲ ಯಾವ ಪ್ಪು ತ್ರೈ ದ ಬಣ್ಣಿ ವಿ
ಯಾರ್ಥಮಾದ ಲಕ್ಕ ದ್ವಾನಿ ಕುತ್ರದೋ ಅಕ್ಕ ತ್ರೈ ಫೆ ಪಿ ನಿ ದಾ
ರಭಣಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ವ್ಯಗಾಂನಿ ವಿ ಯಾರ್ಥ ಮುರುಮಾ
ದಲೇಕು. ಅಕ್ಷಕಾರ ಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಿ ಯಾರ್ಥದ ನಡಿಯಲ
ಕ್ಷಿಪ್ಪ. ಮತ್ತೂ ವಿ ಯಾರ್ಥ ಮುರು ಮಾ ದು ವದಕಮುಂಚಿ
ಕವಾನಿ ನಿಧಾನಮೊಂದು ತಿಂಗಳ ಮುಂಚೆ ಅ ವಿ ಯಾರ್ಥ
ಯುಕ್ತಾನು ಕಾ ರಣ ದ ವಿಷಯ ದ ಳ್ಲ ವೇ ಖಿ ಸೊ ಚನೆ ಯನ್ನು
ತ್ರೈ ವಾದಿನಿ ಅ ಗಲ ಅಥವಾ ಯಾವ ಬಿಟ್ಟೆ ದೊ ಳ್ಲೆ ಸದ
ರಹೂತ್ರ ಕಾರದ ಕ್ಷ ತ್ರೈ ಫೆ ಪಿ ಸು ತ್ರೈ ದೋ ಅ ಬಿಟ್ಟೆ ದಡಿ
ಪ್ರಿ ವ್ವ ಸುವರಿ ನೆ ಪಿಂ ಡೆಂ ಪಿ ನಿ ಸಾಗಲ ಅಥವಾ ಅ ಬಿಟ್ಟೆ
ಪಡಿ ಪ್ರಿ ವ್ವ ಸುವರಿ ನೆ ಪಿಂ ಡೆಂ ಪಿ ನಿ ಸಾಗಲ ಕೊಡಲೇಕು.
ನದರಹೂತ್ರ ಕಾರ ವಿ ಯಾರ್ಥ ಮಾಡಿದ ಮೂರ್ವ ದ ಳ್ಲ ತ್ರ
ವಾದಿಯು ನುಕನಾನಿನ ಬಾಬಲು ನಾ ಕಾದ ತೆ ನಾ ದು ಕೊ
ದಲಕ್ಕೆ ಕಬಾ ಲಾ ನಿಕ್ಷಕ, ಅಥವಾ ವಿ ಯಾರ್ಥ ಅದ ಬಳಕೆ ತ್ರ
ತಿ-ವಾದಿಯು ದ ಅಥವಾ ತ್ರ ತಿ-ವಾದಿಯ ಲೆ ಫೇ ಯಿಂದ ನಾ
ಕಾದ ಮೊಬಲಕನ್ನೂ ಕೋ ಪಿ ಸೊ ಳೆ ಬಿ ರಾಯನ ಪ್ರಿ ದೋ
ಕಾಂಕ್ಷೆ ವಾದಿಯು ವಿ ಯಾರ್ಥದ ನಡಿಯಲಕ್ಷಿಪ್ಪ. ಮತ್ತೂ ನದ
ರಹೂತ್ರ ಕಾರದ ಮುಕದ್ದಮೆ ಯೂ ಳೆ ಕು ಕು ಮು ನಾಮೆ
ವಾದಿಯು ಲೆ ಫೇ ಯಿಂದ ಅದಾ ಸು ತ್ರೈ ತಿ ವಾದಿ ಕಡಿಂ ದ
ಅವನಿಗೆ ಖರ್ಚು ದೊರಿ ಯಲ ಕ್ಷಿಪ್ಪ. ಪಕಂ ತು ಅಂಥಾ ಮುಕ
ದ್ದಮೇದ ಯು ನ ಸಾಂಘ ಯಾವ ಯಾವ ಬಿಟ್ಟೆ ನ ಮುಂಚೆ
ಅ ಸಾಂಘ ದೋ ಅಂಥಾ ಬಿಟ್ಟೆ ನು ನದರಹೂಂ ವಿ ಯಾರ್ಥ
ದ ಯೋಗ್ಯೆ ವಾನಿ ಮಾಡಿದನೆಂಬ ದಾ ಗಿ ದಾಖಲೆ ಯನ್ನು
ಕೊಪಲೇನೇ ಮೂತ್ರ ತ್ರೈ ತಿ-ವಾದಿ ಕಡಿಂ ದ ಖರ್ಚು ದೊ
ರಿಯುವದು.

ಮೋಲನ ಕಾಮನಾಕ
ನಮೇಲೆ ಫಿಯಾರ್ಥಮಾ
ದ ಲಕ್ಕ ದಿ ದ್ವಲ ಮೂರುತಿ.
ಗಣ್ಯವ್ಯಗಾಂನಿ ಮುಮಾಡ
ಬೇಕು..

ಫಿಯಾರ್ಥವೆ ಹೆ ಮಾಡು
ವದಕಮುಂಚಿ ತ್ರವಾಗಿ ಬಿಡು
ತಿಂಗಳ ಮುಂಚೆ ತೇ ಳು ಸು
ಚನೆಯ ನು ಕೊಡಲಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಅಕ್ಷಿಪ್ಪು ಕೊಡಲಕ್ಕೆ ಕಬಾ
ಲಾ ಸೋ ಳ.

ಬರುಣ.

ಸನ್ಮಾನನೀಯನಿವಿ
ಭಿನೀ ಅಕ್ಷನ ಕುನೀ
ಕಲಮು.

೪೨ ಯಾವ ಮೋಲನ ಕಾಮನಾಕನಾದಳು ತ
ನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೂಲವಾನಿ ಯಾವ ಪ್ಪು ತ್ರೈ ವನ್ಯಾ ದಕೂ
ನಡಿ ನಿ ದ ಬಣ್ಣಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ವಿ ಯಾರ್ಥ ಅದ ಕೆಲ ಅ
ಥವಾ ಕೆಲಸ ನಡದ ಕೆ ಅಂಥಾ ದ್ವ ಕ್ಷ ಸದರಹೂತ್ರ
ಕಾರದ ಕ್ಷ ತ್ರೈ ವನ್ಯಾ ನಾ ಸು ಯಾ ವ ಮೋಲನ ಕಾಮ
ನಾಕನ ಅಥವಾ ಮೂ ಬಿಟ್ಟೆ ಪನ ತಾ ಬೇ ಯೂ ಳೆ
ಅ ಕಾಲದ ಳ್ಲ ಯು ಕು ತಿ ದ್ವಿ ಅಂ ಥವನಿ ದ ಕೊಡಲಾ
ದ ಕು ಕು ಮಿ ನ ಅಧಾರದ ಮೇಲಂ ದ ನ ಡಿನಿ ದನೆಂಬ ದಾ

ಯಾವ ಮೋಲನ ಕಾ
ಮನಾಕನ ತಾ ಬೇ ಯೂ ಳೆ
ನಿನಾ ಸು ಯು ತ್ರೈ ದಿ ಅಂಥ
ವನಿ ದ ಅಥವಾ ಮೂ ಬಿಟ್ಟೆ
ಪನಿ ದ ಕೊಡಲ ಳ್ಲ. ಥಾ
ಕು ಕು ಮಿ ನ ಅಧಾರದ ಮ್ಪ ಕಾಂ
ಷನ ಕೊಂಚಿ ನೆಂಬ ದಾ ಗಿ ಕೊಂ
ಲೇನ ಕಾಮನಾಕನು ನದರ
ಹೂತ್ರ ಕಾರದ ಫಿಯಾರ್ಥ
ಮುಂತ್ರಾ ದ್ದಾನಿ ಳೆ ನಿ ಬಾ
ಬು ಕೊಡಬಹುದು.

నదరకూ ప్రకారదజవా.
బుయావతియిందనా
ఇలతమాదతికింబున్నో

ని అంభవను దివా బుశోదబడుదు. నదరకూ
ప్రకారకృత్యే త్రీ నది నటికేంబదాని యూవకుగు
మిసోంకన బిరియ ప్ర దోణానిరుత్త, సోలై త్రి
కుగుమన్నాదకం అథవా కుగుమి న యూవ
నకలన మేలీ మాజిస్త్రే యను నది మా దిగువై
సోలై త్రి నకలన్ను ద్దా బుగుమా ది నదరకూ జి
వా బుశో ది త మా దబడుదు. ఆ బళకకుగు
ముశో దు నం థా అమ లదారనకు గుమి సోంక
ని యూవ ప్రకారద వత్తే త్రి యి విద్దా గాత్రిదకూత్త
తి-వా ది యి తనే యిం ద కుగుము నా మోమా
దతకద్దు. నదియబకలన ద విషయదట్ల సోలై
తి నవరిన సంశయసోలై రలకకేళా రణ దిట్ల దిట్ల
నదిహి బలు ముగావే దా బుగుమా ది ద శో తు
అంధా కుగుము అథవా నదినాళినకలు యం థా
ద్దన్ను ముంపి కేళబులుమా దతికేళు - నకం త్రి, ది
ని రరా యిని అదట్లా నదరకూ ప్రకారద కుగు
ము శో దు నం థా అధికా రన్న న సోలై వత్త కారని
ని యి గువయ లా జిని యూ కలమిసోంకని న యూ
వకూ వినమిలం దా దకు బాధబుగునదంబదాని
తి-ళియబా గదూం

నదరకూ ప్రకారదకు
ముశోదువంథా అధికా
రన్న నమేవే కుకకారణయి
లా జివుశోమాణా.

అథకరకకము.

ని శిళిన బరదిరువ శిళిగళు దాం గూ వా
శ్రీగళు అథకవన్ను శిళిన బరదిరువం తే తి-ళియ
తకద్దు. వగుతు అంధా అథకక ప్రమేయదిం
దాదకూ అథవా నం దభిదం దా దకు బాధబు
తి దట్ల అత్తగార అథకవో దకూదదు.

“జిత్తేదమాజిస్త్రేయే”

జిత్తే దూ శినకా కభూను నదికు వకలన
యావము బ్రి అమల దారనినీ వప్పి సోలైనిరుత్త,
దూ డాం గూ యూ వను మూజిస్త్రేయన అధికారవ
న్న నదినుత్తి, రుత్త, సోలై అంధా ముఖి అమలదా
రనకు ద్దేత దీ నకు యూ వ ప్రకారత్తా ని ద్దా గాత్రిదకూ
అ అమలదార న తింధ “జిత్తేదమాజిస్త్రేయే”
యూ శిళి మిలం ద అగుత్త దింబదాని తి-ళియబ్రి

మాజిస్త్రేయే.

మాజిస్త్రేయన యూ వత్తు అథవా యూ వదా
దకు అధికారనదినుత్తి, రువంథా మును వత్తీ ననమా
వేశ “మాజిస్త్రేయే” యంబళిదట్ల అగుత్త దింబ
తి-ళియబిళు.

“మోలై అణ్ణం” “మోలై
అణ్ణకూమగార”

యూ అక్షి నం శినో కలమి న అన్నయ సే
మి న్న దు వం థా యూ వత్తు, మను వత్తీ ననమావే
ళ “మోలై అణ్ణం” దాం గూ “మోలై అణ్ణకూ మనా
రకు” యూ శిళి గళుత్తి అగుత్త దింబ తి-ళియబ్రి

బంగమ ములు అధవారణ అధవారణ దలద దస్తావేజు
యం ధా క్షర నమా వేళో "మా ల" యం బళజ్జ ద
జ్జి అనుత్తదేం దు తి-ళియ బేళు.

"మా ల"

వ కవచ నాథ్ వాద శబ్ద గళజ్జ బడువ
కనాథ్ దళజ్జ గళజాం గూ బడు వచ నాథ్ వా దశ
బ్ద గళజ్జ వకవచ నాథ్ దళజ్జ గళ నమా వేళో వా
సు త్త, దేం దు తి-ళియ బేళు.

వచన-

మల్లం గ వా చ శశబ్ద గళజ్జ స్త్రి యం గ
మా వేళో వా గుత్త దేం దు తి-ళియ బేళు.

అంగ-

"మ ను వేళో" యం బళజ్జ దల్ల కంప ని యవ
అధవా గూ గళో వా వ నవ గ నమా వేళో వా గుత్త,
దేం దు తి-ళియ బేళు.

మనుష్యో-

"తి-ంగళు" యం బళజ్జ ద అధ్ గళో వేం ద
క తి-గళో బదా ని తి-ళియ బేళు.

తి-గళు-

"దనగళు" యేం బళజ్జ దల్ల క్షేం యువ దనగళు
మా వేళో వా గుత్త, దే అధవ జో యు అ నీ, వ్యోం
వే, శు దు శీ, శ-య్య, దా గళో, శు రి, ము ర్కే దాం గూ
దా ని యం ధా వ్ర గళ నవ మా వేళో వా గుత్త, దేం దు తి-
ళియ బేళు.

"దనగళు"

య తర అక్షే నూ గళో అధవా యూ వ ద స్త్రి
వేణి నూ గళా దగూ అధవా లిపి ల దూ గళా దగూ
ప్రూ ని దిం ని సొం గళా దగూ యూ అక్షే న శీ న శు లు
రియ ల క్ష ద్ద గళ ద్దల్ల "మం బయి యి లా పి ద ది స్త్రి
ప్రూ మే ల ని న బా బతు వ నే గా త్త నే యి న వి అక్షు"
యం బదా ని బరవ తే నే రి.

నూ గళా వే.

The intervening pages of Canarese, 504 to 527, will be issued in a few days.

B. E. S. Press,

Sept. 5, 1862.

ముంబయి యిలాటి యోగని గ్రామ మేలైన బా-
బటియల్ల నియమ రాయి సువ బాబలు అ-
క్షీన మసూదీ.

ముంబయి యిలాటి యోగని గ్రామ మేలైన బాబటి-
యల్ల నియమ రాయి న తక్కు యుక్త వాని రుక్షదీ ఆదకారణ నివృత్తి
సువదీనిందకీ.-

తక్షీన.

౧ ముంబయి కా యదీ ముక్త దోగని నన గృహ ౨ నీ యి నవి యి-
అక్షీన కళిగే బరదిరువ భాగవ ను అర్దు మాదల్ల ప్పరు త్తదీ ద్రాంగీందీ-
౬ నీ కలము.

ముంబయి కా యదీ ముక్త దో-
గని నన గృహ ౨ నీ యి నవి యి-
కా యదీ ద్రాంగీందీ అర్దు
మాదువ బగ్గీ.

యందియాద తేజ్జి స్తీ పివకా నన అనవర నన గృహ ౩ నీ యి నవి యి-
అక్షీన మేలంద ౨ నీ కలము యే ష్టు మాత్రక్తి రద్దా గిరు వదిల్ల మే-
అష్టు మాత్ర.

గృహ నీ కలము మోదలు గొండు ౪ నీ కలము అప్యీర వరిగీ.

౨ ప్రత్యేక బుష్టి దోగని మా బుష్టి పనరుద్దీ యావ అమలదార-
నకదీ కా యదీ ప్రకార నిరుక్ష దోగ అంధా అమలదార న కేలన గళ-
ప్రేక బుష్టి దోగని గ్రామ గళ మేలైన వ్రవస్తీ యను మా-
దోగ ణమా దాం గూ దీ బరీ బ యి దోగ ణమా దాం గూ యుకు-
మయ నది సోగ ణమా యిద్దు అదర మేలీ మేలైన కమిశనర-
వర యుకు మత్ర దాం గూ దీ బరీ బ యిర తక్కు.

యావ మను మ్రను గ్రామ
మేలైన వ్రవస్తీ యను
మాదటి కుడా గణి అదర-
మేలీ అధికార వనూ నది
బీ కుడా గూ దీ బరీ బ
యిద బీ కు యా బగ్గీ.

౩ మేలైన కారణ గళ పుష్టి శ్రీ బుష్టి ద మా బుష్టి ప మేల-
లైన పొ పిలల మేలీ అధవా గ్రామ గళ యి తర అమలదార-
మేలీ నది సుత్రి సువంధా అధవా అవనింద నది స బరు దాద్దా గిరు
వంధా అధికార వనూ ముఖ్య వాగి అధికార వనూ క్షో దోగ ణా
నిదా గ్గీ మేలైన దిప్తి క్ష సుప్రీ టిం దిం పను దాం గూ అవన
అనిష్టి పను కమిశనర న దాం గూ మా బుష్టి పన యుకు మి న ప్రకార
నది స బీ కే బదా గి రాయి న తక్కి గవర నర యి నకొ నన అనవరు
ముఖ త్రార రిద్దారీ.

మేలైన పొ పిలల మేలీ
అధవా గ్రామ దయ తర అమ-
లదార మేలీ యార అధికార
నది యు వదీ బ బగ్గీ.

౪ ప్రత్యేక గ్రామ ద మేలైన, వతన దార పొ పిలల సా-
ధి నదల్లా దరూ అధవా కమిశనర న మంబూరి యింద దాం గూ-
నన గృహ ౩ నీ యి నవి గం సీ అక్షీ నో గని న రరావు గళిగి అను నరి-
స అగత, అధవా ముంబయి యిలాటి యోగని గ్రామ ద వతన దార
అమలదార ర్కా కరి విషయ దల్ల నియమ రాయి సువ బాబలు
యిరువంధా యి తర యావ అక్షీ నో గని న రరావు గళిగి అను నరి
అగల, బుష్టి ద మా బుష్టి ప సింద నీ మి నల్ల దువంధా యి తర మే-
లైన పొ పిలల సాధి నదల్లా దరూ యిర తక్కు.

వతన దార పొ పిలల సా-
ధి వా గి మి నల్ల దువంధా యి-
తర మేలైన పొ పిలల సా-
ధి నదల్ల గ్రామ ద మే-
లైన యి ర తక్కి బ బగ్గీ.

౫ రక ముం సీ దు- యావ పద రి సోగ గా దరూ అధవా బూ గి
దల్లా దరూ గ్రామ ద మేలైన కేలన బుష్టి మేలైన పొ పిలల కదీ
యింద యోగ గ్ర రి తిల నది స లా వ ది దల్ల, బుష్టి ద మా బుష్టి పను,
కమిశనర అను మతి యను పద క్షోండు అంధా పద రి న అధవా

పద రి న అధవా బూ గి
ప్రత ప్రత్యేక తర ది గళ
గొండు మేలైన పొ పి-
లర మేలీ మి న బరు దీ బ
బగ్గీ.

బూగిద ప్రత ప్రత్యేక తుకదిగళ గోలస్తర అగత్రవాగిరువష్ట-
మీలాలన పాపిలరను నీమిస బరుదు. అథవా గ్రామదమీ-
లాలన సరిత వాగి యావత్తు మీలాలన ఘోసన మేలెరు-
కుము, ఠాంగూ అధికార యిపుగళను నదిసువ విష యదల్ల
ముఖత్రారియనుగళువంటి దిప్తిక్ష్మ మీలాలన అమలదారన్న
నీమిస బరుదు. అథవా యీ యరదు ప్రకారద అమలదార-
రను నీమిస బరుదు.

అవర అధికారు.

౧ రకము నీదు - యీ కలమిన అన్యయ నీమిసల్లప్టుంథా
అమలదారరిగి, ముంబయి యిలాటిద దిప్తిక్ష్మ మీలాలన బా-
బతు యిరువ సనం నీయిసవి నీ అక్షిణ మేలం దయిరువ
అధికారద ఠాంగూ కేలన గళుగూ తుక మీలాలన పాపిలరయా-
వత్తు కేలన గళుగూ మాదతకి అధికార విరువదల్లదీ ఆయావత్తు
కేలన గళుగూ అవరు మాదతక్కి బిరు.

మీలాలన పాపిలరకేల-
న గళు.

౨ మీలాలన పాపిలను, ఇక్కడ మా ఇష్టేషన తుకుమిగివ
శ్రవప్టవనాగిరతక్కుదల్లదీ త్రాటియోగిగన యావ మా ఇష్టేషన
తుకుమిన స్థలనిమె యోగిగి అవన గ్రామ విరుత్తదీ ఆత్రా-
టియోగిగన మా ఇష్టేషన తుకుమిన ప్రకారక్కి కేలన గళుగూ నది
అంధవనిం ద బిడలాగువంథా పత్తికి గళుగూ అథవా బాతమియన్న
శూదతక్కుద్దు. మత్తు గున్డిగళు, మీలాలన బాబతు యావత్తు
కేలన గళు, గ్రామదీగిగన బునర స్థలూవ, ఠాంగూ అవర గళు అ-
గోల గ్రాతి, ఠాంగూ సాధారణ నదటి, యింథా పుగళ దిషయదల్ల
దమీషా బాతమియన్న శూదతక్కుద్దు. దిప్తిక్ష్మ మీలాలన పాపి-
దతక్కు కేలన గళుగూ మాదువ గోలస్తర మ ద్దుతు బిడోలనా
దల్ల తన్నకేలూద మప్పిగి అంధవను మ ద్దుత సరుమాదటిరు.

గ్రామదనాకరరమేలితవ
తుకుము.

౩ గ్రామదనాకరరు సామాన్యత: యావకేలన గళు వుద్దిన్య
వాగి నీమిసల్లప్టయ రాగిద్దాగ్రాసరి, అంధవరను మీలాలన
పాపిలను తన్నకేలనకే మద్దుతా శి త్రిగదు కింజుబరుదు. మత్తు
బుమా బంది వేట్టవన్ను యిదువదర దీసేయిం ద నీమిసల్లప్టుంథా-
వనుప్యను, మీలాలన పాపిలన దీసేయిం ద సవక వేణపత్తికి
గళుగూ ఠాంగూ మీలాలన గళుగూ తయారమాదటిరు.

బోలము. త్రాద్దు అగద
తే బుదోల బుస్తు మదటిరు.

౪ బోలరి అగదంతే ఠాంగూ బునర స్థల తిగి భంగపద అ-
నదంతే మత్తు సవక బునరిగి ఠాంగూ గ్రామద బునరిగి యిలూ అ
గదంతే సాకాదష్ట బుదోల బుస్తు, యిదువదర దీసేయిం ద మీలాల-
న పాపిలను, గ్రామద బాకరర వ్యవస్థే యన్ను మాదతక్కుద్దు.
మత్తు సదరయా బాకరర ప్రేరి యావ బాకరనాదరూగ్గిరనదటి-
యిందాగత, అథవా అన్యదే యిందాగత వతిరసిదరి, ఆబిన్యత్రాను
యావ మా ఇష్టేషన ప్రత్యేక త్రాటియోగిగి యిరుత్తా నీలాల-
మా ఇష్టేషన గి బూది రమాదటిరు.

కేలనము. త్రాద్దు అగద
రక ప్రత్యేక అగతక్కుక్కి.

౫ మీలాలన పాపిలనిం ద అథవా గ్రామద బాకరర ప్రేరి యా
వమనుప్యనిగి మీలాలన కేలన ఇద్దాగ్గి మాదటిరకా గిరుత్తదీ

అంధా మనుష్యుని ద మోల అనేక కేల స నది సువ దరల్ల గ భల త మాడో-
 నాదరే, అథవా తాత్ర ప దోల నాదరే అంధా సంగతియల్ల అంధా
 మనుష్యును యా అక్షి న 2 నే కలమిన ప్రకార గ్రామ మోల అనన అధికా
 రవను శ్రవణంధా అమలదారన యుకుమిన మేలంద తన్న మూరూకేగళ్ల
 సంబళ్లంట్టే మీబుల గినదండక్కి పాత్రనాగువను. యా కానూనిన ప్రకార
 శిక్షి న బరుదాద్దకేం త బూస్యే శిక్షి యనుమాద బరుదాద్దగిరువంధా
 యావ అపరాధ వన్న గల మాదిదరే, అథవా కానూ ప్రకార కడియవ్డకే
 అథవా యితర గ్రీర బూతయింద వ తి క నెదరే, అథవా గున్డే మాదిదరే,
 మోల అనన యావ మనుష్యునాదరూ సదరరూ ప్రకార గ్రీర బూతయింద
 వ తి క నెదల్ల అథవా గున్డే మాదిదల్ల ముంబయి య దిస్త్రిక్ట్ మోల అన-
 బాబరు యరువ సన గొత్త నే యిసవి నే అక్షి న ౨౫, ౨౬ ఠాం గూ
 2. నే కలము గళ్ల ప్రకార ఛోకసి ఆగి యావ ప్రకారద శిక్షి యనుమానే
 మిసట్టదువదో అదరంకే అథవన విషయదల్ల ఛోకసి మాది శిక్షి
 యనుమా రూ యిస బరుదు.

౧౦ రకముగ నేదు. యావ అధికారియ యుకుమను మోల అనేక పా-
 పిలను ఠాం గూ గ్రామద మోల అనన బునరు మన్నిన తక్కుద్రో అంధవ
 నింద క్షోడిం నాగువంధా యుకుమను త్రాత్రాలదల్ల మన్ని నూ లామ,
 ఠాం గూ అంధవనింద క్షోడిం నాదాధా వారం పను బబూ యిమో-
 లామ, ఠాం గూ బునర స్త స్త్రీ విషయదల్ల బాతమి యనుమా దిస్త్రిక్ట్
 మోల అనన వరిగే బూదిరమాడో లామ, ఠాం గూ తమ గ్రామద
 రద్దినీళ్లగే గున్డే ఠాం గూ సావ ర బునిక వపద్రవ త్ర గ దంకే బుదో-
 బస్తు యిడో లామ ఠాం గూ గ్రామ దోళ్లగే గున్డే గారర పక్షే త-
 ల్లి యన సా ఫిగే త్రోమో లామ, ఠాం గూ రిదియ అక్కి సాకాద సబబు
 యిద్దంధా మనుష్యునూ గ్రామద రద్దినీళ్లగే రిదియో లామ, యా
 కేలన గళ్ల మోల అనేక పా పిల ఠాం గూ గ్రామద మోల అనన బునరు
 యివర దాగి ర తక్కుదు.

మోల అనేక పాపిలవస్తి-
 కిరయే నకే కేలన గళ్ల.

రకము ౨ నేదు - సదరరూ ప్రకార రిదియల్లదువంధామ-
 నుష్యునను ౨౪ త్రానిన వళ్లగాగి యావ దిస్త్రిక్ట్ మోల అనన తా నోదద-
 ద్దినీళ్లగే తన్న గ్రామ విరుత్తదో అతా నో క్క కళు రిసటికె. అ-
 థవా తానో ద అమలదారనా గల, అథవా అవసంక కళు రిసట్టదువంధా
 అమలదారనా గల బరువవరిగే అవనను అమకాయసి యదటికె.
 అబళ్లక ఆల మలదారను ముంబయి యిలాటిద దిస్త్రిక్ట్ మోల అ-
 నినబాబరు యరువ సన గొత్త నే యిసవి నే అక్షి న ప్రకార ప్ర-
 వ తి క న తక్కుదు.

రిదియల్లదువంధా మనుష్యు-
 నను ౨౪ త్రానిన వళ్లగాగి
 దిస్త్రిక్ట్ మోల అనన తా నో క్క
 కళు రిసటికె.

౧౧ గ్రామద రద్దినీళ్లగే గున్డే యాగి గున్డే గారనూ బ్బదిదోలగిద్దరే
 అథవా మాదితి యల్ల దిద్దరే, అంధా సంగతియల్ల మోల అనన పాపి-
 లను తన్న గ్రామ యావ దిస్త్రిక్ట్ మోల అనన తా నోద రద్దినీళ్లగే-
 యుత్తదో అతానిద అమలదారనగే త్రాత్రాలదల్ల సదరరూ బగ్గే
 రిబరు కళు రిస త్రాన స్త్రత: ఛో కసి యనుమా ద అక్కి ప్రవ తి క న-
 టికె. మత్త సదరరూ బాబరు దోరి యువంధా మూపియను

గున్డే గార గ్రామ దోళ్లగే
 మోల అనన వంధా అథవా అ-
 థవన మాదితి యల్ల దిద్దరే
 దిస్త్రిక్ట్ మోల అనన తా నో ద
 అమలదారనగే రిబరు కళు
 రిసటికె.

సదరము అమలదారనకదీకళ్ళుంసటికేళు -

అపమమృత్యుర అభవా
అకస్మాత్తాని యావనాదానామ
రణానిందితే అభవాగ్రామ
దీనిగ్గే కేళకేళి వ. అనా
తీయనూమాదేతీకేళు.

01 రకము 01 నేదు - యావ మనుష్యనాదరూ అపమమృత్యుర
అభవా అకస్మాత్తవాని మరణానిందితే అభవా గ్రామదాదాద్దినా
శ్లోగే ఠే గా శ్లోకే, మోః అన పా పిలను, గ్రామదీనిగ్గేన అభవానే
రీయారీ గ్రామదీనిగ్గేన అభవాదారణాంగూ దుఖార యరువూ
మూరు అభవానాంబు మనుష్యరణూ పంజూయిత మాదువదరణే
సేయింద త్రాత్రా అకూదిసటికేళు - అబళక అంథా మనుష్యర, మృ
తపప్తకారణ, దాంగూ త్రాత్రా బంధ వాద యితర దకీకేళుగళు
యివనగళబాబతియల్ల త్రా తనిమాది కేళి రిమోః పనెనా త్ర
యారుమాడటికేళు - అరిమోః పనెనా మోః అన పా పిలనుగ్రామ
యావమోః అన తా నీద తద్దినా శ్లోగే యిరు త్రాదీంః అతా నీద
అమలదారకదీ ముష్టి నటికేళు. ముంగీ నదియ త్రికాదా థా కేలన
గళల్ల సదరము రి మోః పనెనా ములాపేద దీసేయింద తీగదు -

పంజూయితీయోగ్గేళుద
అకేనాకారే వప్తే అభవాత్ర
అనామాదిదారే అక త్రాకేళి

శ్లోక త్రాకేళు అవప్తనాని త్రింకేదరే అప్తకార తీగదుశ్లోబరుక
రకము 01 నేదు - సదరము ప్రకారద పంజూయితీయోగ్గే
మాదువదరదీసేయింద మోః అన పా పిలను దకరీయల్లరువంథా
యావ మనుష్యనాదరూ దాబుబకారణ త్రింకేదరే దీయారు అ
ప్తకార నదియ అకేనాకారే వప్తే అభవా త్రాత్రా వాదిదరే అంథా
నంగతియల్ల అంథా మనుష్యనమీలే మా జుస్త్రే పనసమక్ గున్దే
సాబిలాదల్ల అంథా మనుష్యనగి జం రూ పాంబు వరిగే దంధమాద
టికేళు అభవా ప్రింబు త్రింకళ వరిగే శ్రీ దుమాదటికేళు.

నపాపదత్తరువ నివేలన
అననాకారే కేదీకేళు వనూ
త్రాపానినూదరదీసేయింద
యావనీకేళుంసటికేళు

రకము 01 నేదు - మృతపప్తమనుష్యను స్థాభావికరిలే
యింద మృతపప్త అల్లవేంబదాని పంజూయితీయమే అంద త్రింకే
దరే అంథా ప్రే నానదల్ల సరకార వరిదరీణావనూ త్రాపాంబు వదర
దీసేయింద నేమిసల్ల ప్తరువంథా సమీపదత్తరువ నివేలనబున
నకదీ యాదరూ, అభవా వేద్యరీయ అమలదారనకదీ యాదరూ
మోః అన పా పిలను కేణావనూ మానదీనిగ్గే శ్లోగీయివభ
యవిల్ల దిద్దల్ల కళ్ళుంసటికేళు - అబళక నివల నబుననాదరూ,
అభవా వేద్యరీయ అమలదారనాదరూ, యావదర మూలవాని
మరణానంబువిస త్రింబువదనూ నోః దటికేళు - కేణావనూకళ్ళుం
సకీంబుల్ల అదుశ్లోక త్రాకేళుః త్రాపాంబు మాదకేళి నిరువయో
గ అభవా భయంకర వాది త్రింబదాని యిద్దరే, యావది ప్రకృష్టమోః
అనతానీద తద్దినా శ్లోగే గ్రామవిరు త్రాదీంః అతా నీద అమల
దారన అభవా మా జుస్త్రే పన రుకుమిన కేయారు మోః అన
పా పిలను అంథా కేణావనూ ముదనీద అన దారదు -

అప్తకార మాదకేళు బార
దిద్దాగ్గే మోః అన తా నీద
అమలదారన రుకుమింకే
దువకరిగే కేణావనూ ముద
న దారదు.

02 మోః అన పా పిలను, తన్న గ్రామదీనిగ్గేన యావ
మనుష్యనాదరూ యితరణా నీయల్ల భూరిగున్దే మాదిద్దాగ్గే
దువ విషయదల్ల నలబు త్రింకేదరే అంథా మనుష్యననూ
దిదిదు యావమోః అన తా నీద తద్దినా శ్లోగే తన్న గ్రామవిరు
త్రాదీంః అతా నీద దిప్రకృష్టమోః అన అమలదారన బరుక -

యావ మనుష్యనాదరూ -
యితరణా నీయల్ల భూరి
గున్దే మాదిరువ. త్రింకే
త్రాదీంః అంథా మనుష్యననూ
మోః అన పా పిలను దిరి
య బరుదు.

వరిని అంధా మనుష్యులను అపకాంక్షింపి యందలకర్చు. మఱు
అంధా అంధాపితనాద మనుష్యులను ఠాం గూ అ బాబులు బట్టి
యీ భాగి ముఖాపేక్షి వుపయోగం బలభూవదాని రువంధా ఠాం గూ అ.
నా స్థానిక దీని భాగి బందిరువంధా యావత్తు బలన గల్గునూ సదరకా
ప్రకారం దిష్టిన మోలలన అమలదారకస్తాధిలన పదిన అకర్చు.

౧౪ రకము ౧ నీలదు - యావట్టి యీ భాగి శిక్షి కీ దలకర్చి అని-
ని అధికారకలు పదిల్లమో అంధా బట్టి బాబులన గుద్దేలదుమా-
లవాని మోలలన పాపిలను క్షోకపి మాదువాని అంధవను సా-
క్షిదారకలను కరిపి విభాది నబ శ్చూ ఠాం గూ అంధవరింద నత్రోన
రణ మూవకక ప్రతిబింద మేలం ద లుబాని యను అ గదుకీ భూ-
శ్చూ ఠాం గూ బట్టి మోల ఠాం గూ బలను గల్గుదే సీ యింద రుదతి-
యను అ గదుకీ భూలశ్చూ అధికారవను భూవనాగిర అకర్చు. పురు
బరళ అనత్రో వాద ప్రసం న పద్ధి నీ నీల ఠాం గూ యా వత్తు-
వాదారభ్య సూయోక దయ వాగువరిని వాస మా దు క్షిరువంధా
మనీయ రుదతి యను అ గదుకీ భూలారదు.

రకము ౨ నీలదు - మోలలన పాపిలని గిప్పి దతి అ గదు
కీ భూలశ్చూ ఠాం గూ గున్ది గార కిద్దా కిం బదాని క్షిం దు క్షిరువంధా
మనుష్యులను రిది యువదర దీ సీ యింద యరదనీ గ్రామద రద్దినీ-
భాగి మోలని క్షోకపి మా దలకర్చూ అధికారవదే - పురు నదర కూ-
బాబటి యల్ల అంధా మోలలన పాపిలను అంధా గ్రామద మోల-
లన పాపిలని గి క్రాత్కాలదల్ల బాతమి యను అ గదుకీ దటికం. అంధా
గ్రామద మోలలన పాపిలను అనాక్షిలాద మట్టి గే మట్ట యు మా-
ద జీలకు.

౧౫ మోలలన పాపిలను, తనిగి వట్టి నత్తి మోల ఠాం గూ లా
కని యన్న కల, అథవా యితర కేలన వన్న కల మా దువరక దీ సీ యిం-
ద నూ గా యి అం గడి యో భసి, అథవా గుగార అడు వంధా న్న కల
అథవా ముఖా క్రో వకక కా ఠంధా బనరు డిం గి బరు వంధా న్న
కల కల, వారం జిన గూ లాగి గిం క్షు తపాన లే యున్న మా దలకర్చి
అధికారవన్న నదపు శ్చ వనాగి రకర్చు.

౧౬ మోలలన పాపిలను, తన్న గ్రామదల్ల పకా కాష్టో. యం యు
దివనద వ్రో భాగి నం గూ గా మా రి అథవా బయ్యి వికే, అథ
వా నుకసాని అథవా నం గూ లా గి మా దిద్దక అకూల పయో వమ
నుష్యుల మోలల దరు బందిచ్చి భాగి యాద మా అన అథవా నుక-
సానిన బాబు సూత్తాద శిమయ యరదు రువం యిని మిారది ద్దాని
యిద్దల్ల అంధా మనుష్యుల యునసాళ్ళ మా దలకు దాద్దల్ల దే లం
స్తిం దకా యి దీక్షి కార గూ దలా ను వంధా ఠు కుమిని యావమను
ష్యునా దరు దరకలు వడనిదక అథవా అమాక్షి వాని నదదక
అంధా సంకలె-యల్ల అంధా మనుష్యుల యునసాళ్ళ న్న నదమాద
బడుదు. మఱు నదరకూ వ్రేకి యావ వ్రే త్రి వన్నా దరు మా దిద
బశ్చితన్న కమక్షి యావమనుష్యుల మోలల ముకా వే అగువకూ

యీ భాగి వ్రే కం దల్ల సాక్షిదా-
రకలను కరిపి కేల బడుదు.

బలాని కేల కేలం తోలం గా.

అట్టి వ్రే కి కేలం యువరకం ద
అట్టి వ్రే కం తోలం తోలం-
పరుతు పూ యా క్షి వాదార-
భ్య సూయోక దయ వాగువారి
గి బరళ అనత్రో వాద ప్రసం గ
అట్టి వ్రే కం మాదు క్షిరువంధా
మనీయ రుదతి యను అ గదు
కీ భూలశ్చూ ఠాం గూ బట్టి.

యాదని గ్రామద కల్ల కిం భా
గి మోలలన పాపిలని గి

సూ గా యి అం గడి వాని
బాగాలు అరువంధా న్న క్షుం-
బాబుల వాని కేలం తోలం తోలం
క్షుత్తవంధా వలకుదు.

గూ-౩ మా గా మారి, గాం
కు బయ్యి కేలం గూ మా
అనం గూ లా గి యిం దా వ్రే
కల ముగ ద్దమి దయన సాక్షి,
కేలం అథవా నుకసాని నుక
సానిని మోలల ద్దాని నుకల్ల
యారలకుదు.

మోలలన పాపిలన గు
కుమిని కరకలను కరిపి కరి
అకూల వ్రే కం తోలం తోలం
క్షుత్త వంధా వలకుదు.

క్షి

అంధవనిశ్చరువా యివరిని చంప మావలకై, అథవా నాల్వతే యుతానిన
 దరిశిస్త్రమవచాకాయోభిశ్చేదిసల్లయదలకై అదికాకవన్ను క్షవనా
 నికతకృష్టం. ఆప్రథమం బుద్ధిదానశుం దదిక్షతనే మాత్రకేద మాదటికను.
 ౧౭ శబ్దే బరదిరుపత్రకాకవ ముకతవ కారక వాదం భా అథవా
 దుమాగోగ్యే త్త్రుగళమ్మ మో దువంధా మనుష్యే నిశే ష్టోంధు కుపాంబు
 వరిశే దుద మాదలక్ష్మణం, అథవా (క్ర మవచాకాయోభి కవనీరశు
 లానినవరిశే శ్చేదిసల్ల డువదకాకల) కాంగూ అంధా వువత్రవకారక
 వాద అథవా దు మాగోగ్యే వాదప్రే త్త్రుగళమ్మ ముందే మాదేదంటే
 మనాంబు మాదలక్ష్మణం జీలను అధికారవన్ను క్షవనానికతకృష్టం
 అథ్వే త్త్రుగళమ్మ మావత్రకారకవిం దశి.

యోగశక్తివ్రవకారకా
 సుశోభనబంధులవత్రకారకం
 మాగోగ్యే త్త్రుగళమ్మ మం
 దివలక్ష్మణం

యోగవ్రోణి గాదరు జీ
 దియోలంబశ్చే.

౧ యోద (వ్రోణి గాదరు మనసోఽయి షో యోని అథవా శ్చ
 కతనదిం ర యో దియం వంధా అథవా అదక వువయోగవన్ను శ్చేరతి
 త్తే యుం ద యో దువంధా అథవా అదకే యో తనే వదిసువం ధామ
 ను క్షేలిను.

భూది ముండాకృతాభి
 వ్రోణోభయోఽంబు అథవా
 వనియోఽంబు, అథవంబుల
 మాదోలా.

— యోవశీలనక వృద్ధిశ్చే త్త్రవారి భూది, అథవా శీలనకవం
 దనేఽమి న్నవ్రోణా గూఽంబు దేదా అంధా శీలనకే కమి వువయోఽ
 గల్యే రువం లే అంధాక్షకల్ల మ్రో లోభి యువంధా, అథవా షో ని
 యువంధా, అథవాయి జీకరితే యుం ద అంధాక్షమ్మ పూబమా
 దువంధా, అథవా మా దిసువంధా మనుష్యేను.

త్రోటంధవం దలం
 ధాశ్చేకృష్టకముం తాద్ర
 కాశోఽంబు.
 మలమూత్రవింశరీంబు
 నుమాదోలా.

౨ క్రోణింధ మాదలూ దు ధా శ్చేదల్ల కన అథవా జీలను
 ముండాక్షమ్మ షాశరంధా అథవా యుదువంధా మనుష్యేను.

సోంబు ముండా క్షవం
 దుత్రుకావం దివత్రోణా త
 వ్రోణాశ్చేదిని యుద్ధకాశీల
 నోంబు.
 అథవంబుగాక అదుదా
 గశీంబు.

౩ సోవశీలనక వాదక శీ. యోభనకల, అథవా మాగోగ్యే గల
 అథవా రకువారి యశోగోగ్యే గల మూత్ర దిం దశీల ను మా దువంధా, అ
 దవారింబు యి ముండాక్షమ్మ కుశేదం క్రు వ్రోణు అథవా దాం ద గీ తన
 వన్ను మా దువంధా, అథవా తన్ను యు క్షేరికే తనోంబు దంటే యి
 రువంధా అథవా దుగా క అదుక్తిరువ ల్లక సువంధా అథవా అంధా
 శీలనకే న్నమాంబు మా దువంధా మనుష్యేను.

యోగశక్తి ముండా క్షవం
 లికే వదా ధవన్ను రుమాంబు
 సోంబు.

౪ సమీప దల్లరువంధా అథవా తీర గ్రామంధా బనరిశీత్రా
 ను ను క్షేలివంటే షాకీ కళోంబు అథవా తి-వ్వ సుంది యోభి అథ
 వా అంధా యి తర యో వదర ష్టాభ గాదరు జీనికే వదా ధవన్ను

మన, తల్లి అ, శిశువం దముం
 తా దవుగళం బునకు తి-నింబు
 వమా గోగ్యే శీలనకాక్షమ్మ
 తరియంధా మాదోలా.

బిమాంబు నువంధా, అథవా మనే యోభింద అథవా కారకునే యో
 భింద అథవా తల్లిల యో భింద అథవా శ్చో క్ష కువ మాభిందల
 ధవా అంధా యి తర యోవరిం దా దరు బనరు తి రగాదు వంధా మా
 గోగ్యే జీనికే వదా ధవన్ను దరినువంధా, అథవా నిరు శుడి
 యువదక వృద్ధిశ్చే వారి సోమ, మాగోగ్యే గూవంధా కేకీ అథ
 వా దోదిశి మళగాలదల్ల యావనా లే దిం దనిరు బరు తి, శుత్రుదా
 అం దా నా లే యోభి క్షేత్రాశ్చో యి న్నగల, అథవా తీలికే
 ముండాక్షమ్మ గల కాసు వంధా అథవా అంధా వదా ధవన్ను
 యోవశ్చే దల్ల ధాకలాని ది రిశి వువత్రవ త్రువదో అంధా
 శ్చే దల్ల ధా కువంధా మనుష్యేను.

నిల కుడియం వదక
 ద్రిశీలిదా గిసో త్రు మాద
 లా గిరు వంధా శీలముం
 ద్దాక్షో యో వహా శీలముం
 దాక్షో లు బరు తి, శుత్రుదా
 అంధా నా లే యో భి వు
 ప్రోణోంబు అథవా శీల
 కేంబు దాశీంబు.

౧౪ దివికయకలముగళువును బోకని మా దత్తక
 న్ను క్షణభారక నమస్కు బియి మా పినంద మా దాదీకొ గుక్తీసా
 ఆర లాంబిబి దాని దత్త క బోగ్గని బరియనువక నమఃతి త
 వాని యాన వేళ్ళి రల్లందకు ఫియోద మా దువంభవను తల్లి ఫియో
 దన్ను నిల్లని బదటడుడు. యిం ధా విజ్ఞేయాగ్గని వక్షణారక గేనకు
 గళున్ను ఠాం గూ ఆన్ను అభిప్రాయ, ఠాం గూ శిక్షి దళకాను, అగ్గ
 వాడు కుము, అగ్గవా ఫియోదన్ను లేనదు ఠాం గూ ద్దక బూల తమరీ
 క తు, ఠాం గూ నదనిదం ఠా శిలనగళు లాంబి యివు గళున్ను దత్త
 రదల్ల బరియతక్కు. మత్తు బిజ్జేద మా జిస్తే పను కు కుము మా
 ఠావ ఫమేద ప్రకార ఠాం గూ మా గదెం దఠాం గూ వాల్లీ దల్ల అ
 వనకదే అదమ్మ రవన్ను కళుదివ తక్కు.

దివికయకలముగ
 క్షణభారకలముగ
 అవనికలముగ

౧౫ తన్ను ప్రామదల్ల దోరకా ఠా యావత్తు టివారళి మా లన్ను, అ
 ధ వా ముంబియి యిలా కిద దిప్తిప్తే మోల అన అక్షిన్ అక్షి కలమిన
 ౧ నీ రకమిన ప్రకార తన్ను కదే శో ఠోల ఠాం ఠా యావత్తు మా
 లన్ను మోల అన పాటిలన్ను తన్ను సై ఠిలక్కి తో గదు శోల తక్కు
 మత్తు టి వారని మాలు దో రదా శ్రీ సమీప దిప్తిప్తే మోల న
 అ మలదారనిగి రిమోల మోల దిద బళి క యా జిస్తే పను కు
 కుము మా దు వత్తు కార వత్తి నటిలకు. మరంతు దిలం గ రాయి
 ని అదల్లా, యా అక్షి న యా వ రగవి న మేలం దా దగు ననం గె
 నీ యి నది కి నే అక్షి న ౧ నీ కలమి నోల గిన తరావి నీ వ్రోల్లీయ
 బరు త్త దేం బిదాని తి-ళి య బార దూ.

టివారళిమాలు.

—౧౦ యా అక్షి న అక్షును శిక్షి న బకు దాం ఠా యా వసు న్నే క బ గ్రాద
 గూ యితర యా వ కా యి దే ద అక్షును అధ వా అక్షి న అక్షును యా వ
 మను వ్రో న మేలం దరు ఫియోద మా దతక్కు మనా యి యి అక్షి సో ల
 నివయా వ తరా దిన మేలం దో దగు అగు వసం దు తి-ళి య బార గూ,
 అధ వా అం ఠా గున్జే ద బశ్రీ యా వత్తు కార ద శిక్షి యన్ను యా అక్షి సో
 లగి ర గా యి వత్తు జిం గా గి రు త్త బో అం ఠా ద్దర ఠో ల ర్ గ యితర
 శిక్షి అధ వా భా రి శిక్షి క్కే అం ఠా మను వ్రో ను పాత్ర నా గ లక్కి ప్త వం బిదా
 ని తి-ళి య బార గూ. వ రంతు దిలం గి క గాయి ని అదల్లా మోం దే గు
 న్నే ద బిదలా గి యా వ మను వ్రో గి గా దగు యర ఠా వ త్తి శిక్షి అగరకు.

యా అక్షి న అక్షును
 శిక్షి న బకు
 వసు న్నే క బ గ్రా
 తరాయి ది వత్తి కి అక్ష
 యు ఫియోద న్న దమా
 దబకురు.

—౧౧ మోల లక్ష పా పిల తి ను ద్రా మ దోల గి ఠా దు ర యిల్ల దిరు వా
 శ్రీ అధ వా అక సై ల బా త్రి ని జి ద్దా శ్రీ అధ వ యు తర కార గా గింద అ
 వనింద కేల న సో ద లా వ డి ద్దా శ్రీ అం ధ వను తన్ను కేల న వన్ను లా
 యు క నా గి రు వం ఠా తన్ను అక్షి స గా గ ల, అధ వా అం ధ వను లాయు
 క యిల్ల దిల్ల యితర లాయ క మను వ్రో ని గా గ ల, మో ప్పి ని తా ను
 యా వ మా జిస్తే పన తా టి యోల గి యి గు ల్లై సో అ మా జిస్తే పని
 శి క్ష ద క ఠా బి శ్రీ తా త్తా ల రి మోల మోల ద తక్కు. అం ధ వనిం
 ద కు కుము బి గు వ వరి గి సున్జే గార న యి వ సా ష మా డి శిక్షి మా దు
 వ కేల న దే ఠో ల ర్ మోల ల క పా పిల న యా వ త్తు, కేల న గళున్ను
 సుద క కు ప్రకార కేల న మో ప్పి ని కౌ ల్ల వం ఠా మను వ్రో ను నది న తక్కు

మోల లక్ష పా పిల తి ను
 శ్రీ క ఠా గా గి క్కె అధ వా
 అక సై ల బా త్రి ని జి ద్దా
 యా వ త్తు కార కేల న ద క
 కేల గే ల ది శ్రీ

వనాచి.

అ యా అక్షి నజీవరన్న యి తక అక్షి నోభా గానల, అథవా డ
స్త్రా వేత్రిన ల్లాగల, అథవా లఖత దల్లా గల, అథవా త్రో ని దింగన న
ల్లా గల, బరియ భీనాగి ద్దల్లి. " ముం బయ యిలా ఖే ద గ్రామ మో
లన నలాదితు నన ౧౨౧ నే యి నవి అక్షయం బదాని బరచకనరి.

అ భిప్రాయ డాం గూ డా రణంబువు గళ్ళ తప్పిలు.

నన ౧౨౧ నే యి నవి భనే అక్షయం బం దు స్థాన దో భాగ న నవర్
భాగ గభాగే లా గూ మా డువ యి కా దే యిం ద మం బూ రమా దల్లి.
దో డాని త్త.

యో యిలా ఖే యో భాగ న దక డా అద్ద బాలు మా దభేళం
బదాని యో భాగ ను బ్ద దో డా దా న్నో నా మదాక నర బా డిక్లం క్లం సా
జీ బబా ద ద్దు కకర యి బ్ద లా స కౌ ననల యి వ రు నా కలూ ల వప్పి ద్ద
రిం ద యి దే ల్ల ద యా వ భాగ గభాగే గ్రామ ప మో లన అ దో డాం
సూ యా వ మో లన. న జీవ రల మో లన అక్షయం బం దు వర్ష ద్ద
వ్దం బ్ద ల్లా గన అక్షయం బం దు వర్ష ద్ద లా డా అక్షయం బం దు వర్ష ద్ద
అదకల్ల బ్ద లా మా దభేళం బదాని యో గ యో లి-న బ్ద దో డాని తు
త్త.

ముం బయ యి రా ఖి యో భాగ న బిల్లే గళ్ళు, బం గాల డాం
సూ వాయు ప్త్రాం త బో భాగ న బిల్లే గళ్ళిం త బిల్లే దో డా ద
ద్దాని తు వద్దం ద నన ౧౨౧ నే యి నవి భనే అక్షయం బం దు
సూ మా దల క్కే బకల ల్లా డాం గూ బిల్లే గళ్ళు నం దాని మా దిద్ద
యో వ పా యి దే అక్షయం బం దో అదక రిం త నే తు మా దల క్కే బ్దాని, బ
తుం దే యి త్త, దే అద్దం ద యో లన నం బం దు వాని తు వ దిం ది నం బం ది
గళ్ళన్న వ్దా మ్మ వ దిని దో డా దో డా బిల్లే గళ్ళిం దాం గూ గ్రామ గళ్ళ మే
తనిన నన ౧౨౧ నే యి నవి భనే అక్షయం బం దు వర్ష ద్ద లా డా
లా గూ మా దభేళం బదాని యో, డాం గూ దే ప్రా క్షే మో లన బి
దో బిల్లు మా దు వ లా బ త-యిల్ల రు వ అక్షయం బం దు సరి ని గ్రామ
మో లన లా బ తు ని యి మ రకా యి ను వ ప్త ద్ది శ్చ్ర నన ౧౨౧ నే
యి నవి నే తా యి దే ద్ద జే లా బి నో భాగ న తకా పు రద్దు మా ది మ
న: రకా యి న బిల్లే గళ్ళు దాని యో యో గ యో లి-న బ్ద దో డా
ని తు త్త.

అద గా రణ మో లన క మి య్ నర వక న డా యు దిం ద తయో
రమా దో డా దం దా ద్దాని యి దక ల గ తో శు వ అక్షయం బం దు
దే గళ్ళన్న కౌ న న అ నో భాగ న సు బ్ద రా యి న బి దో డా గా గా త్త

ముకామ మున్లే
కా నాల జే లెం-
కా రిం బి యి నే లా
నన ౧౨౧ నే యి నవి.

బిల్లే గళ్ళు బం ది గా న ల ల న పా బ ము న్ద ల
అక్షయం బం దు వ ర క నం బం దు బా ద ద్దా ర దం బం దు
లా స కౌ న న ల.
పి. పి. జే లెం నం బం దు,
ని ము పి న్ద బాం ది న బ త న ర క యి నం బం దు.

(True Translation)

PROCEEDINGS OF THE LEGISLATIVE DEPARTMENT, BOMBAY.

The following Bill, which it is intended to introduce into the Council of the Governor of Bombay for the purpose of making Laws and Regulations is, together with the Statement of Objects and Reasons accompanying it, published for General information :—

A Bill to amend Act XVIII. of 1862, so far as regards Prisons and Jails.

Whereas great inconvenience is occasioned in the administration of Criminal Justice by reason of the House of Correction in the Town of Bombay not having sufficient accommodation to contain all the prisoners from time to time sentenced to be there confined for divers offences, and it is desirable that the Judges of Her Majesty's High Court in this Presidency and the Justices of Peace and Magistrates of Police in the Town and Island of Bombay should be empowered to send prisoners to the Common Jail in the Town of Bombay as well as to the House of Correction : It is enacted as follows :—

- I. Whenever, from and after the passing of this Act, any person shall be sentenced by Her Majesty's High Court of Judicature in this Presidency to rigorous imprisonment, or to imprisonment with hard labour or solitary confinement, it shall be lawful for the Judges or Judge of the said Court of Judicature to direct such person to be imprisoned either in the House of Correction, or in the Common Jail in Bombay, as to them or him shall seem fit.
- Persons sentenced by High Court to rigorous imprisonment, &c. may be imprisoned in House of Correction or Common Jail in Bombay.
- II. Whenever, from and after the passing of this Act, any person shall be sentenced by the High Court of this Presidency to transportation, or penal servitude, such person may, at the discretion of the Judges or Judge of the said Court, be kept in the House of Correction, or in the Common Jail in Bombay, as the place of intermediate custody.
- Persons sentenced by the said Court to transportation, &c. may be kept in House of Correction or Common Jail in Bombay.
- III. Whenever, from and after the passing of this Act, any person shall be sentenced by a Justice of the Peace or Police Magistrate to rigorous imprisonment or imprisonment with hard labour, the person so sentenced may be committed by such Justice of the Peace or Police Magistrate either to the House of Correction, or to the Common Jail in Bombay, as to such Justice of the Peace or Magistrate shall seem fit.
- Persons sentenced by a Justice of the Peace or Police Magistrate to rigorous imprisonment, &c. may be committed to House of Correction, or Common Jail in Bombay.
- IV. Nothing in Sections 47, 48, and 53 of Act XVIII. of 1862 shall be held to interfere with the power of the Governor in Council under the Code of Criminal Procedure or otherwise to order the removal of persons sentenced to transportation, penal servitude, rigorous imprisonment, imprisonment with or without hard labour, or to solitary confinement, from the Jail or place where such persons are confined to any other Jail or place of imprisonment within or subject to the Presidency of Bombay.
- Right of Governor in Council to transfer prisoners from one Jail to another preserved.

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS.

In a letter dated 12th May 1862, the attention of the Judges of Her Majesty's Supreme Court was called to a Bill before the Council of the Governor General "to repeal Act XVI. of 1852, in those parts of British India in which the Indian Penal Code is in force, and to re-enact some of the provisions thereof with amendments, and further to improve the administration of Criminal Justice in Her Majesty's Supreme Courts of Judicature," and they were

requested to favor Government with such remarks or suggestions as they might desire to offer on the subject.

2. In reply to the above reference, the Judges wrote as follows :—

2nd.—“ That Bill became law on 1st May 1862, so far as regards the Supreme Court at Calcutta.”

3rd.—“ We see no objection to Act XVIII. of 1862 being allowed to take effect here in accordance with its preamble, as a temporary measure, provided that Bombay be relieved, as speedily as practicable, by Legislative enactment from the operation of Sections 47, 48, and 53, which fetter the discretion heretofore exercised by Judges (upon sanitary or other sufficient reasons) in selecting or altering the one place of imprisonment or the other; in Bombay, as that in which a sentence of hard labour or the intermediate custody of Penal Convicts should be carried out.”

4th.—“ We would also suggest that those Sections may be construed to take away *pro tanto*, the power now possessed by the Governor in Council of transferring prisoners from an over-crowded Jail to any other in the Presidency.”

5th.—“ We think that the Legislature should declare in what offences peremptory challenge should be allowed. We presume that it was not intended to abrogate within the jurisdiction of the Supreme Courts this common law and ancient statutable right of the subject.”

6th.—“ Heretofore the right to such challenge was attached to a class of offenders designated as ‘ Felony,’ but the Penal Code does not recognise any offence by that designation, nor does it express any equivalent for it.”

7th.—“ In the allowance or disallowance of this right, Judges can only act, now, by analogy, which is unsatisfactory, and must almost necessarily lead to a difference of practice in each Presidency Court.”

8th.—“ It is most desirable that so important a right of the subject should be uniformly administered.”

3. To carry out, as far as this Government had the power of carrying out, that portion of the recommendation of the Honorable the Judges of the Supreme Court of Bombay, which is contained in paragraph 3 of their reply above quoted, a notification was published in the *Bombay Government Gazette* of the 3rd July 1862, declaring, in accordance with the provisions of Section LV. of Act XVIII. of 1862, that the said Act was to take effect in Her Majesty's Supreme Court of Judicature in Bombay on and after the 3rd day of July 1862.

4. The accompanying Bill provides for carrying out the other recommendations made by the Judges of Her Majesty's Supreme Court.

By order of His Excellency the Governor in Council,

L. H. BAYLEY,

Deputy Secretary to Government.

Poona, 4th September 1862.